

Lohjan kaupungin sivistyspalvelut 2025

LOHJA
Järvikaupunki

Sisällys

1. Palveluselvityksen toteuttaminen.....	4
2. Sivistystoimialan palveluiden nykytila.....	4
2.1. Hallinto ja organisaatio.....	4
2.2. Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	7
2.3. Perusopetus.....	7
2.4. Lukiokoulutus	9
2.5. Nuorisotyö.....	10
Nuorisokeskuksen palvelut.....	10
Alueellinen nuorisotyö.....	10
Nuorisotyön keskitetyt palvelut	11
Ohjaamon palvelut	11
Nuorisotyöpajatoiminta	12
Toimintakeskus Harjula.....	12
2.6. Kulttuuri ja vapaa-aika	12
Kaupunginkirjasto	12
Lohjan kaupunginorkesteri	14
Hiiden Opisto	14
Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto.....	16
Lohjan Teatteri.....	16
Lohjan Museo.....	17
Yleinen kulttuuritoimi	18
Lohjan Liikuntakeskus Oy.....	19
2.7. Sisäiset tukipalvelut ja sivistyspalveluiden tilat.....	20
2.8. Palveluiden kustannukset ja rahoitus.....	21
3. Toimintaympäristön muutokset.....	25
3.1. Väestönkehitys ja palvelutarpeen kehitys	25
3.2. Maankäytön kehitys	26
3.3. Sivistyspalveluiden kehitys	27
3.4. Kuntatalouden kehitys	28
4. Sivistystoimialan palveluiden kehittäminen.....	29
4.1. Palveluiden kehittämisen strategiset linjaukset.....	29
Varhaiskasvatus ja esiopetus	29
Perusopetus	30
Lukiokoulutus	30
Nuorisotyö	30
Kulttuuri- ja vapaa-aika	31
Kaupunginkirjasto.....	31
Lohjan kaupunginorkesteri.....	31
Hiiden Opisto.....	32
Lohjan Teatteri	32
Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto.....	32
Lohjan Museo	32
Yleinen kulttuuritoimi.....	32
Liikuntakeskus Oy	32
4.2. Alueiden palvelujen nykytilanne ja kehittäminen.....	33
Pusulan asukasalue	34
Nummi-Saukkolan asukasalue	35
Sammatin asukasalue.....	37
Karjalohjan asukasalue.....	39
Virkkalan asukasalue	40
Ojamon asukasalue	42
Roution asukasalue	44
Keskustan asukasalue	45
Mäntynummen asukasalue.....	48
4.3. Ruotsinkielisten palvelujen nykytilanne ja kehittäminen	51
4.4. Keskitettyjen palvelujen nykytilanne ja kehittäminen	52
5. Yhteenveto ja johtopäätökset	56
6. Liitteet	57
Liite 1. Lohjan kaupungin väestöennuste 2025–2050	59

1. Palveluselvityksen toteuttaminen

Lohjan kaupungin sivistyspalveluilla on merkittävä rooli asukkaita lähellä olevien lakisääteisten palveluiden järjestäjänä toimia ihmisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistäjänä. Sivistystoimialan tavoite on järjestää lohjalaisille alueemme parhaat sivistyspalvelut siten, että ne ovat hyvin asukkaiden saavutettavissa myös tulevaisuudessa.

Haluamme olla rakentamassa luotettavaa ja pysyvää palvelurakennetta koko Lohjan alueelle. Palveluiden järjestäminen pitää olla taloudellisesti kestävällä pohjalla ja kuntalaisilla vahva luottamus siihen, että palveluiden saavutettavuus säilyy hyvänä taloudellisesti haastavienkin ajanjaksojen aikana. Tavoitteiden saavuttamiseksi sivistystoimiala on aloitettu laaja muutostyön valmistelu keväällä 2024. Edessäsi oleva palveluselvitys on keskeinen osa toimialan muutostyötä. Selvitys kuvaa sivistyspalveluiden nykytilan ja luo pohjan sivistyspalveluiden tulevalle muutostyölle yhdessä kaupunkistrategian arvojen ja strategisten tavoitteiden kanssa.

Palveluselvitys on kattava kuvaus kaupungin tuottamien sivistyspalveluiden nykytilanteesta. Selvitykseen on kirjattu lait ja asetukset, jotka säättävät sivistyspalveluiden järjestämisestä. Selvitykseen on kirjattu myös ensikertaa kuvaus sivistyspalveluiden järjestämisestä alueittain sekä palveluiden tuottamat aluekohtaiset kustannukset.

Palveluverkon tarkastelun ja kehittämisen tavoitteena on järjestää sivistyspalvelut kustannustehokkaasti lähelle asukkaita. Palveluselvitykseen on kirjattu tulevat toimintaympäristön muutokset, alueittaiset väestöennusteet sekä palvelujen kehittämisen strategiset linjaukset. Palveluverkon kehittämisen tavoitteena on luoda toimiva ja tehokas palvelurakenne, joka yhdistää perinteiset

lähipalvelut, keskitetyt palvelut ja uudet digitaaliset ratkaisut. Asukasaluekohtaisen palveluverkon kehittämisen toimeenpanosuunnitelman laatiminen aloitetaan yhdessä päättäjien syksyllä 2025.

Kaupunkistrategian arvot ohjaavat sivistyspalveluiden muutostyötä. Sivistyspalveluiden järjestämisessä pyritään yhdistämään taloudellinen tehokkuus, palveluiden monipuolisuus sekä hyvä ja tasainen laatu. Tällä varmistetaan, että palveluiden järjestäminen tukee Lohjan elinvoimaisuutta pitkällä aikavälillä. Osallistava suunnittelu varmistaa, että kehittämistoimenpiteet pohjautuvat asukkaiden ja alueiden tarpeisiin ja toiveisiin. Tavoitteena on luoda paikallisia, joustavia ratkaisuja, jotka tukevat asukkaiden arkea ja edistävät alueiden vetovoimaisuutta. Toimintaympäristön haasteet, kuten taloudelliset paineet ja väestörakenteen muutokset, vaativat tavoitteen toteuttamiseksi joustavuutta ja innovatiivisuutta. Sivistyspalveluilla on rohkeutta uudistua, jotta palvelut säilyvät mahdollisimman lähellä asukkaita.

Tulevan valtuustokauden aikana kaupungin käyttö- talouden vahvistamisen tulee olla kaikkien, viranhaltijoiden, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden, yhteinen tavoite. Uusien mahdollisuuksien hyödyntäminen, resurssien tehokas kohdentaminen ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen edellyttävät konkreettista ja yhteistä tavoitteiden asettelua. Tavoitteena on, että tarvittavien muutosten toteuttaminen voidaankin tehdä osana vuosittaista talousarviovalmistelua.

Lohjan kaupungin sivistystoimiala järjestää kuntalaisille taloudellisesti kestävällä pohjalla olevat palvelut niin, että ne ovat ne ovat laadukkaita ja kaikille asukkaille hyvin saavutettavia myös tulevaisuudessa.

2. Sivistystoimialan palveluiden nykytila

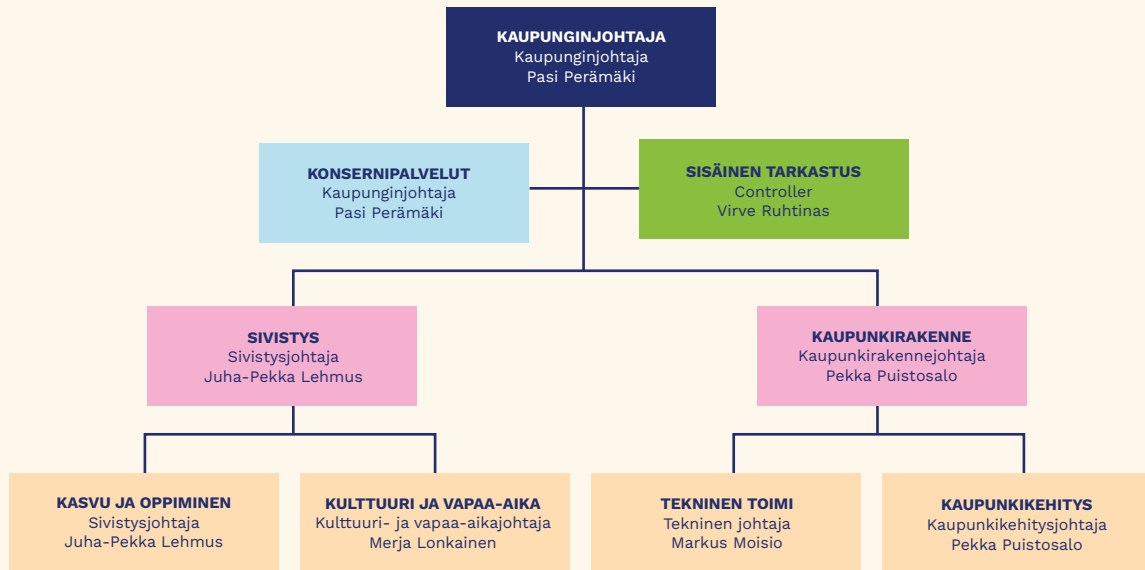
2.1. Hallinto ja organisaatio

Lohjan kaupungin organisaatio jakautuu kaupunkirakenne- ja sivistystoimialoihin sekä konsernipalveluiden erilliseen tulosalueeseen. Sivistystoimiala kattaa laajan kirjon toimintoja varhaiskasvatuksesta perusopetukseen, lukiokoulutukseen, aikuiskoulutukseen, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin sekä tukipalveluihin, joita tarvitaan sivistyspalveluiden järjestämiseen. Kaupunkirakennetoimiala vastaa mm. kaavoituksesta, rakennusvalvonnasta, tiloista, liikenneväylistä, rakentamisesta, matkailusta. Konsernipalveluihin kuuluvat kaikki tulosalueen päätösten valmistelua ja täytäntöönpanoa hoitavat sekä palveluja antavat tulosityksiköt sekä niiden henkilöstö.

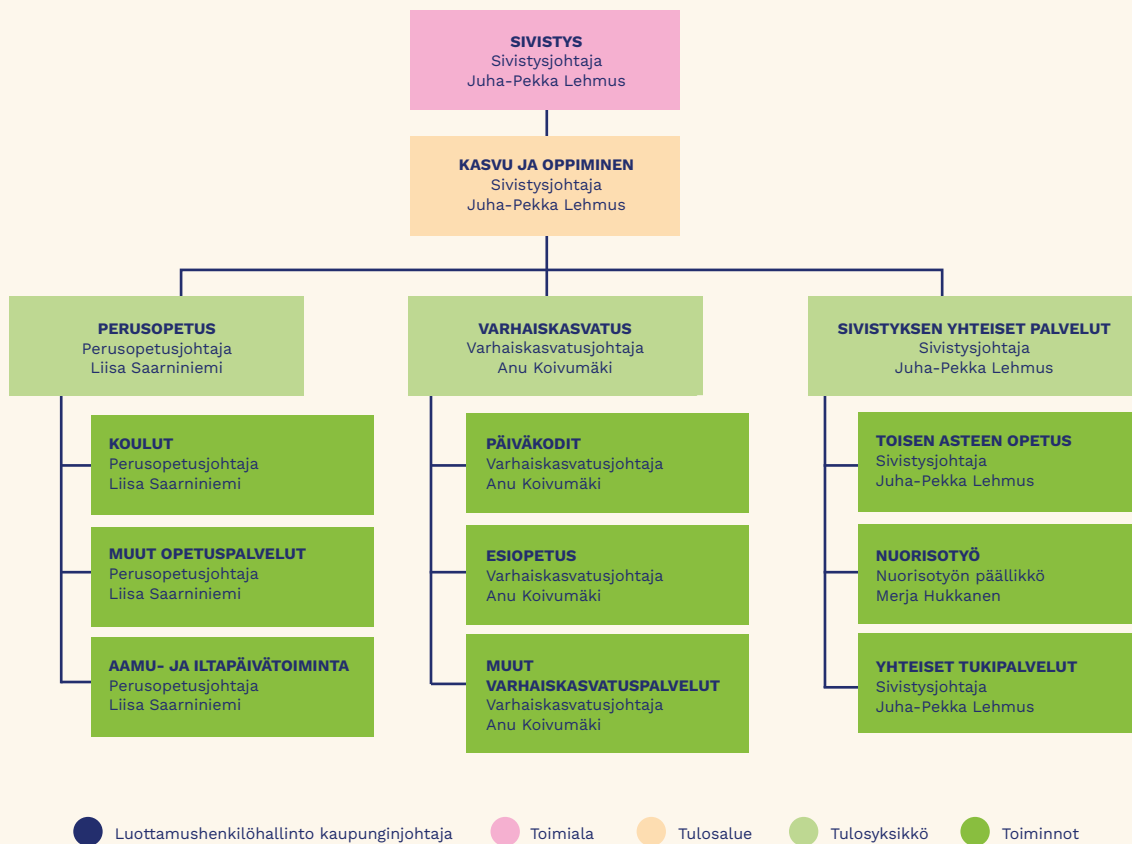
Sivistystoimialan henkilöstö

Sivistystoimialan palveluissa työskentelee yhteensä noin 1 500 henkeä. Toimialan suurimmat työllistäjät ovat perusopetus- ja varhaiskasvatuspalvelut, joissa työskentelee yhteensä noin 1 100 henkeä. Kulttuuri- ja vapaa-aikan palveluissa työskentelee yhteensä noin 250 henkeä. Toimialan henkilöstön vaihtuvuus on vuosittain noin 7 % koko toimialan henkilöstöstä.

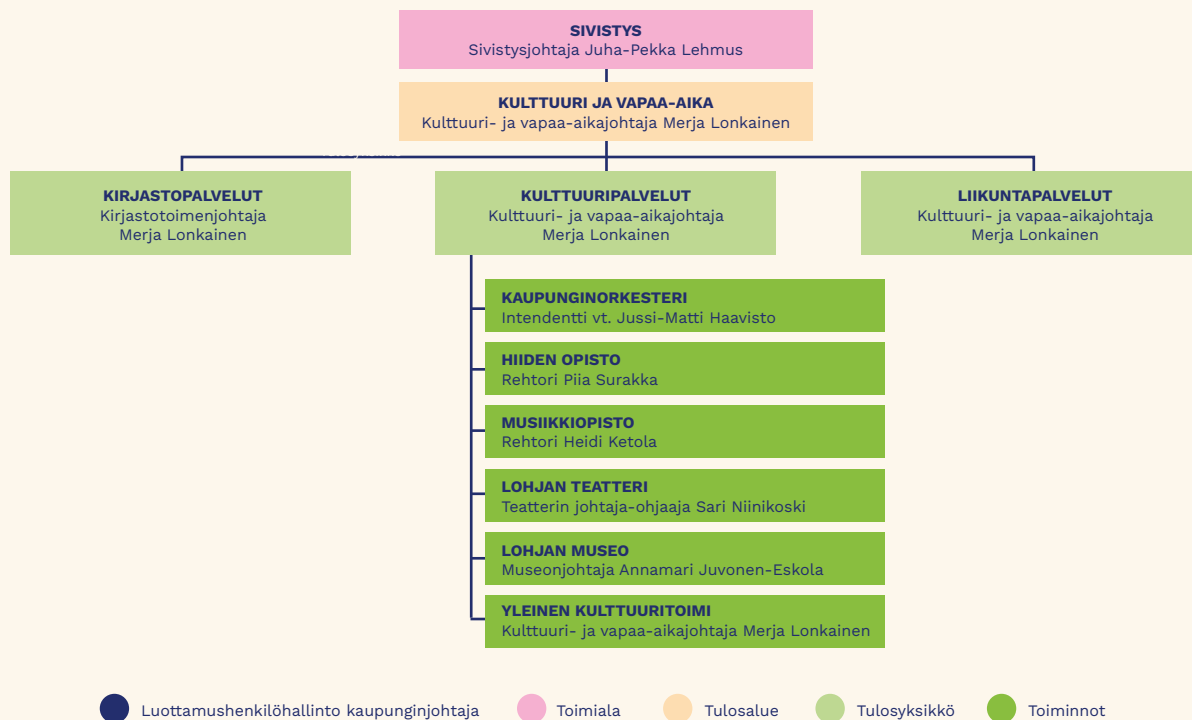

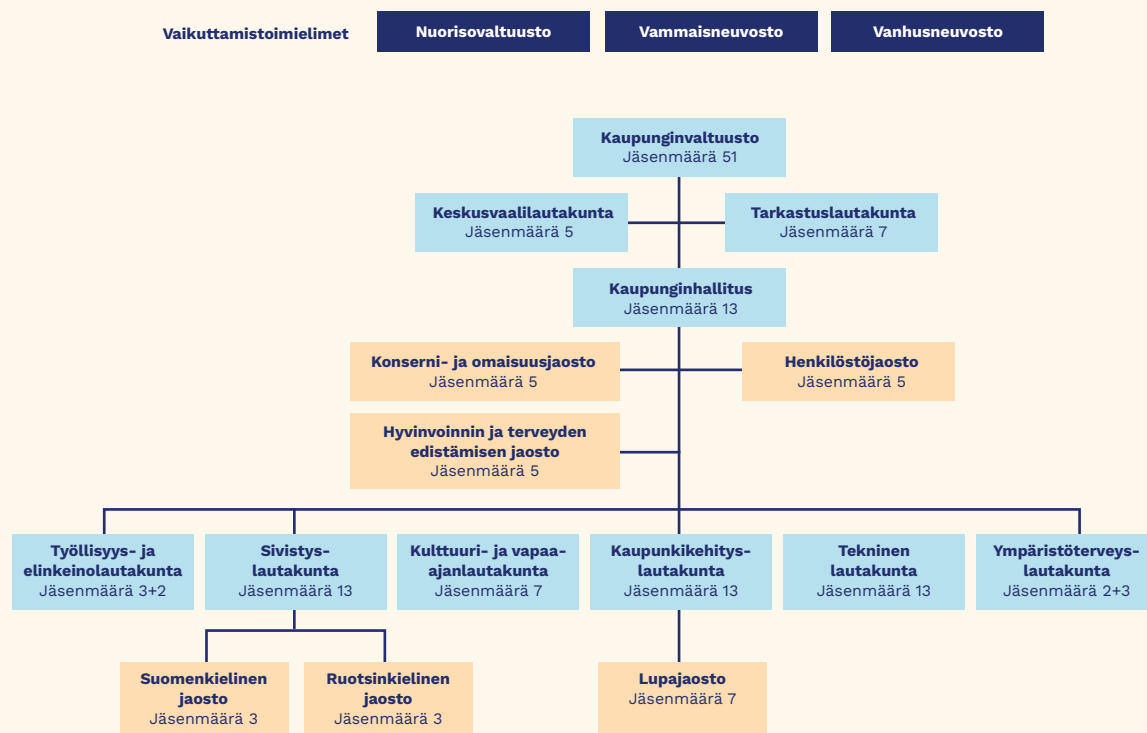
Kuva 1. Sivistystoimiala jakautuu kasvun ja oppimisen sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalueeseen.

Kuva 2. Kasvun ja oppimisen tulosalueen tulosyksiköitä ovat perusopetus, varhaiskasvatus ja sivistyksen yhteiset palvelut. Näiden lisäksi tulosalue järjestää toimialan yhteisiä palveluita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, ICT-palveluiden, hallinnon sekä tiedolla johtamisen osalta.

Kuva 3. Kulttuurin ja vapaa-ajan tulosalueen tulosyksiköitä ovat kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut.

Kuva 4. Sivistystoimialaa ohjaavat sivistyslautakunta sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta.

2.2. Varhaiskasvatus ja esiopetus

Laurentius-päiväkoti sijaitsee Lohjan keskustassa kirjaston, Lohjan museon, monipuolisten ulkoilumaastojen sekä Lohjan kaupungin palveluiden läheisyydessä. Päiväkoti jakaa pihan Solbrinkensin varhaiskasvatustyksikön kanssa.

Kunnan lakisääteinen velvollisuus järjestää varhaiskasvatus ja esiopetus perustuu Suomen lainsäädäntöön, erityisesti varhaiskasvatustakiin (540/2018) ja perusopetuslakiin (628/1998). Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Kunnan on järjestettävä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Varhaiskasvatustalvet kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

Esiopetuksen järjestämisestä vastaavat kunnat. Lohjan kaupungin esiopetusta järjestetään sekä koulujen että varhaiskasvatuksen yksiköiden yhteydessä. Samoissa yksiköissä järjestetään lapsille esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Esiopetuksen laajuus on vähintään 700 tuntia eli keskimäärin neljä tuntia päivässä. Lohjalla järjestetään myös perusopetukseen valmistavaa opetusta 6-vuotiaille. Valmistavaa opetusta järjestetään maksuttomana viisi tuntia päivässä.

Lapsilla on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja palvelua on tarjottava kaikille sitä haluaville. Lapsi voi aloittaa varhaiskasvatuksessa sen kuukauden alusta, jolloin hän täyttää 9 kuukautta. Lohjalla varhaiskasvatusta järjestetään sekä kunnallisena että yksityisenä palveluntuottajana päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Varhaiskasvatusta järjestetään suomen ja ruotsin kielellä. Kunta vastaa siitä, että yksityinen palvelu toteutetaan säädösten ja määräysten mukaisesti.

Lohjalla avointa varhaiskasvatusta järjestetään viiden vakanssin voimin kahdessa avoimessa päiväkodissa, Pihlajat-kerhossa, Postikadun leikkipuistossa ja vierailten muissa yksiköissä. Avoimet päiväkodit ovat perheiden kohtaamispaikka, jossa alle kouluikäiset lapset ja heidän huoltajansa voivat osallistua yhdessä maksuttomaan ohjattuun toimintaan ilman pysyvää hoitosuhdetta. Toiminta tukee lapsen sosiaalisten taitojen kehittymistä ja tarjoaa virikkeitä arkeen. Huoltajille avoin päiväkodi tarjoaa vertaistukea, sosiaalisia kontakteja ja ammattilaisten neuvoja kasvatukseen. Pihlajat-kerhossa tarjotaan varhaiskasvatusta kerhotoimintana 2–5-vuotiaille kotona oleville lapsille.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitus Suomessa perustuu varhaiskasvatustakiin (540/2018) määräyksiin. Lohjan kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on yhteensä 22 yksikköä, 98 ryhmää ja 2050 lapsipaikkaa (alle 3-vuotias vie 1,75 paikkaa). Yksiköissä työskentelee 15 varhaiskasvatustyksikön johtajaa, 120 varhaiskasvatuksen opettajaa, 11 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, viisi varhaiskasvatuksen sosionomia, 220 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, 18 perhepäivähoitajaa, 42 ryhmäavustajaa, 24 erityisavustajaa. Varhaiskasvatuksen hallinnossa työskentelee 10 henkilöä.

2.3. Perusopetus

Kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet määrittyvät perustuslaista, perusopetuslaista (628/1998) ja -asetuksesta (852/1998), valtioneuvoston asetuksista sekä valtakunnallisista opetussuunnitelman perusteista (2014).

Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin

Toukokuussa 4.–6. luokkalaist osallistuivat liikunnallisen tapahtumaan, joka toteutetaan yhteistyössä Liikunta-keskuksen ja lohjalaisten yhdistysten kanssa. Unelmien liikuntapäivässä oli koulujen välisiä kisailuja ja oheistoimintaa.

tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetus-suunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Opiskeluhoollon järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013). Opiskeluhoolltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoolltona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoolltoon.

Perusopetuslain mukaan kunta osoittaa oppivelvolliselle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä kunta voi opetuskieletä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa.

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon opetus-henkilöstön määrään ja kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevat säännökset, tekijänoikeussäännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostustaan selvittämistä ohjaavat määräykset.

Perusopetuksen henkilöstö

Perusopetuksen henkilöstömitoitus perustuu perusopetuslain määräyksiin sekä kaupunginvaltuuston hyväksymään talousarvioon, jonka yhteydessä määritellään perusopetuksen käytössä olevat henkilöstöresurssit seuraavalle lukuvuodelle. Kouluissa työskentelee yhteensä noin 650 henkeä. Perusopetuksen suurimmat ammattiryhmät ovat luokanopettajat, joita on kaupungin palveluksessa yhteensä noin 150. Aineenopettajia on yhteensä noin 120 ja erityisopettajia/erityisluokanopettajia noin 80. Kouluilla työskentelee lisäksi mm. oppilaanohjaajia, koulunkäynninohjaajia, erityisohjaajia, iltapäivätoiminnanohjaajia, hoitajia. Perusopetuksen koulujen hallinnosta vastaavat koulujen rehtorit, Kouluissa työskentelee 13 rehtoria, kahdeksan apulaisrehtoria, 12 toimistosihteerä ja seitsemän vahtimestaria. Perusopetuksen hallinnossa työskentelee yhteensä kuusi henkilöä.

Perusopetuksen toiminnan järjestäminen ja järjestettävät palvelut

Lohjan kaupunki tarjoaa laadukkaan, kaikille avoimen ja yhtenäisen oppimispolun. Opetustoiminta pyritään järjestämään mahdollisimman tasalaatuisena ja tarjoamaan yhtäläiset opetuspalvelut kaikille oppilaille asuinpaikasta riippumatta.

Opetuksen järjestäminen

Lohjan paikallinen opetussuunnitelma sekä suomenkielisen ja ruotsinkielisen opetuksen tuntijako on hyväksytty sivistyslautakunnassa. Perusopetusta järjestetään tällä hetkellä yhteensä 22 koulussa ja oppilaat on jaettu noin 250 opetusryhmään. Suomenkielinen opetus vuosiluokille 1–6 järjestetään tällä hetkellä 10 alakoulussa (Asemanpellon, Karjalohjan, Lehmijärven, Metsolan, Muijalan, Ojaniitun, Perttilän, Pusulan, Ristin ja Sammatin kouluissa). Vuosiluokkien 1–6 opetusta järjestetään lisäksi kuudessa yhtenäiskoulussa (Laurentius-koulu ja Järnefeltin, Mäntynummen, Nummen, Ojamonharjun ja Routionmäen yhtenäiskoulu) sekä Mäntynummen yhtenäiskoulun Pullin ja Linnaisten yksiköissä. Ruotsinkielistä opetusta vuosiluokille 1–6 järjestetään Solbrinkens skolassa ja Virkby skolassa.

Suomenkielinen vuosiluokkien 7–9 opetusta järjestetään Laurentius-koulussa sekä Järnefeltin, Mäntynummen, Nummen, Routionmäen ja Ojamonharjun yhtenäiskouluissa.

Routionmäen yhtenäiskoulussa järjestetään myös vaativan monialaisen tuen opetus vuosiluokille 7–9 (Jalava-luokat). Ruotsinkielinen vuosiluokkien 7–9 opetus järjestetään Källhagens skolassa. Lohjalla toimii myös yksityinen steinerkoulu, Sammatin vapaa kyläkoulu, jossa opetusta järjestetään suomen kielellä vuosiluokille 1–9.

Kaupungin yhteiset opetuspalvelut

Kaupungin yhteiset opetuspalvelut ovat Lohjalla asuvien lasten ja nuorten käytettävissä riippumatta asuinpaikasta. Opetus erityisluokassa on tarkoitettu oppilaskohtaisia tukitoimia saaville oppilaille. Perusopetusjohtaja tekee hakemusten perusteella päätöksen oppilaiden sijoittamisesta opetukseen erityisluokassa. Oppilaat opiskelevat joko yleisen tai rajatun oppimäärän mukaan tai toiminta-alueittain.

Opetusta järjestetään seitsemässä erityisluokassa:

- **Etu-luokka** on kokonaiskuntoutukseen tähtäävä, hoidollinen luokka oppilaille, jotka tarvitsevat vahvaa tukea tunne-elämänsä haasteisiin. Luokka 1–6 sijaitsee Ojamonharjun yhtenäiskoulussa.
- **Aurinko-luokka** tarjoaa erityisluokkaopetusta oppilaille, joilla on vuorovaikutukseen liittyviä erityisvaikeuksia (autismin kirjo). Luokka 1–6 sijaitsee Ojamonharjun yhtenäiskoulussa.
- **Tähti-luokka** on tarkoitettu alkuopetuksen oppilaille, jotka tarvitsevat vahvaa erityisluokan tukea ja joilla on huomattavia toiminnanohjauksen haasteita (mm. jumiutumisen, voimakas omaehtoisuus ja aistiylherkkyydet). Luokka 1–2 sijaitsee Ojamonharjun yhtenäiskoulussa.
- **K-luokat** on tarkoitettu oppilaille, joiden opiskelu ei vahvan tuen tarpeen takia onnistu yleisopetuksen luokassa. Tyypilliset perustelut K-luokan oppilaaksi ottamiselle ovat laaja-alaiset ongelmat koulunkäynnissä, kuten laajat oppimisvaikeudet, lievä kehitysvamma, autismin kirjon liittyvät vaikeudet, ongelmat hahmottamisessa, itsetunnossa, koulupelko tms. tekijät. Vuosiluokat 7–9 (2 kpl) sijaitsevat Laurentius-koulussa.
- **Jalava-luokat** on tarkoitettu kehitysvammaisille tai kehitysviiveisille oppilaille sekä autistisille oppilaille, joilla on kehitysvamma. Oppilaat opiskelevat yleisen tai rajatun oppimäärän mukaan tai toiminta-alueittain. Luokat 1–9 (11 kpl) sijaitsevat Routionmäen yhtenäiskoulussa.
- **Linnaistenkadun erityisluokka 1** on tarkoitettu yhdeksäsluokkalaisille tavoitekokonaisuuksittain opiskeleville oppilaille, jotka eivät ole vielä saaneet peruskoulun päättötodistusta. Luokassa oppilaat suorittavat jäljellä olevia opintojaan yksilölliseen tahtiin. Linnaisten yksikkö toimii kaupungin yhteisenä, erillisenä opetusyksikkönä Linnaistenkadulla Mäntynummen yhtenäiskoulun alaisuudessa.
- **Linnaistenkadun erityisluokka 2** on kaupungin yhteinen, erillinen opetusyksikkö Linnaistenkadulla. Luokka on vuosiluokkien 7–9 oppilaille, jotka eivät psyykkisten vaikeuksien vuoksi pysty opiskelemaan omassa lähikoulussaan. Oppilailla on psykiatrinen hoitokontakti. Oppilaat suorittavat jäljellä olevia opintojaan yksilölliseen tahtiin. Luokka toimii erillisenä opetusyksikkönä Mäntynummen yhtenäiskoulun alaisuudessa.

Alueelliset pienryhmät

Lohjalla on seitsemän alueellista erityisluokkaa alakouluissa. Erityisluokat ovat Metsolassa (1), Perttilässä (1), Ristillä (2), Routiolla (2) ja Pusulassa (1). Näihin pienryhmiin haetaan samalla tavalla kuin kaupungin yhteisille luokille.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen Lohjalla

Perusopetukseen valmistava opetus Lohjalla on tarkoitettu maahanmuuttotataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei riitä opiskelamiseen perusopetuksen ryhmässä. Valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet perusopetuksen ryhmään siirtymistä varten ja edistää oppilaan tasapainoista kehitystä sekä kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Pääpaino valmistavassa opetuksessa on oppilaan suomen kielen taidon edistämällä, lisäksi opetusta annetaan perusopetuksen eri oppiaineissa.

Suomen kielellä järjestettävä perusopetukseen valmistava ryhmämuotoinen opetus (vuosiluokat 2–9) järjestetään ensisijaisesti Laurentius-koulussa. Koulunsa aloittavat (vuosiluokka 1) opiskelevat perusopetukseen valmistavassa opetuksessa inklusiivisesti lähikoulussa. Varhaiskasvatus järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta 6-vuotiaille lapsille.

Oman äidinkielen opetus

Oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Perusopetuksen oppilailla on yhteensä 43 eri kotikieltä. Suurimmat kieliryhmät ovat viro, venäjä, arabia, ukraina, turkki ja englanti.

Koulukuljetus

Lohjan kaupungin järjestämä koulukuljetus myönnetään esi- tai perusopetuksen oppilaille, jos koulumatka on 0.–3.-luokkalaisella yli 3 kilometriä tai 4.–9.-luokkalaisella yli 5 kilometriä. Tämän lisäksi kuljetusoikeus voidaan myöntää, mikäli koulutie on joiltain osin vaarallinen tai koulumatka katsotaan oppilaalle muuten vaikeaksi tai rasittavaksi.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään vuosiluokkien 1–2 oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on oppilaskohtaisen tuen päätös. Aamupäivätoimintaa järjestetään vain Routionmäen yhteiskoulussa Jalava -luokkien oppilaille. Toimintaan kuuluu vähintään 760 tuntia lukuvuodessa (keskimäärin 4 h/pv) klo 12.00–17.00 välisenä aikana. Ryhmämuotoisen aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tarjota lapsille monipuolista, virkistävää ja laadukasta vapaa-ajantoimintaa ja sosiaalisen vuorovaikutuksen oppimista. Maksulliseen ja perheille vapaaehtoiseen iltapäivätoimintaan osallistuu vuosittain noin 400 lasta.

Yhteistyö nuorisotyön kanssa

Nuorisotyö tarjoaa monenlaista toimintaa Lohjan alueen ala- ja yläkouluille. Yhteistyön muotoja kuvataan tarkemmin nuorisotyön esittelyssä. Kriisityössä oppilaitokset tekevät yhteistyötä nuorisotyön, seurakunnan ja hyvinvointialueen kanssa. Koulujen valmius-/kriisiryhmiin kuuluu nuorisotyön edustaja tiedonkulun varmistamiseksi.

2.4. Lukiokoulutus

Lukiokoulutusta ohjaa lukiolaki (714/2018). Lukiokoulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Lisäksi tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi

Ylioppilaat juhlivat keväisin valkolakkejaan. Keväällä 2025 ylioppilaat juhlivat Pohjolanmäellä viiden vuoden tauon jälkeen.

sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia.

Lukiokoulutus muodostaa oppimäärän, jonka tavoitteellinen suorittamisaika on kolme vuotta. Lukiokoulutusta järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Nuorille tarkoitettuun oppimäärään kuuluvat opinnot mitoitetaan päätoimista opiskelua varten ja aikuisille tarkoitettuun oppimäärään kuuluvat opinnot sivutoimista opiskelua varten.

Lohjan kaupungin päivälukioissa tulee opiskelemaan lukuvuonna 2025–2026 tutkintotavoitteisesti arvioilta noin 800 opiskelijaa. Näistä opiskelijoista koko lukion oppimäärän suorittaa 740 opiskelijaa. Tämän lisäksi aineopiskelijoita on noin 70. Lukiokoulutusta järjestetään Lohjalla suomen ja ruotsin kielellä. Koko lukion oppimäärää suorittaa suomenkielisessä Lohjan Yhteislyseon lukiossa noin 650 opiskelijaa ja ruotsinkielisessä Virkby gymnasiumissa noin 90 opiskelijaa.

Lohjan yhteislyseon lukio

Lohjan Yhteislyseon lukiossa perusryhmän koko on 30 oppilasta. Syksyllä 2025 aloittavia perusryhmiä tulee olemaan seitsemän eli yhteensä 210 opiskelijaa. Lohjan Yhteislyseon lukion alin sisäänpääsykeskiarvo on 7,4. Hakijamäärän vaihtelusta johtuen se voi olla tätä korkeampi.

Lukuvuonna 2025–2026 käynnistyy taidelinja osana lukion yleislinjaa. Lukion yleislinjalle valituista opiskelijoista muodostetaan yksi taiteen perusryhmä. Opiskelija voi valita oman kiinnostuksensa mukaan kuvataiteen, musiikin, teatterin tai näyttämötekniikan opintoja.

Virkby Gymnasium

Virkby Gymnasiumin käytössä olevat tilat mahdollistavat vuosittain kahden ryhmän sisäänoton. Aloittavia opiskelijoita on 50. Virkby Gymnasiumissa alin sisäänpääsykeskiarvo on 7,2. Hakijamäärän vaihtelusta johtuen se voi olla tätä korkeampi.

Lohjan lukion aikuislinja

Lohjan lukion aikuislinja on Länsi-Uudenmaan ainoa aikuisten lukiokoulutusta tarjoava oppilaitos. Opiskelijoita aikuislinjalla on yhteensä 179. Opiskelijoista 50 opiskelee tutkinto-tavoitteisesti ja 129 on aineopiskelijoita.

Lukiokoulutuksen henkilöstö

Lukiokoulutuksen henkilöstömitoitus perustuu kaupunginvaltuuston päättämän talousarvioon, jonka yhteydessä määritellään lukiokoulutuksen käytössä oleva henkilöstöresurssi. Lohjan kaupunki ylläpitää tällä hetkellä kolme lukiokoulutusta tarjoavaa yksikköä, joissa yhteensä noin 1 000 opiskelijaa. Lukiokoulutukseen lukuvuonna 2024–2025 käytettävä opetusresurssi on yhteensä 1 458 tuntia. Lukiokoulutuksessa työskentelee yhteensä 70 henkilöä, joista opettajia on noin 65 ja hallinnon henkilökuntaa viisi henkilöä. Virkby Gymnasiumin opettajista suurin osa on perusopetuksen kanssa yhteisiä. Samoin Lohjan lukion aikuislinjan opettajat ovat yhteisiä Lohjan Yhteislyseon lukion kanssa.

2.5. Nuorisotyö

Nuorisotyötä ohjaa nuorisolaki (1285/2016). Laissa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita. Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista. Lisäksi lain tavoitteena on tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeuksien toteutumista sekä ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorten mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa nuorisovaltuustossa tai vastaavassa nuorten vaikuttajaryhmässä säädetään kuntalaissa (410/2015). Kunta on tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisotalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.

Paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Lohjalla nuorisotyö on mukana sekä alueellisissa hyvinvointiryhmissä ja oppilaitosten yhteisöllisissä opiskeluohjelmissa. Tarvittaessa nuoristyö koolle kutsuu asiantuntijaryhmiä, joissa tarkastellaan lapsiin ja nuoriin liittyviä ilmiöitä. Lisäksi nuorisotyö tekee aktiivisesti yhteistyötä myös seurakunnan, järjestöjen, yritysten ja yhteisöjen kanssa nuorten elinolojen parantamiseksi ja työn tehostamiseksi nuorten tarpeita paremmin palvelevaksi. Lain hengen mukaisesti nuorisotyö kokoaa tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista sekä aktiivisesti arvioi niiden pohjalta lasten ja nuorten tilannetta.

Nuorisotyön henkilöstö

Nuorisotyössä on yhteensä 22 vakinaista kokoaikaista vakanssia, 20 vakinaista osa-aikaista vakanssia ja kuusi määräaikaista hankerahalla palkattua henkilöä sekä kolme muun hallintokunnan työntekijää.

Nuorisokeskuksen palvelut

Nuorisotyö on keskittynyt tarjoamaan palvelujaan Nuorisokeskuksen alla, joka sijaitsee Toimintakeskus Harjulan kiinteistössä. Lohjan kaupungin nuorisotyö koostuu alueellisista ja keskitetyistä palveluista. Alueellisia palveluita ovat alueellisten nuorisotilojen, koulunuorisotyön, erityisnuorisotyön ja alueellisten tapahtumien palvelut.

Keskitetyt palvelut koostuvat muista nuorisotyön palveluista, jotka jalkautuvat myös alueille.

Alueellinen nuorisotyö

Alueellinen nuorisotyö tarjoaa virikkeellistä ja kasvatuksellista vapaa-ajantoimintaa turvallisessa ympäristössä nuorten ehdoilla. Alueellinen nuorisotyö on suunnattu 10–17-vuotiaille.

Nuorisotilatoiminta

Lohjan kaupungilla on yhdeksän nuorisotilaa, joista yksi tai useampi on avoinna viikon jokaisena päivänä maanantaista lauantaihin. Nuorisotilat sijaitsevat Pusulassa, Nummella, Karjalohjalla, Sammatissa, Routiolla, Virkkalassa, Ojamolla (jossa sijaitsee myös pelitila HitPoint), Mäntynummella ja keskustassa (jossa sijaitsee myös pelitalo Base). Nuoret saavat itse vaikuttaa toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Nuorisotilalla on aina töissä vähintään kaksi ammattitaitoista aikuista ohjaajaa. Ohjaajat ovat nuoria varten ja heidän puoleensa nuori voi kääntyä kaikissa asioissa. Ohjaajat tarjoavat apua, tukea ja ohjausta. Nuorisotiloja käyttävät myös paikalliset toimijat erilaisten kerhojen ja tapahtumien järjestämiseen.

Tietokone- ja konsolipelaamisesta kiinnostuneille nuorille suunnattu Pelitalo Base toimii Nuorisokahvila Dixin tiloissa sekä verkossa. Pelitalon ammattitaitoiset ohjaajat opastavat nuoria pelimaailman saloihin.

HitPoint pelitila Ojamolla on nuorisotyön ja Lohjan seurakunnan yhteinen kehittämishanke, joka on rahoitettu Aluehallintoviraston hankeavustuksella. HitPoint palkittiin vuoden pelikasvattajana 2024. Pelitilassa järjestetään rooli- ja pöytäpelitoimintaa kaiken ikäisille.

Toimintakeskus Harjulassa järjestetään bänditoimintaa nuorille. Bändikämpälle ja pieneen äänitysstudioon voi varata omia vuoroja.

Mopoista tai autoista kiinnostuneille nuorille suunnattu Moottoripaja toimii Nuorisotyöpaja Tuuman tiloissa Sairaaliellä. Pajalla voi esimerkiksi korjata omaa mopoa, mutta vaikkei omaa kulkupeliä olisikaan, löytyy pajalta puuhaa varmasti jokaiselle.

Kouluyhteistyö ja koulunuorisotyö

Nuorisotyö tarjoaa monenlaista toimintaa Lohjan alueen ala- ja yläkouluille. Erityisnuorisotyön kontaktit tapahtuvat etätapaamisina tai lähikontakteina nuoren toiveet huomioiden. Nuorisohjaajat työskentelevät nuorisotilojen lisäksi ylä- ja alakouluilla. Koulunuorisotyötä on järjestetty Lohjalla jo kolmen vuoden ajan. Yläkouluilla toimii kolme nuorisotyöntekijää, joista jokainen toimii kahdella koululla.

Koulujen loma-aikoina tarjottavat palvelut

Koululaisten loma-aikoina nuorisotyö järjestää tapahtumia, kesäkerhoja, päivä- ja yöleirejä sekä muuta toimintaa lapsille ja nuorille. Kesäduunileireillä opastetaan nuoria työelämätaidoissa eri alueilla loman alussa. Lisäksi nuorille tarjotaan ensimmäinen mahdollisuus päästä tutustumaan työelämään ottamalla TET-nuoria avuksi nuorisotyön toimintoihin.

Osallisuustoiminta

Lohjalla nuorisotyö tukee nuorten osallisuutta itseään koskevaan päätöksentekoon mahdollistamalla Nuorisovaltuuston ja Varttivaltuustojen toimintaa. Varttivaltuusto on 5.–6.-luokkalaisten ryhmä, joka tutustuu poliittisten päätäjien maailmaan ja työhön. Varttivaltuusto vie oppilaiden aloitteita eteenpäin päätöksentekoon.

Lohjan nuorisovaltuusto on 13 Lohjalla asuvasta tai opiskelevasta 13–22-vuotiaasta nuoresta koostuva, vaaleilla valittu vaikuttajaelin, joka pyrkii edistämään nuorten etua kunnallisessa päätöksenteossa. Nuorisovaltuusto voi nimetä jäsenistään edustajat lautakuntiin. Lautakunnissa nuorisovaltuuston edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus.

Jalkautuva nuorisotyö

Jalkautuvaa nuorisotyötä tehdään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Nuoriso-ohjaajat jalkautuvat eri puolilla Lohjaa sinne, missä nuoret vapaa-aikaansa viettävät. Jalkautuvaa työtä on tehty niin koulujen päättäjäispäivänä, juhlapyhien aattoina kuin tavallisina perjantai- ja lauantai-iltoinakin.

Taulukko 1. Alueellisen nuorisotyön tilastoja 2024.

Toimintamuoto	Kohtaamiset
Nuorisotyö kouluilla	61 435
Nuorisotalotyö	11 739
Tapahtumat	7 008
Jalkautuva työ	2 833
Kerho- ja ryhmätoiminta	1 824
Digitaalinen nuorisotyö	552
Osallisuustoiminta (Nuorisovaltuusto, Varttivaltuusto)	525
Yksilöohjaus	164
Yhteensä	87 152

Nuorisotyön keskitetyt palvelut

Ehkäisevä erityisnuorisotyö

Ehkäisevän erityisnuorisotyön tavoite on ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä ja parantaa heidän elinolosuhteitaan vaikuttamalla myös erilaisiin alueellisiin ilmiöihin, yhteistyössä vahvan ja toimivan verkoston kanssa. Ehkäisevä erityisnuorisotyö on suunnattu alle 18-vuotiaille nuorille. Erityisnuorisotyö tarjoaa yksilöllistä tukea, kuten Omin Jaloin -toimintaa, neuropsykiatrista valmennusta tai nuoren tilanteen mukaan räätälöityä keskustelutukea.

Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö vastaa nuorten päihdekasvatuksen koordinoinnista, päihdekasvatustuntien toteutuksesta sekä tarjoaa nuorille varhaisen puuttumisen yksilöllistä tukea. Ehkäisevä päihdetyötä tehdään 12–29-vuotiaiden nuorten kanssa.

Ehkäisevän päihdetyön työntekijä vastaa lohjalaisille nuorille tarjottavan päihdekasvatuksen koordinoinnista sekä päihdekasvatustuntien (6. ja 8. lk) ja vanhempainiltojen toteutuksesta silloin, kun aiheena on nuoret ja päihteet.

Ohjaamotoiminta

Ohjaamo Lohjan nuorten työllistymistä edistävistä monialaisen tuen yhteispalvelusta säädetään työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (381/2023), jossa viitataan Ohjaamo-toimintaa vastaavaan monialaiseen yhteistyöhön. Ohjaamo on kaikille alle 30-vuotiaille tarkoitettu matalan kynnyksen monialainen yhteispalvelu.

Yhteispalvelun tavoitteena on mm. opiskelun ja työn ulkopuolella olevien nuorten (NEET) määrän väheneminen ja nuorten työttömyysjaksojen lyheneminen. Ohjaamo tarjoaa nuorilähtöisesti maksutonta neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.

Lohjalla Ohjaamo toimii osana Nuorisokeskusta. Ohjaamossa työskentelevät kaupungin työllisyyspalveluiden nuorten työllisyysasiantuntijat, nuorisotyön uraohjaaja ja etsivät nuorisotyöntekijät sekä KEHA-keskuksen Onni-työntekijä. Lisäksi Ohjaamossa työskentelee Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen mielenterveys- ja päihdepalveluiden sairaanhoitaja hankerahoituksella (EU NextGeneration). Palvelut ja työntekijät jalkautuvat eri alueille ja muihin yksiköihin tarpeen mukaan sekä tekevät laaja-alaisesti yhteistyötä nuorten palveluiden verkostoissa.

Työvoimaviranomaisen on varmistettava, että nuorten monialaisella yhteispalvelulla on palveluiden ja toiminnan yhteensovittamisesta vastaava henkilö. Ohjaamotoiminnan koordinaatiosta Lohjalla vastaa nuorisotyö ja Ohjaamotoiminnan koordinaatiosta vastaavana henkilönä toimii nuorisotyönsuunnittelija/koordinaattori.

Taulukko 2. Nuorisotyön keskitettyjen palvelujen kohtaamistilastoja.

Toimintamalli	Kohtaamiset
Ehkäisevä erityisnuorisotyö	27 295
Ehkäisevä päihdetyö	9 030
Etsivä erityisnuorisotyö	3 805
Uraohjaus	3 316
Yhteensä	43 446

Ohjaamon palvelut

Etsivä nuorisotyö

Nuorisolain (1285/2016) mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuunsa itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Avainasemassa on tiivis yhteistyö koulujen ja oppilaitosten, sosiaali- ja terveystieteiden sekä työvoimajärjestöjen kanssa.

Uraohjaus

Uraohjaus edistää nuorten kouluttautumista ja työllistymistä, parantaa mahdollisuuksia opinnollistamiseen sekä sitä kautta lisää nuoren hyvinvointia. Työtä tehdään eri toimintaympäristöissä kuunnellen jokaisen nuoren yksilöllisiä tavoitteita. Palvelu sisältää nuorten henkilökohtaisia ohjaus-, neuvonta- ja tukipalveluita.

Nuorten työllisyyspalvelut

Ohjaamon nuorten työllisyysasiantuntijat neuvovat ja opastava nuoria mm. työnhakuun, työttömyysetuuksiin, työllisyyspalveluihin sekä koulutukseen liittyvissä asioissa. Työllisyysasiantuntijat ovat Lohja-Karkkila työllisyysalueen henkilöstöä.

Onni-työ

Onni tarjoaa hyvin matalan kynnyksen psykososiaalista tukea. Onni-työntekijää voi tavata kasvokkain tai verkossa. Ohjaamon Onni-työ on tarkoitettu 18–29-vuotiaalle nuorille. Työskentely on tavoitteellista, suunnitelmallista, maksutonta ja luottamuksellista.

Nuorisotyöpajatoiminta

Nuorisolain (1285/2016) mukaan nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjinä voivat toimia kunta tai useat kunnat yhdessä tai nuorten palveluja tuottava yhteisö. Nuoret työskentelevät ohjaajien tukemana Tuuma-pajalla sekä Tuuman Kierrätyskeskuksessa (kestävän kehityksen paja).

Taulukko 3. Nuorisotyöpajatoiminnan tilastoja.

Toimintamalli	Nuorten määrä/vuosi
Nuorisotyöpajatoiminta alle 17-vuotiaita	5
17–20-vuotiaita	29
21–24-vuotiaita	34
25–28-vuotiaita	16
29–49-vuotiaita (velvo)	10
50 tai yli vuotiaita (velvo)	7
Yhteensä	101

Toimintakeskus Harjula

Toimintakeskus Harjula vuokraa tiloja (pääsääntöisesti sali ja kaksi kokoushuonetta) erilaisille järjestöille ja toimijaryhmille. Vuokralle tarjotaan myös välineistöä (äänentoisto, discovalot, pinssikoneet). Tiloja ja välineitä vuokrataan vuoden jokaisena päivänä.

Taulukko 4. Harjulan vuokraustunnit.

Toimintamalli	Vuokraustunnit
Toimintakeskus Harjula	5 949

2.6. Kulttuuri ja vapaa-aika

Kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalue järjestää kirjaston, Länsi-Uudenmaan musiikkiopiston, Hiiden Opiston, Lohjan Museon, Lohjan Teatterin, Lohjan kaupunginorkesterin, yleisen kulttuurin sekä Lohjan Liikuntakeskuksen palveluita. Tulosalueen tulosityksiköt ja toiminnot esitellään seuraavaksi.

Kaupunginkirjasto

Lohjan kaupunginkirjasto toteuttaa kirjastolaissa (1492/2016) yleisille kirjastoille määritellyjä tehtäviä. Yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin,

tietoon ja kulttuurisisältöihin sekä ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa. Lisäksi yleisen kirjaston tehtävä on edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä tarjota tietopalvelua ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon. Kirjasto tarjoaa myös tiloja oppimiseen, harastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjojen lisäksi vuosittain hankitaan kokoelmiin muun muassa musiikkia, nuotteja, elokuvia sekä lauta- ja konsolipelejä. Asiakkaat voivat hyödyntää kirjaston tiloja muun muassa opiskeluun ja ajanviettoon.

Kirjastolaki pitää sisällään myös alueellisen kehittämis-tehtävän, jota Uudellamaalla hoitaa Porvoon kaupungin-kirjasto. Alueellisella kehittämistehtävällä (AKE) tuetaan toimialueen yleisten kirjastojen kehittymistä ja henkilöstön osaamista sekä edistetään yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa. AKE Porvoolla on useita työryhmiä, joissa on edustajia Lukki-kirjastoista.

Lohjan kaupunginkirjasto muodostaa Vihdin kunnan-kirjaston ja Karkkilan kaupunginkirjaston kanssa Lukki-kirjastot. Yhteistyön tavoitteena on tuottaa kustannuste-hokkaasti asiakaslähtöisiä ja laadukkaita kirjastopalveluja. Lukki-kirjastojen yhteistyön perustana ovat kuntarajat ylittävä asiakkuus, yhteiset käytössäännöt sekä kirjasto-kortti. Jokaisella kunnalla on oma aineistokokoelma. Koko-elmat ovat yhteiskäytössä, mutta eivät yhteisomistuksessa. Lukki-kirjastot vastaavat yhteisesti kirjastojärjestelmän ja verkkokirjaston ylläpidosta sekä tarjoavat muun muassa e-aineistot yhteistyössä. Lukki-kirjastojen yhteistoimintaa koskevat päätökset tekee Lukki-kirjastojen johtoryhmä. Lisäksi Lukki-kirjastoilla on yhteisiä työryhmiä muun muassa lasten ja nuorten kirjastotyön osalta.

Kirjaston henkilöstö

Kirjastopalveluiden esihenkilönä toimii kirjastotoimen-johtaja. Kirjastopalveluissa työskentelee kaksi palvelu-päällikköä, joista toinen vastaa pääkirjaston ja toinen lähikirjastojen toiminnasta. Sen lisäksi kirjastopalveluissa työskentelee 18 kirjastovirkailijaa, 12 kirjastonhoitajaa, kaksi pedagogista informaattikkoa, kaksi kirjastoauton-kuljettajaa-virkailijaa, toimistosihiteeri ja vahtimestari. Pääkirjastolla toimivan vahtimestarin työparina toimii siviilipalvelusvelvollinen. Lisäksi kirjastoissa on vuosittain useita koulutussopimusopiskelijoita, alan harjoittelijoita ja/tai työelämään tutustujia.

Kirjastojen toimipisteet

Lohjalla kirjastopalveluita tarjoaa pääkirjaston lisäksi seitsemän lähikirjastoa (Virkkala, Mäntynummi, Ojamo, Sammatti, Karjalohja, Saukkola ja Pusula), Ojaniittutalon ja Routionmäen kirjastopisteet sekä kirjastoauto Saima.

Routionmäen ja Ojanittutalon kirjastopisteitä lukuun ottamatta kirjastoissa on kaupungin asiakaspalvelupiste-toimintaa kuten ruokalippujen myyntiä. Osa kirjastoista hoitaa myös Lohjan Liikuntakeskus Oy:n asiakaspalvelu-pistetoimintaa. Kirjastot hoitavat alueensa sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen sekä vuokrattavien tilojen, kuten Karjalohjan monitoimihallin, avainten luovutuksesta ja palautuksesta sekä vastaavat kuntosalikorttien ja More Move -korttien myynnistä. Lisäksi kirjastot vastaavat alueellaan olevien kulttuuripalveluiden kohteiden, kuten Kässän talo ja Paikkarin torppa, avainten luovuttamista ja palautusten vastaanottamisesta. Saukkolan, Sammatin ja Karjalohjan kirjastoissa on välitysmyyntitoimintana paikallisten yhdistysten julkaisuja.

Omatoimikirjastot

Omatoimikirjasto laajentaa kirjaston aukioloaikaa tarjoamalla kirjaston tilat ja kokoelmat asiakkaiden käyttöön myös silloin, kun henkilökunta ei ole kirjastossa paikalla. Omatoimikirjastot toimivat Karjalohjan, Ojamon ja Pusulan kirjastoissa sekä Routionmäen monitoimijatalossa. Mäntynummen omatoimikirjasto on väliaikaisesti poissa käytöstä, koska kirjasto toimii väistötiloissa. Mäntynummen omatoimikirjasto palaa toimintaan, kun kirjasto pääsee muuttamaan uuteen monitoimijataloon.

Kokoelmat ja tietopalvelu

Lohjan kaupunginkirjasto tarjoaa asiakkailleen yli 200 000 teoksen monipuoliset ja ajantasaiset kokoelmat. Kirjastoihin hankitaan aineistoa vuosittaisen aineistomäärärahan puitteissa. Aineistohankinta pohjautuu kaupunginkirjaston kokoelmapolitiikkaan. Lohjan kaupunginkirjaston kokoelmapolitiikan avulla huolehditaan sekä kirjastolain velvoitteiden (1492/2016) että opetus- ja kulttuuriministeriön laatusuosituksen (2010) toteutumisesta. Kokoelmapolitiikan tarkoituksena on kokoelmien kehittäminen suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti. Hankinnoissa otetaan huomioon muun muassa alueen koulut ja päiväkodit.

Kirjojen lisäksi vuosittain hankitaan kokoelmiin muun muassa musiikkia, nuotteja, elokuvia sekä lauta- ja konsolipelejä. AV-aineiston (musiikki-cd:t, äänikirjat, dvd-/blu-ray-levyt) kellutus muodostaa toimipisteiden musiikki-, äänikirja- ja elokuvakokoelmat asiakkaiden palautuskäytännön myötä. Kirjastoista on lainattavissa myös erilaisia esineitä kuten iltasatulaukkuja, muistelulaukkuja, infrapunalämpömittareita, lepakkotutkia, frisbeegolf-settejä, Lohjan Liikuntakeskuksen Kunnon kortteja ja Lohjan kaupunginorkesterin kausikortteja. Lainattavien esineiden kokoelma vaihtelee kirjastoittain.

Tietopalvelu on olennainen osa päivittäin tehtävää työtä kirjastoissa. Kirjastojen henkilökunta auttaa asiakkaita löytämään tietoa asiakkaan omasta kirjastosta kansallisia ja ulkomaalaisia tietokantoja myöten.

Kotiseutukokoelma

Kotiseutukokoelma sijaitsee pääkirjastossa, mutta myös lähikirjastot kartuttavat harkinnan mukaan oman alueensa kotiseutukokoelmaa. Lohjan kotiseutukokoelmaan hankitaan Lohjaa kuvaavaa aineistoa ja lohjalaisten kirjoittamaa kaunokirjallisuutta, nykyistä ja historiallista Lohjan aluetta koskevaa tietokirjallisuutta, kotiseutukirjailijoiden kirjoittamaa kaunokirjallisuutta ja siihen rinnastettavaa kirjallisuutta sekä Lohjaa käsittelevää kaunokirjallisuutta. Kotiseutukokoelmaan pyritään hankkimaan alueen karttoja ja Lohjaa koskevia pienpainatteita. Lisäksi hankitaan muita Lohjaan liittyviä kuvia, nuotti- ja äänitallenteita. Kotiseutu-

kirjailijaksi luokitellaan henkilö, joka on syntynyt Lohjalla, käynyt koulua tai asunut Lohjalla huomattavan osan elämästään. Kesäasukaskirjailijan luokittelu kotiseutukirjailijaksi tehdään harkinnanvaraisesti.

Vuokrattavat tilat

Kirjastoissa voi järjestää monenlaisia tapahtumia ja näyttelyitä. Osa kirjastoista tarjoaa tiloja myös kokous- ja opiskelukäyttöön. Kirjastoissa on myös maksullisia vuokrattavia tiloja. Pääkirjaston vuokrattavat tilat ovat Järnefeltinsali, ryhmytyötila, tutkijanhuone ja Lohja-kokoelman tila. Lähikirjastojen vuokrattavia tiloja ovat Sammatin kirjaston Lönnrot-sali ja Karjalohjan kirjaston Kulttuurivintti. Vuokrattavia näyttelytiloja löytyy pääkirjastosta ja Karjalohjan kirjastosta.

Palvelut päiväkodeille, kouluille ja perheille

Kirjastot toteuttavat Lohjan kaupungin lukutaitostrategiaa sekä kulttuurikasvatussuunnitelmaa eli Lohjan kulttuuripolkua. Lohjan kaikki kirjastot tarjoavat päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille asiantuntija-apua kirjaston käyttöön liittyvissä asioissa. Ensisijaisesti opastusta tarjotaan niille vuosiluokille, jotka ovat mainittuina Lohjan kulttuuripolussa.

Lohjan kulttuuripolku on toimintamalli koko kaupungin kulttuuripalveluiden tasapuoliseen ja suunnitelmalliseen tarjontaan. Kulttuuripolun vuosiluokkakohdaiset sisällöt kuvataan tarkemmin yleisen kulttuuritoimen kohdalla.

Lohjan kaupunginkirjastolla on kokoelmissa koulusarjoja. Lisäksi kirjastot keräävät päiväkodeille ja kouluille kirjapaketteja. Lukki-kirjastojen yhteistyönä on toteutettu satupolku, joka innostaa aikuisia ja lapsia lukemaan yhdessä monipuolisesti erilaisia kirjoja. Hyvän lastenkirjan lukeminen yhdessä on ilo, joka yhdistää lapsia ja aikuisia. Lisäksi yhteistyönä on toteutettu lukudiplomi, jonka tavoitteena on vahvistaa lasten lukuharrastusta sekä lisätä kirjallisuuden tuntemusta. Lukudiplomeja on tarjolla suomeksi (vuosiluokat 1–9), ruotsiksi (vuosiluokat 1–6) ja oppilaille, jotka opiskelevat suomea toisena kielenä (S2, vuosiluokat 1–9).

Kirjaston tapahtumatoiminta

Kaupunginkirjaston säännöllisen tapahtumatoiminnan (mm. satutunnit, kirjastokinot, kirjailijavierailut, Neule ja novelli sekä luontolukupiiri pääkirjastolla, Virkkalan lukupiiri, kirjastokoiratoiminta) lisäksi kirjastoissa järjestetään paljon muita tapahtumia ja näyttelyjä. Kirjastojen henkilökunta osallistuu myös kaupungin muiden toimijoiden järjestämiin tapahtumiin kuten Lukutaitomessuille ja Lasten oikeuksien viikkoon. Kaupunginkirjasto osallistuu vuosittain Lohjan kirjallisuusseminaarin järjestämiseen. Kirjastolla on merkittävä rooli joka toinen vuosi kirjallisuusseminaarin yhteydessä jaettavan Eeva Joenpelto -palkinnon toteuttamisessa.

Kirjaston muut palvelut

Lukki-kirjastot liittyivät vuonna 2024 kuntien yhteiseen e-kirjastoon, joka tarjoaa e-kirjoja, e-äänikirjoja ja digilehtiä. ePress sisältää laajan valikoiman kotimaisia sanomalehtiä. Naxos Music Library sisältää valtavan määrän pääosin klassista musiikkia verkossa kuunneltavaksi. Palvelu on englanninkielinen (vaihtoehtoina mm. saksa, ranska, espanja, kiina).

Kirjat kotiin -palvelu auttaa, kun asioiminen kirjastossa on iän, sairauden, liikuntaesteiden tai vamman vuoksi mahdotonta.

Celia-kirjaston palvelut on tarkoitettu kaikille, joille painetun tekstin lukeminen on vamman, sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi hankalaa.

Lohjan kaupunginkirjasto voi pyytää Helmet-kirjastojen Monikielisestä kirjastosta aineistoa kaukolainaksi. Helmet-kirjastojen Monikielinen kirjasto tarjoaa maahanmuuttajille mahdollisuuden lukea kirjallisuutta omalla äidinkielellä. Monikielisen kirjaston valikoimiin kuuluu aineistoa niin aikuisille, nuorille kuin lapsillekin noin 80 kielellä.

Kirjastot tarjoavat tietokoneita asiakkaiden käyttöön. Lisäksi kirjastoissa on mahdollisuus tulostaa ja ottaa kopioita maksua vastaan sekä skannata dokumentteja. Pääkirjastolla voi myös maksutta varata käyttöönsä mikrofilminlukulaitteen ja digitointilaitteen.

Lohjan kaupunginorkesteri

Lohjan kaupunginorkesteri tuottaa konserttielämyksiä Lohjalla sekä tilauksesta muilla paikkakunnilla. Orkesterin tapahtumia järjestetään Laurentius-salin lisäksi muun muassa palvelutaloissa, päiväkodeissa, kouluissa sekä Lohjan kylissä.

Orkesterin tavoitteena on edistää korkeatasoista ja ammattimaista esittävää taidetta, hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen. Orkesteripalvelua ohjaa laki esittävien taiteiden edistämisestä (1082/2020).

Lohjan kaupunginorkesteri esiintyi ensimmäistä kertaa 2025 järjestetyssä ystävänpäivän senioridiskossa Puu-Anttilassa solistinaan Tuula Krzywacki.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää valtionosuutta esittävän taiteen toimintayksiköiden käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) ja laissa esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) säädetään. Lain mukaisesti valtionosuuden saamisen edellytyksenä on, että toiminta on ammattimaista ja vakinaista. Lisäksi toimintayksikön tulee harjoittaa säännöllistä ja ympärivuotista esitystoimintaa. Toimintayksiköllä tulee olla myös tehtävään soveltuva päätoiminen johtaja ja taiteellinen johtaja sekä riittävä määrä muuta ammatillista henkilöstöä. Toimintayksikön ylläpitäjänä toimii kunta tai yksityinen rekisteröity yhteisö tai säätiö, jonka tehtäviin kuuluu esittävän taiteen esitystoiminnan harjoittaminen, tai esittävän taiteen yksikön ylläpitäminen. Toiminnalla tulee olla riittävät taloudelliset edellytykset eikä toiminnan tarkoituksena saa olla taloudellisen voiton tavoitteleminen. Toimintayksiköllä tulee olla myös monivuotinen tavoitteita, taloutta ja toimintaa koskeva suunnitelma.

Orkesterin henkilöstö

Orkesterissa työskentelee vakituisesti 12 muusikkoa, jotka muodostavat orkesterin rungon. Runko-orkesteri täydentyy kamari- tai sinfoniaorkesteriksi palkkaamalla

freelance-muusikoita tarpeen mukaan. Lisäksi orkesterissa työskentelee taiteellinen johtaja sekä kolme henkilöä hallinnossa. Orkesterin kokoonpano vaihtelee viikoittain soittavan ohjelmiston mukaan. Lohjan kaupunginorkesterissa on yhteensä siis 16 vakanssia, jotka ovat konserttimestarin toimi, 10 äänenjohtajan toimea, soolosellistin toimi, taiteellisen johtajan toimi, orkesterisihteerin toimi, orkesteriassistentin toimi ja intendentin virka. Lisäksi orkesterissa työskentelee vaihteleva määrä viikoittain palkattavia työsuhteisia freelance-muusikoita.

Orkesterin kolme tuotetta

Orkesterin toiminta jakautuu kolmeen tuotteeseen.

- 1. Yleisötyö tarkoittaa ennalta ehkäisevää hyvinvointityötä ja saavutettavuuden lisäämistä.** Yleisötyöhön kuuluvat esimerkiksi palvelutalo-, päiväkoti-, koulu- ja kaupunkimusiikkikonsertit sekä vapaapääsyiset konsertit ja muut tapahtumat, joiden kautta lisätään kulttuurin saavutettavuutta. Yleisötyön tavoitteena on tuoda kulttuurielämyksiä kaupunkilaisten arkeen.
- 2. Pääsymaksulliset konsertit ovat orkesterin perinteistä konserttitoimintaa.** Tähän tuotteeseen kuuluvat kamarimusiikki-, sinfonia, viihde- ja lastenkonsertit. Pääsymaksullisia konsertteja järjestetään pääasiassa Laurentius-salissa ja alueen kirkoissa, mutta toisinaan myös esimerkiksi Puu-Anttilassa, kylätaloilla ja kartanoissa.
- 3. Orkesterin kolmas tuote on tilauskonsertit.** Orkesteri tekee yhteistyötä yritysten ja yhdistysten kanssa ja esiintyy tilauksesta eri kokoisissa tapahtumissa.

Orkesterin työohjelma

Orkesterin työohjelma laaditaan konserttikohtaisen tulo- ja menoarvion perusteella puolivuositain. Työn suunnittelun määrittelee talouden lisäksi kunta-alan muusikkojen virka- ja työehtosopimus.

Orkesterin konsertti- ja kuulijamäärät vuonna 2024:

- Yleisötyö konsertit: 63, kuulijat: 9 973
- Pääsymaksulliset konsertit: 40, kuulijat: 10 786
- Tilauskonsertit konsertit: 3, kuulijat: 700
- Yhteensä konsertit: 106, kuulijat: 21 459

Hiiden Opisto

Kansalaisopistojen tavoitteena on vapaan sivistystyön lain (632/1998) mukaan edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kestävän kehityksen periaatteet näkyvät Hiiden Opiston kaikessa toiminnassa. Toimintaa kehitetään ja arvioidaan jatkuvasti periaatteiden pohjalta. Opistolle myönnettiin marraskuussa 2024 Opetus, kasvat- ja koulutusalojen (OKKA-säätiö) oppilaitosten kestävän kehityksen sertifikaatti.

Hiiden Opisto on kansalaisopisto eli vapaan sivistystyön oppilaitos, jonka ylläpitäjäkunta on Lohja. Sopimus kuntia ovat Lohjan lisäksi Vihti ja Siuntio. Toiminta-alueen kunnilla on opistotoimintaa varten yhteinen johtokunta. Opiston hallinnosta ja taloudesta huolehtii Lohjan kaupunki ja sen kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta. Vuosittainen valtionosuustuntien määrä perustuu asukaslukuun. Sopimus kunnat suorittavat ylläpitäjäkunta Lohjalle korvauksen opetuksen käyttökustannuksista. Maksuosuudet lasketaan toteutuneiden valtionosuustuntien suhteessa.

Osa Hiiden Opiston kursseista on opintopistekursseja, joista voi saada opintopisteitä ja opintosuoritusmerkinnän. Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista eikä kurssille osallistuminen edellytä opintosuoritusmerkinnän tavoittelua.

Opiston henkilöstö

Hiiden Opistossa työskentelee 11 henkilöä, jotka ovat rehtori, toimistosihteeri (asiakaspalvelu ja palkat), museon kanssa yhteinen toimistosihteeri (0,6 työajasta Hiiden Opistolla), vahtimestari (0,4 työajasta Laurentius-talolla), kielten suunnittelijaopettaja, kielten opettaja, tanssin ja liikunnan suunnittelijaopettaja, taideaineiden opettaja, taitoaineiden suunnittelijaopettaja ja taitoaineiden opettaja. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden suunnittelija suunnittelee ja toteuttaa Hiiden Opiston markkinoinnin ja viestinnän. Hiiden opistolla työskentelee 170–200 määräaikaista tuntiopettajaa.

Taulukko 5. Toteutuneiden kurssien ja valtionosuustuntien määrä sekä osallistujien kokonaismäärä 2024.

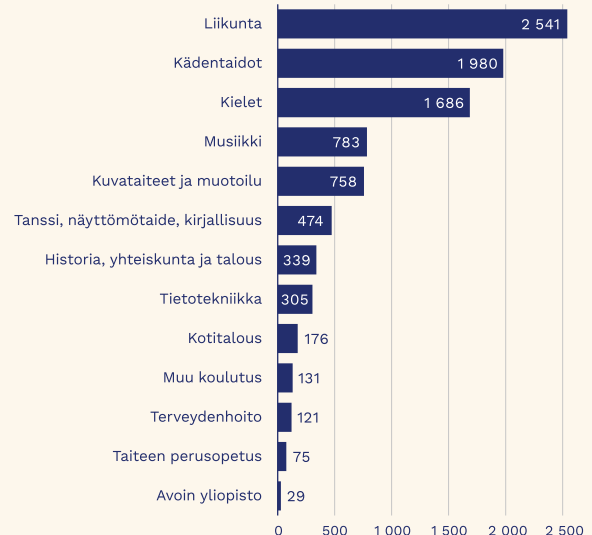
Toiminta-alue	Toteutuneet kurssit	Osallistujat yhteensä	Valtionos. tunteja toteutunut
Lohja	429	5 248	9 113
Karjalohjan alue	19	194	400
Sammatti	6	114	135
Nummen ja Pusulan alue	41	525	1 177
Yhteensä Lohjan alueella	495	6 081	10 825
Siuntio	19	191	400
Vihti	291	3 107	6 344
Yhteensä opiston toiminta-alueella	805	9 379	17 569

Opetus

Hiiden Opisto tarjoaa ajassa kiinni olevaa, uudistuvaa ja nykyaikaisin menetelmin toteutettavaa opetusta. Lukuvuositin järjestettävä opetus on avointa kaikille riippumatta iästä tai koulutuksesta. Lohjalla opetus toteutuu keskustan ja sen lähialueiden lisäksi Virkkalassa, Sammatissa, Karjalohjalla, Nummella ja Pusulassa. Hiiden Opisto toimii

laajalla alueella, jotta tavoitamme ihmiset mahdollisimman lähellä heidän elinpiiriään. Opetustoiminnan lisäksi Hiiden Opisto järjestää tapahtumia, konsertteja ja näyttelyitä.

Kaavio 1: Hiiden Opiston opiskelijamäärät ainealueittain 2024. Lisäksi tarjotaan esimerkiksi opintoretkeä, ensiapukoulutusta ja ikääntyvien opintoja.

Maahanmuuttajille suunnattu opetus

Hiiden Opisto järjestää eritasoisia suomen kielen kursseja, joilla maahanmuuttajat voivat parantaa kielitaitoaan ja saada lisätietoa suomalaisesta yhteiskunnasta. Lohjan ja Vihtin kuntien maahanmuuttajapalvelut ohjaavat asiakkaitaan opiskelemaan opiston kursseille. Lisäksi työllisyyspalvelut ohjaavat opiston palveluihin, jos työllisyyspalvelut eivät voi tarjota sopivaa opetusta.

Kieliopinnot

Hiiden Opistossa voi suorittaa Yleisiä kielitutkintoja (YKI) englannin ja suomen kielen keskitasolla. Hyväksytystä tutkinnosta saa todistuksen, jolla voi virallisesti osoittaa kielitaidon.

Taiteen perusopetus

Hiiden Opisto antaa käsityön taiteen perusopetusta lapsille ja aikuisille ja kuvataiteen perusopetusta aikuisille. Monivuotisen opiskelun tavoitteena on yleisen oppimäärän suorittaminen. Opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998) sekä opetushallituksen vahvistamaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteisiin (2017).

Avoin yliopisto-opetus

Avoimen yliopiston opintosuoritukset ovat Turun yliopiston tutkintovaatimusten mukaisia opintoja ja suoritetuista opintokokonaisuuksista saa todistuksen. Opetus on monimuoto-opetusta, joka sisältää tuutorin ohjaamaa verkko-opiskelua ja opintoryhmätyöskentelyä.

Tilaukoulutus

Hiiden Opisto tarjoaa maksullista täydennyskoulutusta ja työhyvinvointia edistävää koulutusta kunnille, yrityksille ja yhteisöille. Tilaukoulutus suunnitellaan asiakkaan koulutustarpeet huomioiden ja toteutetaan joko asiakkaan tiloissa tai opiston järjestämässä tilassa.

Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto

Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto järjestää myös soitin-esittelyitä. Jo varhaisiässä aloitettu musiikin harrastaminen tukee tutkimusten mukaan lasten kasvua ja kehitystä.

Musiikkiopiston toimintaa ohjaa laki taiteen perusopetuksesta (633/1998). Musiikkiopisto on taideoppilaitos, joka järjestää musiikin perusopetusta ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Musiikkiopistossa tuetaan oppilaan kasvua yksilönä ja ryhmän jäsenenä tarjoamalla monipuolista musiikki- ja kulttuurikasvatusta.

Laajan oppimäärän mukainen musiikinopiskelu on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää ja säännölliseen musiikin harrastamiseen perustuvaa toimintaa. Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Opetus perustuu opintojen jatkuvaan arviointiin ja itsearviointiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää Lohjan kaupungille valtionosuutta musiikkiopiston järjestämään taiteen perusopetukseen ja opetustuntia kohden lasketun valtakunnallisen yksikköhinnan perusteella.

Musiikkiopiston henkilöstö

Musiikkiopiston henkilökuntaan kuuluu 19 opettajaa tai lehtoria, kuusi päätoimista ja 10 sivutoimista tuntiopettajaa sekä 11 opettajana toimivaa kaupunginorkesterin muusikkoa. Hallinnossa työskentelee rehtori, apulaisrehtori, toimistos sihteeri ja vahtimestari.

Musiikkiopiston tuotteet

1. Varhaisiän musiikin opetus

Varhaisiän musiikin opetusta eli musiikkileikkikouluopetusta järjestetään 0–7-vuotiaille lapsille eri puolilla kaupunkia. Toiminta järjestetään yhteistyössä koulujen ja päiväkotien kanssa. Varhaisiän musiikkikasvatuksessa on noin 500 alle kouluikäistä lasta ja opetustunteja annetaan vuosittain noin 1 900. Lisäksi järjestetään valmentavaa soitinopetusta ja ryhmäopetusta eri soittimissa.

2. Musiikin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tarjoaminen

Taiteen perusopetuksen musiikin laaja oppimäärä jakautuu perusopintoihin ja syventäviin opintoihin.

Musiikkiopistossa voi opiskella jousisoittimia (viulu, alttoviulu, sello ja kontrabasso), puhaltimia (nokka-huilu, huilu, oboe, klarinetti, saksofoni, fagotti, trumpetti, käyrätorvi, pasuuna, baritonitorvi, tuuba), kosketinsoittimia (piano, vapaa säestys pianolla, cembalo), kielisoittimia (kantele, harppu, kitara). Valittavana ovat myös laulu, harmonikka, urut ja lyömäsoittimet sekä bändisoittimista sähkökitara, sähköbasso, rummut ja pop/jazz-laulu.

3. Maksullinen palvelutoiminta

Avoimen osaston opetusta annetaan kaikissa opettavissa aineissa. Avoimeen opetukseen ei saada valtionosuutta ja siksi oppilasmaksut ovat suurempia. Maksullista palvelutoimintaa on myös tilojen ja tarvikkeiden vuokraus, sekä täydennyskoulutuspalvelu.

Musiikkiopiston oppilas- ja opetustuntien määrä

Musiikkiopistossa opiskelee yhteensä yli 900 oppilasta. Näistä perusoppilaita on 550 ja musiikkileikkikouluoppilaita 363. Vuosituntimäärä vuonna 2023 oli noin 25 000 tuntia. Opetusviikkoja on musiikkiopistossa lukuvuodessa yhteensä 35. Musiikkiopistossa ei ole pääsykokeita, mikä mahdollistaa kaikkien musiikkiopinnoista kiinnostuneiden hakeutumisen musiikkiopistoon.

Länsi-Uudenmaan musiikkiopistolla on sopimus Vihdin ja Siuntion kuntien kanssa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän oppilaspaikeista. Lisäksi Lohjan kaupunki ostaa lohjalaisille palveluja Karkkilan musiikkikoululta.

Musiikkiopiston opetuspisteet

Musiikkiopisto järjestää opetusta musiikkiopiston omissa tiloissa Laurentius-talossa Lohjalla sekä Vihdissä Kuoppa-nummen ja Pappilanpellon kouluilla. Lisäksi musiikkiopisto järjestää musiikkileikkikoulutoimintaa useissa päiväko-deissa ja kouluissa eri puolilla Lohjaa sekä Kässä talossa.

Lohjan Teatteri

Lohjan Teatteri toteuttaa kolme produktiota vuodessa. Musikaalia Piukat Paikat esitettiin kaudella 2023–2024.

Lohjan Teatteri tuottaa laadukkaita ja monipuolisia kulttuuripalveluja kaikille kaupunkilaisille ja yli kuntarajojen, tarjoten samalla harrastusmahdollisuuden kaikille teatteriharrastuksesta kiinnostuneille. Lohjan Teatteri takaa omalta osaltaan tasokkaat kulttuuripalvelut. Lohjan Teatteri osallistuu vuoden aikana erilaisiin kulttuuri-markkinointitapahtumiin ja tekee yhteistyötä eri kulttuuritoimijoiden kanssa. Lohjan Teatteri on puoliammatillinen teatteri, jonka ohjelmisto kootaan aina eri ikäryhmät yleisössä huomioon ottaen.

Esityskausien toiminta

Vuoden aikana teatterissa käy keskimäärin 8 000 katsojaa. Esityskaudessa toteutetaan 45–55 esitystä.

Esityskaudessa toteutetaan kolme produktiota: musiikki, komedia tai draama sekä lastennäytelmä. Esityskausi on lokakuusta toukokuuhun. Teatterin näyttelijät ovat harrastajanäyttelijöitä. Lohjan Teatteri on mukana Kaikukortti-toiminnassa ja tarjoaa myös paikallisille kuvataiteilijoille näyttelytilat kahviossa esityskauden aikana. Narikkapalveluita ylläpitää Lohjan harrastajanäyttelijät ry.

Teatterilla on esityskauden aikana oheispalveluita. Lohjan Teatterin Laurinkadun toimisto myy tiistaista perjantaihin teatterin ja kaupunginorkesterin lippuja. Teatterilippuja saa teatteritilasta ennen esitystä myös viikonloppuisin. Ennen esityksen alkua ja väliajalla teatterissa toimii kahvio. Teatterin pukuvuokraus on avoinna keskiviikkoisin. Teatteri järjestää myös yleisökierroksia tilausten mukaan – ei kuitenkaan esitys- ja harjoituspäivinä.

Teatterin henkilöstö

Lohjan Teatterissa työskentelee johtaja-ohjaaja, sihteeri, lavastaja ja puvustaja.

Lohjan Museo

Johtuen vanhojen rakennusten aiheuttamista haasteista museon tiloissa liikkuminen ei ole fyysisesti esteetöntä. Saavutettavuuteen kiinnitetty huomiota ilmaistapahtumilla ja pääsymaksuttomilla puutarhanäyttelyillä ja että museon piha-alueen tiedetään ja ymmärretään olevan vapaasti käytettävissä.

Museotoimintaa ohjaa museolaki (314/2019). Museolaki määrittelee museoiden tehtäväksi maassamme kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen ja säilyttäminen. Aineistoja ja muita sisältöjä koskevan tutkimuksen edistäminen ja hyödyntäminen sekä aineistojen ja tiedon saatavuuden ja käytön edistäminen. Museolaissa on määritelty edellytykset, joiden tulee täytyä, jotta ammatillinen museo on oikeutettu valtionosuuteen.

Museon henkilöstö

Museossa on 6,4 vakituista henkilöä. Museon kahden museoamanuenssin vastuualueet jakaantuvat näyttely- ja kokoelmatoimintaan. Museon avoinnapidosta, joka on näkyvin osa museon toimintaa, vastaa kaksi palveluneuvojaa. Museomestari vastaa näyttelyiden rakenteiden toteutuksesta, näyttelytekniikasta sekä logistiikasta. Toimistos sihteeri työskentelee työajastaan 0,4 Lohjan Museolla ja 0,6 Hiiden Opistossa. Museonjohtaja johtaa museon asiantuntijaorganisaatiota talouden, yleishallinnon, henkilöstön ja toiminnan osalta. Museossa työskentelee määräaikaisia työntekijöitä hankkeissa, jotka mahdollis-

tavat toteuttamaan tutkimuksia, joihin muuten nykyisillä resursseilla ei olisi mahdollista. Kesäisin museolla on kuusi kesätyöntekijää, jotka osallistuvat avoinnapiitoon museon kohteissa Lohjan keskustassa ja Sammatin kohteissa.

Museon toiminta

Lohjan Museo on kulttuurihistoriallinen museo, joka on perustettu vuonna 1911. Se kerää ja säilyttää Lohjan alueen aineellista ja aineeton kulttuuriperintöä tuleville sukupolville sekä välittää yleisölle kulttuuriperintöön liittyvää tietoa, tarinoita ja elämyksiä. Museo harjoittaa tutkimusta, opetusta sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa. Museon toiminnan tavoitteeksi vuodelle 2025 on asetettu 30 000 kävijää ja kolme näyttelyä. Lohjan Museon toiminta pohjautuu arkisto-, esine- ja valokuvakokoelmiin. Kokoelmissa on arviolta 24 371 esinettä ja 81 185 valokuvaa. Kokoelmat karttavat ensisijaisesti lahjoituksina. Lisäksi museo hallinnoi kaupungin taidekokoelmaa, joka on sijoitettu eri kaupungin toimipisteisiin.

Lohjan Museolla ei ole rakennustutkijaa tai arkeologia, mutta aluevastuumuseona toimiva Länsi-Uudenmaan museo vastaa ensisijaisesti arkeologiaan ja rakennussuojeluun liittyvistä lausunnoista. Museo lausuu näihin myös tarvittaessa. Museo tekee yhteistyötä ja kehittää yhteistä kokoelmapoliittista ohjelmaa muiden Länsi-Uudenmaan ammattimuseoiden kanssa. Museo osallistuu valtakunnalliseen TAKO-yhteistyöhön (tallennusvastuu) sekä nykydokumentointihankkeisiin.

Museon näyttelyt ja tapahtumat

Näyttelyt ja tapahtumat tehdään huomioiden erilaiset yleisöt, niin paikalliset asukkaat, matkailijat kuin eri ikäiset kävijät. Lohjan Museolla järjestetään pysyvien perusnäyttelyiden lisäksi vuosittain kolme vaihtuvaa näyttelyä. Näyttelyt perustuvat tutkittuun ja kerättyyn tietoon. Suurin uudistus tulee olemaan Lohjan historian perusnäyttelyn uusiminen kokonaan. Uusi näyttely avautuu vuonna 2027. Tapahtumia järjestetään Lohjan Museon alueella sekä Johannes Lohilammen museolla Sammatissa. Tapahtumat ovat ilmaisia. Museo toimii yhteistyökumppanina ulkopuolisten toimijoiden järjestämissä näyttelyissä ja tapahtumissa.

Museolla järjestetään lohjalaisille päiväkotij- ja koululaisryhmille kysynnän mukaan ilmaisia opastuksia. Lisäksi järjestetään eri teemoihin ja näyttelyihin liittyviä luentoja ja yleisöopastuksia.

Museon toimitilat

Lohjan Museon päätoimipiste sijaitsee Lohjan keskustassa Iso-Pappilassa. Tiloissa sijaitsevat näyttelytilat sekä museon toimisto. Alueella on 11 rakennusta, joista osa on avoinna ainoastaan kesäaikaan. Ympärivuotisessa näyttelykäytössä ovat pappilan päärakennus, navetta, pedagogio ja tilanhoitajan rakennus. Kiinteistön omistaa Lohjan seurakunta, jonka kaupunki on vuokrannut.

Lohjan Museon kohteita ovat myös Sammatissa sijaitsevat Johannes Lohilammen museo ja Paikkarin torppa.

Museon kokoelmia säilytetään Länsi-Uudenmaan ammatillisten museoiden yhteisessä Kokoelmakeskus Leirassa, joka sijaitsee Raaseporissa. Kiinteistön omistaa Oy Opportunito Ab.

Yhteistyökumppanit

Museon merkittävimmät yhteistyökumppanit kaupungin sisällä ovat muut kulttuuri- ja vapaa-ajan toimijat, matkailu, puisto-osasto, tilakeskus, kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus ja viestintä.

Muita yhteistyökumppaneita ovat muun muassa alueen kotiseutuyhdistykset, Etelä-Suomen maa- ja kotitalousnaiset, Lohjan Museokahvila, Lohjan oppaat, Lohjan seurakunta, Lohjan työttömät, Länsi-Uudenmaan ammatilliset museot, Länsi-Uudenmaan Tammenlehvän perinneyhdistys, Museovirasto, Paikkarin tuki ja Senaattikiinteistöt.

Yleinen kulttuuritoimi

Lucia-kulkue Menneen ajan markkinoilla. Menneen ajan markkinat ovat Lohjan keskiaikaisen Pyhän Laurin kirkon ympäristössä vuosittain yleisen kulttuuritoimen järjestämä tapahtuma.

Yleisen kulttuuritoimen toimintaa ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019). Lain mukaan kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, joka muun muassa edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta, luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle, tarjota mahdollisuuksia tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen sekä edistää kulttuuriperintöä, kulttuurihyvinvointia sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.

Kunnan tulee kulttuuritoimintaa järjestäessään ottaa huomioon toiminta, joka perustuu yleisistä kirjastoista annettuun lakiin (1492/2016), taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin (633/1998), museolakiin (729/1992), esittävän taiteen edistämisestä annettuun lakiin (1082/2020) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998).

Kulttuuritoimen henkilöstö

Yleisen kulttuurin esihenkilönä toimii kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja. Yleisen kulttuuritoimen alaisuudessa työskentelee kulttuurituottaja, vahtimestari, toimistos sihteeri ja kaksi av-tekniikkaa.

Kulttuuripolku

Lohjan kaupungin Kulttuuripolku on lohjalaisille lapsille ja nuorille tarkoitettu kulttuurikasvatussuunnitelma. Jokaiselle ikäluokalle viskareista 9.-luokkalaisiin on suunniteltu 1–2 kulttuurisisältöä, joista vähintään yhteen jokaisen vuosiluokkaan kuuluvan ryhmän tulee osallistua. Kulttuurisisällöt toteuttavat Lohjan kaupungin omat kulttuuri- ja matkailukohteet. Kulttuurisisällöt ovat kouluille ja päiväkodeille maksuttomia ja ne toteutetaan kulttuuri-kohteiden omista budjeteista.

Kulttuuripolku-sisällötä tarjotaan joko kouluilla paikallisesti, tai ne vaativat kuljetuksen Kulttuuripolku-kohteeseen. Kuljetukset kulttuurikohteisiin maksetaan koulujen ja päiväkotien budjeteista tai Lohjan naisten lastenavustussäätiön kuljetusrahasta.

Kulttuuripolku-sisällöt ovat saatavilla myös ruotsiksi lähes kaikki. Kulttuuripolku+ -osion sisällöt ovat kouluille maksullisia sisältöjä tai sellaisia sisältöjä, joita ei voida tarjota vuosittain kaikille luokille tietyssä ikäryhmässä. Lisäksi kulttuurituottajan YAMK-opinnäytetyönä keväällä 2024 valmistui Kulttuurikehrä eli malli ikääntyneiden kulttuuriohjelmalle. Malli on tuotettu yhdessä Lohjan kaupunginorkesterin kanssa.

Kulttuuritoimen tapahtumat

Yleisen kulttuurin vastuulle kuuluu kaupungin vuosittaisten tapahtumien ja juhlien toteuttaminen: juhannusjuhla, Tapahtumien ilta, joulunavaus, lasten itsenäisyysjuhla, avoin itsenäisyysjuhla ja Menneen ajan joulumarkkinat. Tapahtumien vastuhenkilö on kulttuurituottaja. Lisäksi yleinen kulttuuri osallistuu myös kaupungin muiden tapahtumien kuten Factory by the Lake -festivaalin järjestelyihin.

Avustukset

Kulttuuripalvelut tukevat paikallisia toimijoita avustuksilla. Vuosittain jaettavia avustuksia ovat toiminta-, kohde- ja asukasyhdistysavustukset. Lisäksi kulttuuripalveluiden rahastoista (kulttuurirahasto, lasten ja nuorten kulttuurirahasto, ikääntyneiden kulttuurirahasto ja vähävaraisten kulttuurirahasto) myönnetään avustuksia enintään 5 000 eurolla avustuksia rahastoa kohden.

Taiteen perusopetusta järjestäviä oppilaitoksia kaupunki tukee sopimusperusteisilla avustuksilla. Avustusta saavat Lohjanseudun kuvataidekoulu, Taito käsityö- ja muotoilukoulu, Teatteri Aploodi, Tanssiopisto Vinha ja Lohjan Tanssiopisto.

Vuokrattavat tilat

508-paikkainen Laurentius-sali on Länsi-Uudenmaan merkittävin konserttisali. Laurentius-salissa järjestetään vuosittain yli 150 yleisötapahtumaa. Laurentius-talon Sibelius-sali sopii pienimuotoisempiin yleisötapahtumiin, kokouksiin ja juhliin. Yleinen kulttuuri vastaa Kässän talosta, jonka alakerta toimii kulttuuri-, taide- ja juhlatilana. Kässän talossa on yleisöpaikkoja noin 100. Pienempiä huoneita voi vuokrata erikseen kokous- ja neuvottelutiloiksi.

Kaikukortti

Kaikukortti on valtakunnallinen toimintamalli, jossa Lohja on ollut mukana jo useamman vuoden ajan. Kaikukortilla edistetään kulttuurin saavutettavuutta ja tasa-arvoa. Kaikukortilla pääsee maksutta tiettyihin liikunta- ja kulttuuripalveluihin ja sen voivat saada yli 16-vuotiaat heikossa taloudellisessa tilanteessa olevat henkilöt. Kaikukortti-toiminta on Lohjan kaupungin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteistä toimintaa.

Lohjan Liikuntakeskus Oy

Merkittävät vuosittaiset liikuntatapahtumat kuten Laavujen kierrokset, Tenavatohinat ja Lohjanjärven ympärilyöräily tuovat tapahtumia Lohjan kaupunginosiin ja kyliin. Tapahtumat lisäävät yhteisöllisyyttä niin järjestäjien kuin osallistujienkin keskuudessa.

Liikuntalain mukaan (90/2015) kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, tukea kansalaistoimintaa ja rakentaa ja ylläpitää liikunta- paikkoja. Kuntalaki (365/1995) velvoittaa kuntaa kuulemaan asukkaitaan liikuntaa koskeissa keskeisissä päätöksissä. Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tehtävää kunnan tulee arvioida asukkaitensa liikunta-aktiivisuutta.

Lohjan kaupungin pääomistama Lohjan Liikuntakeskus Oy (myöhemmin LLK Oy) hoitaa kunnallisen liikuntatoimen tehtäviä Lohjalla. Liikuntatoimen resurssit muodostuvat valtuuston myöntämästä konserniavustuksesta ja käyttäjiltä perittävistä käyttömaksuista. LLK Oy vastaa liikunta- paikkojen ylläpidosta sekä liikuntaan aktivoinnista. Kaikki liikuntapaikat ovat Lohjan kaupungin rakennuttamia ja omistamia.

Liikuntakeskuksen henkilöstö

Lohjan Liikuntakeskus Oy:ssa työskentelee toimitusjohtaja, liikuntapaikkapäällikkö, yhteyspäällikkö ja liikuntapalvelupäällikkö. Liikuntapaikkapäällikön alaisuudessa työskentelee vakituisesti neljä mestaria, 10 liikuntapaikkahoitajaa ja neljä siivoojaa. Yhteyspäällikön alaisuudessa työskentelee vakituisesti liikuntapaikkasihteeri, liikuntapalvelusihteeri sekä kolme asiakaspalvelutyöntekijää. Liikuntapalvelupäällikön alaisuudessa työskentelee vakituisesti kaksi liikuntakoordinaattoria, uimaopettaja, allasmestari sekä kuusi vakinaista valvoja-ohjaajaa. Tuntityöntekijöinä ja ostopalveluiden kautta työskentelee uinninvalvoja- ja ohjaajia, asiakaspalvelutyöntekijöitä, ryhmäliikunnan- ja vauvauinninohjaajia, liikuntapaikkahoitajia sekä siivoojia. Liikuntaryhmiä ohjaavat myös LLK Oy:n kouluttamat vertaisohjaajat. Lisäksi LLK:ssa työskentelee vuosittain useita työelämään tutustujia, harjoittelijoita ja koulutus- sopimusopiskelijoita..

Liikuntakeskuksen toiminta

Merkittävä lohjalaisia liikuttava liikuntapaikka on Virkistysuimala Neidonkeidas, jonka vuosittainen kävijämäärä lähentelee 300 000 kävijää vuosittain. Saman katon alla palvelee monipuolinen kuntosali, jonka käyttö sisältyy uintilipun hintaan. Neidonkeidas on mukana Kaikukortti-toiminnassa tarjoten 30 uintikertaa vuodessa ja 360 päivän maksuttoman kuntosalin käytön kaikukortin haltijoille. Kaikukortilla pääsee kaikkiin LLK Oy:n kuntosaleihin ilmaiseksi.

Ohjattuja liikuntapalveluja järjestetään Neidonkeitaan lisäksi säännöllisenä viikoittaisena toimintana senioriliikuntaan ja erityisliikuntaan keskittyen. Alueellisesti ryhmiä on keskusta-alueen lisäksi Sammatissa, Perttilässä, Saukkolassa, Pusulassa ja Virkkalassa. Työikäisille järjestetty ryhmäliikunta keskittyy pääosin keskusta-alueelle.

Itsepalveluperiaatteella alueellisesti toimivat kuntosalit ovat Pusulassa, Saukkolassa, Sammatissa, Perttilässä, Virkkalassa ja Keskustassa. LLK Oy tukee kuntosali- ja uintikäyntejä Karjalohjalla Lohja Span kuntosalilla ja kylpylässä. Itsepalveluperiaatteella toimiva Haikarin sauna tarjoaa hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä lohjalaisille. Vuonna 2024 sauna keräsi 23 530 suoritetta.

Liikuntaseurat

Säännöllisen liikuntatoiminnan lisäksi pyritään lohjalaisten kiinnostusta liikkumiseen lisäämään erilaisten lajiopastusten, alkeiskurssien ja liikuntatapahtumien kautta. Tapahtumien toteuttamisessa kuin muussakin organisoidussa liikuntatoiminnassa erittäin merkittävässä roolissa ovat liikuntaseurat.

Lohjalla on lähes 100 liikuntaseuraa, jotka järjestävät monipuolista toimintaa eri-ikäisille kuntalaisille Lohjalla. Liikuntaseurat järjestävät yhdessä eri toimijoiden kanssa paljon erilaista toimintaa mm. tapahtumia sekä Lohjan harrastamisen mallin kerhoja. Liikuntaseurojen toimintaa tuetaan subventoiduilla liikuntapaikkamaksuilla, jonka lisäksi liikuntaseurat voivat hakea kohdeavustusta, investointiavustusta sekä vuokra-avustusta omaan toimintaansa.

Liikuntapaikat ja -tilat

Lohjalla on yli 260 liikuntapaikkaa, joista kaupunki omistaa noin 200. LLK Oy maksaa vuokraa kaikista liikuntapaikoista kaupungille ja perii käyttäjiltä LLK Oy:n hallituksen hyväksymiä käyttökorkvauksia.

LLK Oy vastaa kaikkien ulkoliikuntapaikkojen, kuntosalien ja keskeisten sisäliikuntalaitosten kunnossapidosta ja hallinnoi niitä kokopäiväisesti. Koulujen käytössä olevia liikuntahalleja ja -saleja yhtiö hallinnoi iltaisin, viikonloppuisin ja loma-aikoina.

Päivittäinen kunnossapito tapahtuu uimahallin, jäähallin, Sporttikeskus Tennarin sekä laajasti ulkoliikunta-alueiden ympärillä. Perustehtävänä on huolehtia kaikkien liikuntapaikkojen turvallisuudesta ja mahdollistaa olosuhteet monipuolisesti lajien harrastamiseen spontaanisti liikkuville kuin myös liikuntaseuroille. Liikuntapaikkayksikön toimintaa johtaa liikuntapaikkapäällikkö, jonka alaisuudessa toimii neljä liikuntapaikkamestaria omilla vastuu alueillaan.

2.7. Sisäiset tukipalvelut ja sivistyspalveluiden tilat

Tukipalvelut

Sivistyspalveluiden tuottaminen kuntalaisille vaatii myös kaupungin sisäisiä tukipalveluita. Sisäisiä tukipalveluita tuottavat kaupungin ruoka- ja siivouspalvelut, tilapalvelut, ICT-palvelut, joukkoliikennepalvelut sekä hallintopalvelut. Nämä kaupungin sisäiset tukipalvelut kattavat noin 40 % sivistyspalveluiden kokonaiskustannuksista. Palveluselivityksen laatimisen yhteydessä sivistyspalveluiden edustajat keskustelivat tukipalveluiden tuottajien kanssa. Keskustelujen tavoitteena oli edistää ja kehittää sivistyspalveluiden ja tukipalveluiden yhteistyötä sekä löytää uusia kustannustehokkaampia toimintamalleja nykyisten tilalle. Yhteistyö nähtiin hedelmälliseksi ja kokeiltua toimintamallia jatketaan myös tulevaisuudessa.

Taulukko 7. Sivistystoimialan (kasvu ja oppiminen, kulttuuri ja vapaa-aika) tukipalveluiden kokonaiskustannukset vuonna 2024.

Tukipalvelu	Kokonaiskustannukset 2024, miljoonaa €
Tilapalvelut	21,6
Ruokapalvelut	9,1
Hallintopalvelut	5,7
ICT-palvelut	3,6
Kuljetus- ja joukkoliikennepalvelut	3,6
Siivouspalvelut	2,7
Yhteensä	46,3

Kuten taulukosta 7 nähdään tilapalvelut ovat kustannuksiltaan merkittävin tukipalveluiden tuottaja. Vuonna 2024 sivistystoimialan kokonaiskustannuksista noin 21,6 miljoonaa euroa kertyi tilakustannuksista. Tilapalveluiden kustannukset ovat viime vuosina kasvaneet merkittävästi mm. energiakriisin ja rakentamisen materiaalien nousun myötä. Palveluverkon tarpeilla on merkittävä vaikutus tilapalveluiden tulevaisuuden kustannuksiin. Palveluverkon tulevia muutoksia tullaankin jatkossa suunnittelemaan yhteistyössä tilapalveluiden ja käyttäjien kanssa, jotta tilojen käyttöä ja korjausta voidaan optimoida. Tilapalveluiden laskelmien mukaan vuonna 2024 kaupungilla oli korjausvelkaa noin 9,8 M€. Arvioiden mukaan vuosien 2025–2030 investointitarve on noin 27,4 milj. euroa, vuosien 2031–2035 noin 9,5 milj. euroa sekä vuosien 2036–2040 noin 37,7 milj. euroa.

Kustannuksiltaan toiseksi suurin tukipalveluiden tuottaja on ruokapalvelut. Vuonna 2024 sivistyspalveluiden kokonaiskustannuksista noin 9,1 miljoonaa euroa kertyi ruokakuluista. Vuoden 2024 aikana kaupungin ruokapalvelut tuottivat ateriasuoritteita 1 090 000 koululle, 870 000 varhaiskasvatusyksiköille sekä 233 000 erityisruokavalioina. Varhaiskasvatuksen puolella ateriasuoritteiden määrä on kasvanut viime vuosina. Tämä johtuu pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen maksumuutoksista sekä lisääntyneestä lapsien määrästä. Kouluruokailussa ateriasuoritteet ovat myös kasvaneet ja siihen ovat vaikuttaneet mm. kasvis-

ruoan tarjoaminen kaikille oppilaille. Toki tällä muutoksella on saatu vähennettyä erikoisruokavalioaterioiden määrää. Aloitteiden pohjalta kouluissa on otettu käyttöön salaattibuffetit muutama vuosi sitten sekä jälkiruokatarjoilu neljä kertaa lukukaudessa. Lisäykset ovat hieman lisänneet kustannuksia. Lounashinnat sisältävät kuljetuksen, elintarvikkeet, valmistuksen, jakelun, henkilöstökulut sekä tilavuokrat. Lounashintojen kehitys on ollut noususuuntainen (2020–2021: 3,82 €, 2022: 4,30 €, 2023–2024: 4,20 €/annos). Lounashintojen nousuun on vaikuttanut yleinen hintojen nousu. Ruokapalveluiden uusi elintarvikesopimus on voimassa vuoden 2027 tammikuun loppuun, joten tulevina vuosina ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia elintarvikkeiden hinnoissa.

Kolmanneksi suurin tukipalveluiden tuottaja on hallintopalvelut, joiden kokonaiskustannukset vuonna 2024 olivat noin 5,7 miljoonaa euroa. Hallintopalveluiden kustannukset nousivat merkittävästi sivistystoimialalla sen jälkeen, kun hyvinvointialue aloitti toimintansa ja sisäisiä kustannusten kohdistuksia uudistettiin. Arvioiden mukaan jatkossa ei ole tulossa yhtä merkittäviä kustannusten nousuja.

Jaetulla neljännellä sijalla kustannuksien näkökulmasta tarkasteltuna ovat ICT- sekä kuljetus- ja joukkoliikennepalvelut 3,6 miljoonan euron vuosikustannuksilla. Vuonna 2024 sivistystoimialan puolella oli henkilökunnan ja oppilaiden käytössä noin 7 600 kannettavaa tietokonetta. ICT-palveluiden kokonaiskustannukset nousivat merkittävästi korona-aikana, kun digitalisaatio ja digitaalisten työvälineiden käyttö otti merkittäviä kehitysaskeleita eteenpäin. Edellä mainitun nousun jälkeen kustannukset ovat muutaman viime vuoden pysyneet suunnilleen samalla tasolla ja oletettavissa on, että kustannukset ovat jatkosakin pienessä nousussa digitalisaation lisääntymisen ja kehityksen sekä yleisten kustannusten nousun myötä.

Kuljetus- ja joukkoliikennepalveluiden kokonaiskustannukset vuonna 2024 sivistystoimialalla olivat 3,6 miljoonaa euroa. Suurin osa edellä mainituista kustannuksista syntyi koulukuljetuksista. Vuonna 2024 koulukuljetusten piirissä oli 1 663 oppilasta. Kuljettavista oppilaista 566 oppilasta kulki vain vuoroliikenteessä, 515 vain kouluautoissa ja 582 oppilasta osin vuoroliikenteessä sekä kouluautoissa. Ainoastaan kouluautoilla liikkuvista oppilaista 95 oli lausunnolla kuljetuksen piiriin kuuluvia oppilaita ja 9 heistä oli yksinkuljetuksessa. Pitkänmatkan kuljetuksissa (25 km tai enemmän) oli 78 oppilasta.

Kuljetus- ja joukkoliikennepalveluiden kustannuksien kehitys on viime vuosien aikana ollut kasvusuunnassa ja siihen on merkittävästi vaikuttanut yleinen kustannuksien nousu, syksyllä 2022 tapahtunut 15,5 % indeksikorotus sekä Inkoon kuljetuskustannusten kirjausmuutos.

Koulukuljetusten optimointia tehtiin ja tullaan jatkosakin tekemään mm. optimoimalla koulujen aloitus- ja lopetusajankohtia sopimaan yhteen yleisen joukkoliikenteen aikataulujen kanssa. Tämän lisäksi tarkastellaan, onko kuljetuksien määrää mahdollista vähentää sillä, että tiettyjä palveluita tuodaan lähemmäs oppilaita (lisätään esimerkiksi tuetun oppimisen ryhmiä niissä kouluissa, joissa niitä ei vielä ole). Yhteistyön kehittämisellä joukkoliikennepalveluiden ja koulujen välillä uskotaan myös olevan kustannuksia pienentävä vaikutus ja tätä työtä on tarkoitus jatkaa myös tulevaisuudessa.

Tulevaisuudessa oletetaan kuljetuskustannusten nousevan hieman tai pysyvän samassa. Tulevaisuudessa hintoja varmastikin nostaa yleinen kustannuksien nousu. Kustannuksien nousua voi kuitenkin tulevaisuudessa kompensoida oppilasmäärän väheneminen, jonka pitäisi vähentää

myös kuljetettavien oppilaiden määrää, ellei lausunnolla kulkevien oppilaiden määrän kasvu lähde räjähdysmäiseen nousuun.

Tukipalveluista pienimmän osuuden muodostaa siivouspalvelut. Siivouspalveluiden kokonaiskustannukset vuonna 2024 olivat 2,7 miljoonaa euroa. Siivouskustannukset ovat viime vuosien aikana olleet hieman laskussa. Koulujen ja varhaiskasvatustilavien siivous pinta-ala on vähentynyt noin 13 % vuodesta 2021 vuoteen 2024. Palveluverkko-muutokset ovat vaikuttaneet ja tulevat myös luonnollisesti tulevaisuudessa vaikuttamaan siivottavan pinta-alan määrään.

Siivouspalveluiden mitoittamiseen ja sitä kautta hintaan vaikuttavat mm. siivottavat pinta-alat, siivoustarpeen tiheys, siivottavan tilan vaatimukset (wc, pukuhuone, luokkahuone, jne.) sekä materiaalivalinnat. Esimerkiksi kokolattiamaton siivoaminen on huomattavasti haastavampaa ja hitaampaa kuin muovimattolattian/laminaatin siivous, joten kokolattiamatoilla on korkeampi mitoitus-

kerroin, jolloin sen siivous on kalliimpaa. Siivouspalveluissa testaillaan kuitenkin koko ajan uutta teknologiaa, jolla siivouksen laatua, nopeutta sekä henkilöstön hyvinvointia voidaan tehostaa.

Merkittävin säästömahdollisuus siivouskustannuksissa on pintamateriaalien valinnalla sekä siivoustarpeen optimoinnilla. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen puolella loma-aikoina auki olevien yksiköiden määrän optimoinnilla vaikutetaan suoraan myös siivouskustannuksiin. Tulevaisuudessa suurempia korotuspaineita siivouksen hintoihin ei ole näkyvissä.

Tilat

Sivistystoimialan palveluiden käytössä on vuosittain yhteensä noin 100 000 neliometriä tilaa, joissa kuntalaisille järjestetään toimialan palveluita. Toimialan talousarvioon vuosittain varattu yhteensä noin 22 miljoonaa euroa tilojen vuokria varten.

Taulukko 8. Sivistystoimialan palveluiden tilat (m²) alueittain.

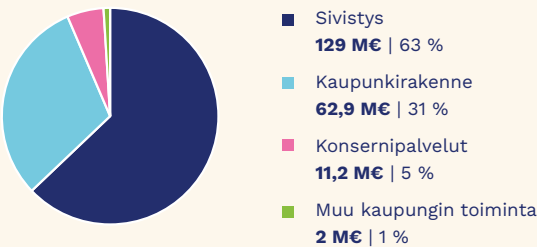
Alue	Varhaiskasvatus	Perusopetus	Nuorisotoimi	Kulttuuri ja vapaa-aika	Yhteensä
Karjalohjan asukasalue	528	1 242	196	435	1 873
Keskitettyt palvelut	5 210	16 260	1 218	-	17 478
Keskustan asukasalue	3 405	14 086	90	421	14 597
Mäntynummen asukasalue	735	6 979	183	434	7 596
Nummi-Saukkolan asukasalue	976	6 874	1 398	254	8 526
Ojamon asukasalue	1 258	2 195	298	247	2 740
Pusulan asukasalue	641	3 311	175	-	3 486
Roution asukasalue	584	1 987	216	211	2 414
Ruotsinkieliset palvelut	2 538	9 803	136	827	10 766
Sammatin asukasalue	851	5 241	-	-	5 241
Virkkalan asukasalue	-	1 017	255	9 612	10 884
Yhteensä	16 726 m²	68 995 m²	4 165 m²	12 441 m²	102 327 m²

2.8. Palveluiden kustannukset ja rahoitus

Toimintakulut

Sivistystoimialan toimintakulut olivat vuonna 2024 noin 129 milj. euroa. Toimialan osuus koko kaupungin menoista oli 63 %. Toimialan sisällä kasvun ja oppimisen tulosalueen osuus menoista oli noin 114,6 milj. euroa (88,8 %) sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden 14,4 milj. euroa (11,2 %).

Kaavio 2. Kaupungin toimintakulut.

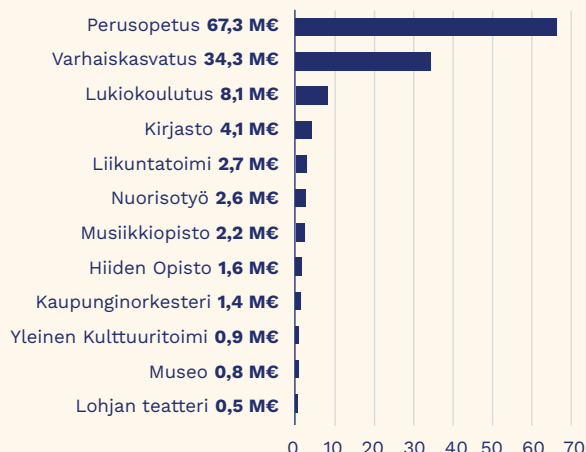
Kuten kaaviosta 3 nähdään, perusopetuksen osuus sivistystoimialan menoista on noin puolet (67,3 milj. euroa) ja varhaiskasvatuksen vajaa kolmannes (34,3 milj. euroa).

Liikuntapalveluiden toimintakulut sisältävät toimialan maksaman konserniavustuksen palveluihin LLK Oy:lle sekä vastikkeet Lohjan Liikuntahallit Oy:lle. Konserniavustus vuonna 2025 on 4 717 200 €. Konserniavustus koostuu vuokratkompensaatiosta 2 374 800 €, jonka LLK Oy maksaa vuokrana takaisin kaupungin tilapalveluille sekä avustuksesta liikuntapalveluiden tuottamiseen. Tämän avustuksen suuruus vuonna 2025 on 2 342 400 €. Yhtiön kokonaiskulut ovat 6 770 000 €:a, joten yhtiön tulee kerätä tuloja yhteensä 2 052 800 € nollatulokseen pääsemiseksi.

Kaavio 3. Sivistyksen toimintakulut tulosyksiköittäin.

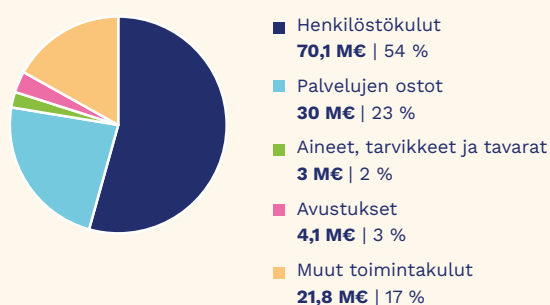

Kaavio 4. Toimintakulut palveluittain.

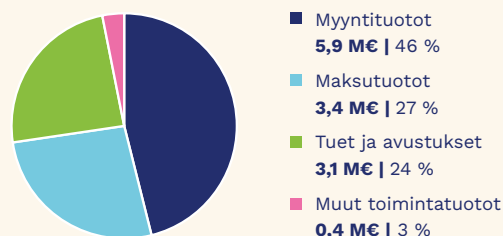
Kaaviosta 5 nähdään, henkilöstökulujen osuus toimintakuluista on hieman yli puolet (70,1 milj. euroa). Muut toimintakulut muodostuvat lähes kokonaan sisäisistä tilavuokrasta. Palvelujen ostoissa ulkoisten menojen osuus on noin 25 % ja sisäisten 75 %.

Kaavio 5. Sivistystoimialan toimintakulut.

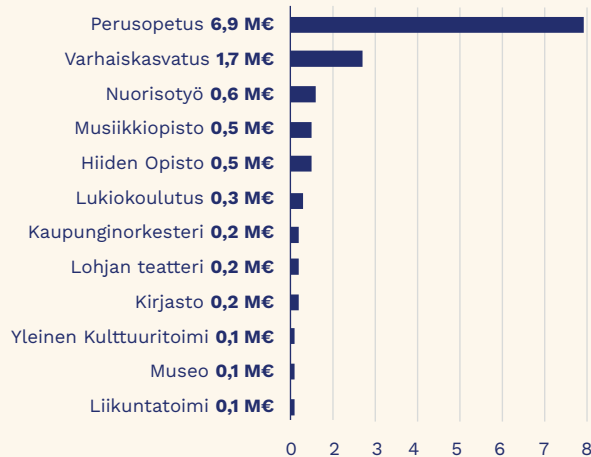

Kaaviossa 6 kuvataan sivistystoimialan tuotot. Vuonna 2024 toimintatuottoja kertyi noin 12,8 milj. euroa. Myyntituotoista merkittävin on ulkopaikkakuntalaisista saadut esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset (4,5 milj. euroa) sekä maksutuotoista varhaiskasvatuksen päivähoitomaksut (1,5 milj. euroa). Tuet ja avustukset -toimintatuotto koostuu rahoituksista, joita valtionhallinto myöntää hankkeisiin ja projekteihin.

Kaavio 6. Sivistystoimialan toimintatuotot.

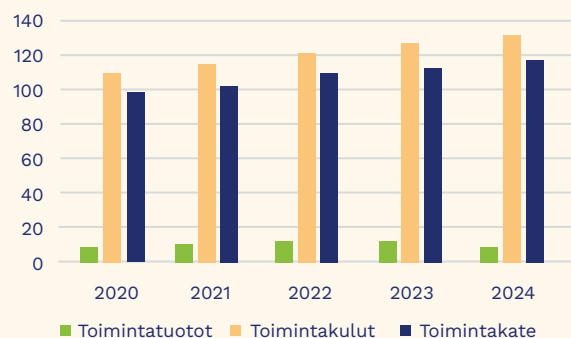

Kaavio 7. Toimintatuotot palveluittain.

Kaaviossa 8 on esitetty sivistystoimialan tuottojen ja kulujen kehitys 2020–2024 nykyisellä organisaattiorakenteella. Toimintakate (tuottojen ja kulujen välinen erotus) on kasvanut vuosien 2020–2024 aikana noin 17,6 milj. eurolla (17,9 %). Toimintakatteen kasvu on ollut vuodessa keskimäärin 4,5 %. Vuonna 2024 toimintakatteen kasvu oli 2,9 %.

Kaavio 8. Sivistystoimialan tuotot ja kulut.

Kaaviossa 9 kuvataan sivistyspalveluiden ja taulukossa 9 Liikuntakeskus Oy:n kulujen jakautumista alueittain. Sivistyspalveluiden toimintakulujen tarkempi kuvaus alueittain sekä ruotsinkielisten sivistyspalveluiden ja keskitettyjen palvelujen toimintakulujen tarkempi kuvaus esitetään kappaleessa 4.2.

Taulukko 9. Lohjan Liikuntakeskus Oy:n kulut koottuna alueittain.

Lohjan Liikuntakeskus Oy	Toimintakulu (€)
Keskitetyt palvelut	4 629 445
Mäntynummi	513 500
Keskusta	462 000
Nummi-Saukkola	255 341
Virkkala	219 000
Ojamo	157 500
Pusula	126 000
Routio	91 500
Sammatti	80 750
Karjalohja	80 750
Yhteensä	6 615 786

Peruspalvelujen valtionosuudet

Valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen valtionosuusjärjestelmän kautta. Valtionosuudet ovat merkittävin osa kuntiin kohdistuvaa valtionapujärjestelmää. Valtionosuudet määräytyvät laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta.

Kuntien peruspalvelujen kustannukset ja verotulot poikkeavat toisistaan muun muassa väestön ikärakenteen ja olosuhteiden takia. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset saavat yhdenvertaisesti tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

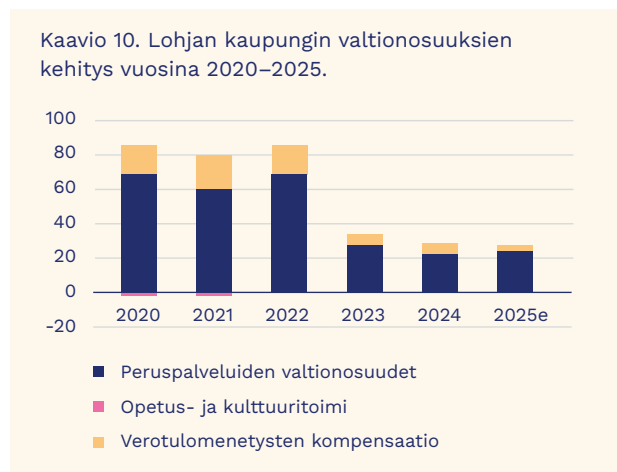
Valtionosuus on kunnalle yleiskatteellinen tulovero, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen.

Kunta päättää itse valtionosuuksiansa kuten verotulojensa-kin käytöstä ja hyötyy taloudellisesti, jos järjestää palvelunsa kustannustehokkaasti.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

- kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (laki 618/2021), jota hallinnoi valtiovarainministeriö, ja
- opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta (laki 1705/2009), jota hallinnoi opetus- ja kulttuuri-ministeriö.¹

Kuten kaaviosta 10 nähdään, valtiovarainministeriön hallinnoima peruspalvelujen valtionosuus on näistä taloudellisesti merkittävämpi. Vaikka hallinnollisen jaon perusteella voisi päätellä toisinkin, niin valtaosa kuntien varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta tulee valtiovarainministeriön hallinnoimasta valtionosuudesta.

Valtionosuus muodostuu kuntien kustannuserojen ja verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta. Kustannuserojen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät kuten syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

Verotuloihin perustuva tasaus joko lisää tai vähentää kunnan valtionosuutta riippuen siitä, onko kunnan laskennallinen verotulo keskimääräistä suurempi vai pienempi. Varsinaisesta peruspalvelujen valtionosuudesta eriytettyä osana kunnille maksetaan myös veromenetysten korvausta. Valtionosuusrahoitus maksetaan yhtenä eränä kuukausittain.

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Esi- ja perusopetuksen järjestäjällä on oikeus saada kotikuntakorvaus oppilaan kotikunnalta, kun oppilas suorittaa oppivelvollisuuttaan muualla kuin oman kuntansa esi- tai perusopetuksessa. Kotikuntakorvaus perustuu kunnan esi- ja perusopetuksen laskennallisiin kustannuksiin ja se määräytyy oppilaan iän mukaan. Kotikuntakorvausjärjestelmä vähentää tarvetta kuntien keskinäiseen sopimiseen ja laskuttamiseen.

Lohjan kaupungin valtionosuudet vuonna 2025 ovat yhteensä 33 875 146 euroa:

- Peruspalvelujen valtionosuus (sis. verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen) 26 411 803 euroa.
- Kotikuntakorvaukset (netto) 2 852 384 euroa.
- Veromenetysten korvaus 4 201 508 euroa.
- Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus 409 541 euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan.

Kuntien saamasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta vähennetään asukaskohtainen omarahoitusosuus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Ammatillinen koulutus on pääosin koulutuskuntayhtymien hoitamaa ja kun tämä rahoitus kohdentuu suoraan koulutuskuntayhtymille, useimpien kuntien kohdalla opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus näyttäytyy valtionosuuslaskelmissa negatiivisena.

Taulukko 10. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus Lohjan kaupungissa vuonna 2025.

Koulutusmuoto	euroa
Esiovet: pid.oppiv. 5-vuotiaat	56 497
Perusopet: piden. vaik.keh.vamm.	534 036
Perusopet: muu pidennetyn oppiv.	2 808 496
Perusopet: valmistava opetus	432 262
Perusopet: valmistavan arviokorj.	618 582
Aamu- ja iltapäivätoiminta	309 175
Lukiokoulutus, nuorten oppim.	6 017 728
Lukiokoulutus, aikuisten oppim.	256 911
Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto - taiteen perusopetus	1 189 356
Hiiden Opisto - vapaa sivistystyö	692 151
Hiiden Opisto - kotoutumissuunnitelma	4 019
Liikuntatoimi	162 679
Nuorisotyö	55 937
Lohjan museo - museoiden perusrahoitus	176 734
Lohjan kaupunginorkesteri - perusrahoitus	650 083
Kunnan omarah.osuus lukiokoul.	-4 588 235
Kunnan omarah.osuus amm.koul.	-8 966 960
Lohjan kaupunki yhteensä	409 451

Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistaminen käynnistyi syksyllä 2023. Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksen mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Tarkoituksena oli, että valmisteltu uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026, mutta uudistus siirtyi vuodelle eteenpäin.

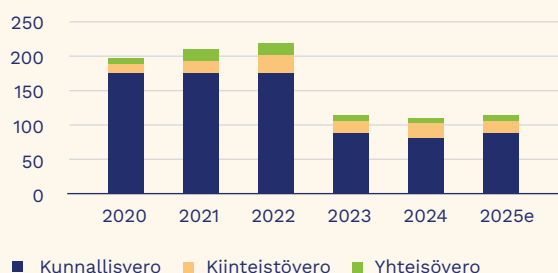
Verotulot

Kunnalla on itsehallintoon perustuva oikeus verottaa asukkaitaan ja kiinteistönomistajia alueellaan. Lisäksi kunnat saavat osuuden alueellaan toimivien yhteisöjen tuloverosta. Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Näiden lisäksi kaivosten sijaintikunnat saavat vuodesta 2025 alkaen osan kaivosmineraaliveron tuotosta.

Kunta voi päättää itsenäisesti kunnan tuloveroprosentista. Kiinteistöveroprosenteissa kunnan päätösvaltaa on rajattu määrättyihin vaihteluväleihin. Lainsäädännöllä ei ole säännelty tai rajattu verotuksella koottujen varojen käyttöä kunnan tehtäviin. Eduskunta voi säännellä kuntien veropohjaan liittyviä seikkoja, kuten verovelvollisuutta, tulon veronalaisuutta, verovähennyksiä, veronkantoa ja verotulojen tilittämisestä veronsaajille.

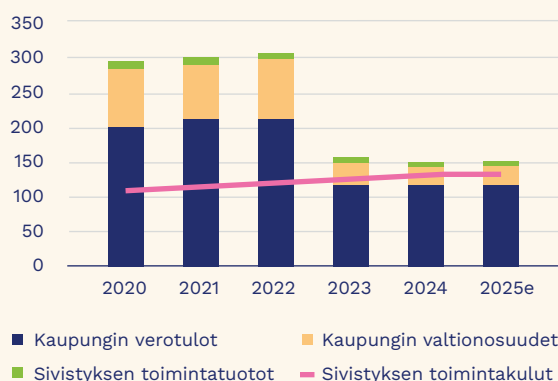
Kunnan tuloveroprosentti ja kiinteistöveron prosentit ovat tärkeitä talousarvion tuloperusteita. Talousarviosta valtuustot päättävät viimeistään kalenterivuoden loppuun mennessä.

Kaavio 11. Lohjan kaupungin verotulot 2020–2025.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen ja rakenteiden uudistuksen (hyvinvointialueuudistus) jälkeen sivistystoimiala käyttää noin 80 % kaupungin saamista verotuloista ja valtionosuuksista.

Kaavio 12. Sivistystoimialan kustannukset ja rahoitus 2020–2025.

Taulukko 11: Verorahojen käyttö, euroa/asukas.

Kirjastopalvelut 84 €	Liikenneväylät 94 €	Varhaiskasvatus 733 €	Tilapalvelut 307 €
Liikuntapalvelut 58 €	Puistot 37 €	Perusopetus 1 359 €	Nuorisopalvelut 22 €
Kulttuuripalvelut 67 €	Kaavoitus 26 €	Lukiokoulutus 193 €	Ympäristönsuojelu 19 €

3. Toimintaympäristön muutokset

3.1. Väestönkehitys ja palvelutarpeen kehitys

Tulevaisuuden väestömäärän ennustamisen haasteet haastavat myös pitkäjänteistä palveluverkkosuunnittelua. Tämän hetken ennusteiden mukaan maahanmuutolla voidaan saada kasvatettua nuorten aikuisten määrää sekä paikata työikäisen väestön vähenemistä. Arvioiden mukaan maahanmuutolla ei kuitenkaan saada syntyvyyttä taikka lapsimääriä kasvuun. Maahanmuutto ei myöskään vaikuta suomalaisten isojen ikäluokkien ikääntymiseen ja ikääntyneiden sekä yli 85-vuotiaiden määrät tulevatkin jatkossa kasvamaan merkittävästi.

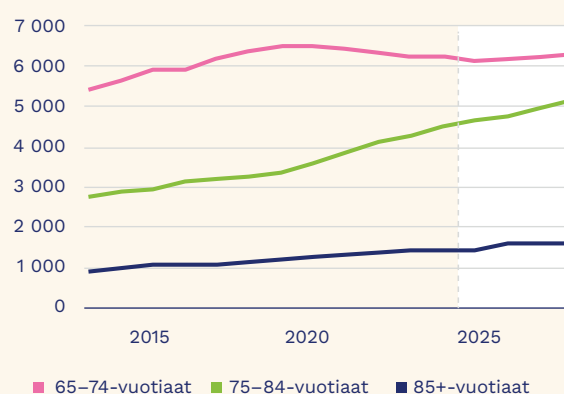
Lohjan kaupungille on laadittu viisi erilaista väestöennusteskenaariota. Ensimmäinen skenaario (positiivisin) mukailee kaupungin strategiaa, jonka mukaan vuonna 2050 Lohjalla olisi noin 60 000 asukasta. Viides ja pessimistisin skenaario pohjautuu vuorostaan vuosien 2017–2023 historiatietoon ja trendien seurantaan. Viidennen skenaarion mukaan Lohjalla olisi vain reilut 37 000 asukasta vuonna 2050. Ero optimistisimman sekä pessimistisimmän skenaarion välillä on siis valtaisa. Tilastokeskuksen uusien ennuste (syksy 2024), osuu lähimmäksi Lohjan omaa skenaariota 4, jonka mukaan Lohjan asukasluku ei muutu seuraavien vuosikymmenien aikana. Tässä palveluselvityksessä hyödynnetään skenaariota 4. Tarkemmat tiedot väestöennusteiden laadinnasta ja taustadatasta löytyvät liitteestä [Liite 1 \(Lohjan kaupungin väestöennuste 2025–2050\)](#).

Väestöennusteskenaarion 4 mukaan Lohjalla vuoteen 2035 mennessä kolme ikäryhmää kasvaa ja loput neljä ikäryhmää pienenee. Ennusteen mukaan nuorten aikuisten (19–29-vuotiaat) määrä kasvaa Lohjalla hieman, noin 120 henkilöllä, seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kasvu selittyy maahanmuutolla, koska muunkielisen väestön oletetaan kasvavan enemmän kuin suomenkielisen väestön arvioidaan vähenevän. Muunkielisten lisäksi myös ruotsinkielisten nuorten aikuisten määrä kasvaa hieman.

Merkittävintä kasvu on ennusteen mukaan kuitenkin iäkkäillä (65–84-vuotiaat) sekä yli 85-vuotiailla. Iäkkäiden ja yli 85-vuotiaiden asukkaiden määrän arvioidaan kasvavan lähes 1 200 henkilöllä per ikäryhmä seuraavan kym-

menen vuoden aikana. 65–84-vuotiaiden väestöryhmän kasvuun vaikuttaa pääsääntöisesti suomenkielisen väestön ikääntyminen, mutta myös muunkielisillä asukkailla on vaikutusta ikäluokan kasvuun. Yli 85-vuotiaiden kasvun taustalla on ainoastaan suomenkielisen väestön merkittävä ikääntyminen.

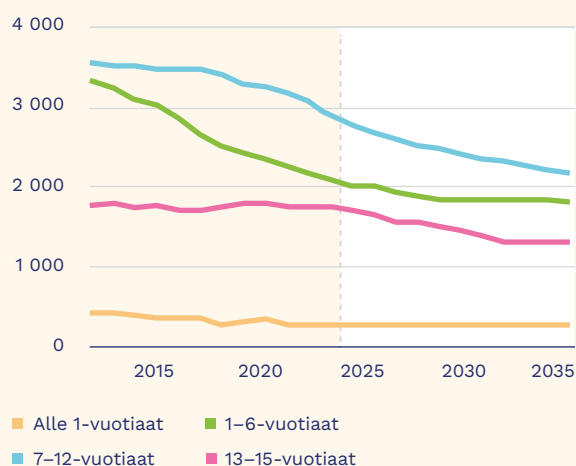
Kaavio 13. 65–74-, 75–84- ja yli 85-vuotiaiden asukkaiden määrän kehitys ikäryhmittäin vuosien 2013–2024 välillä sekä ennuste kehityksestä skenaarion 4 mukaan vuosille 2025–2035.

Ennusteen mukaan pieneneviä ikäryhmiä ovat alle kouluikäiset, kouluikäiset, nuoret sekä työikäiset. Alle kouluikäisten, 0–6-vuotiaat, lasten määrän arvioidaan vähenevän Lohjalla noin 280 lapsella seuraavan kymmenen vuoden aikana. Menneen kymmenen vuoden aikana Lohjalla alle kouluikäisten lasten määrä väheni noin 1 340 lapsella. Alle kouluikäisten lasten määrän väheneminen on siis hidastumassa merkittävästi viime vuosiin verrattuna. Alle kouluikäisten lasten määrän vähentyminen selittyy syntyvyyden laskulla.

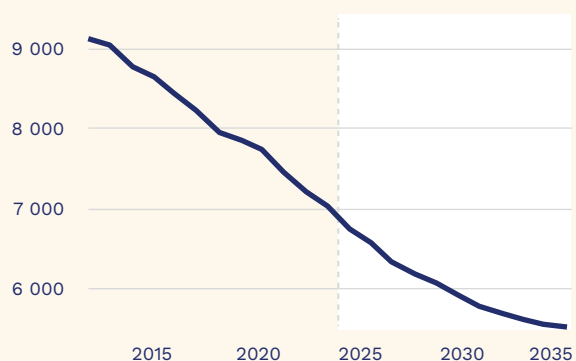
Ennusteen mukaan kouluikäisten, 7–15-vuotiaiden, lasten määrä vähenee seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 1 220 lapsella. Menneen vuosikymmenen aikana kouluikäisten lasten määrä on vähentynyt 660 lapsella. Ennusteen mukaan lasten määrän väheneminen kyseisessä ikäluokassa kiihtyykin tulevina vuosina. Koulupuoli onkin seuraavaksi kohtaamassa lapsimäärien merkittävän romahduksen, joka on jo tapahtunut varhaiskasvatuksen puolella viimeisen kymmenen vuoden aikana. Ikäluokan lapsimäärän väheneminen selittyy suomenkielisten kouluikäisten lasten määrän vähenemisellä. Ruotsinkielisten ja muunkielisten kouluikäisten määrät ovat pienessä kasvussa, mutta kasvu on niin pientä, että se ei vaikuta ikäluokan kehityssuuntaan merkittävästi. Kaaviossa 14 kuvataan ikäryhmittäin alle 16-vuotiaiden lasten määrän kehitys vuosien 2013–2024 välillä sekä ennuste kehityksestä vuosille 2025–2035.

Kaavio 14. Alle 16-vuotiaiden lasten määrän kehitys ikäryhmittäin vuosien 2013–2024 välillä sekä ennuste kehityksestä skenaarion 4 mukaan vuosille 2025–2035.

Kaaviossa 15 esitetään taulukon 25 ikäryhmien summan kehitys ja ennuste vastaavalla aikajänteellä.

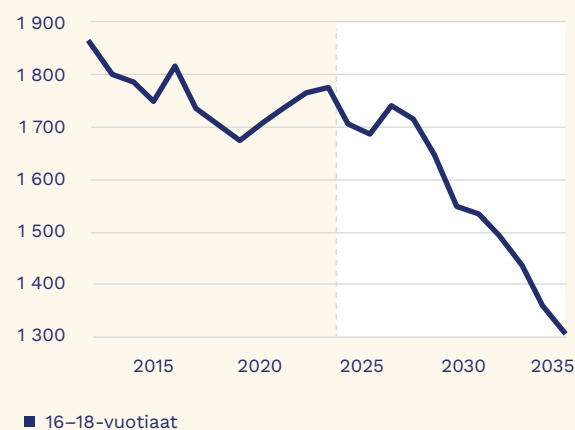
Kaavio 15. Alle 16-vuotiaiden lasten määrän kehitys vuosien 2013–2024 välillä sekä ennuste kehityksestä skenaarion 4 mukaan vuosille 2025–2035.

Kuten kaavioista 14 ja 15 huomataan, niin alle 16-vuotiaiden lasten määrä on vähentynyt Lohjalla vuodesta 2013 asti ja lapsimäärän oletetaan myös vähentyvän vuoteen 2035 asti.

Ennusteen mukaan myös nuorten, 16–18-vuotiaat, määrä vähenee noin 470 nuorella seuraavan kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2024 Lohjalla oli 1 775 nuorta. Kaaviosta 16 nähdään nuorten määrän toteuma vuodesta 2013 vuoteen 2024 sekä ennuste vuoteen 2035 asti.

Kaavio 16. Lohjalaisten nuorten määrän kehitys vuosina 2013–2035.

Ikäluokan pieneneminen selittyy suomenkielisten nuorten määrän vähenemisellä. Ruotsinkielisten nuorten määrän arvioidaan pysyvän samana ja muunkielisten nuorten määrä kasvaa hieman. Työikäisten, 30–64-vuotiaat, määrä vähenee ennusteen mukaan noin 300 henkilöllä. Työikäisten määrä väheni menneen kymmenen vuoden aikana noin 1 700 henkilöllä. Näyttääkin siltä, että työikäisten määrän väheneminen on selkeästi hidastumassa menneisiin vuosiin verrattuna. Maahanmuutto toimii Lohjalla työikäisen väestön vähenemisen puskurina tulevina vuosina.

3.2. Maankäytön kehitys

Maankäytön suunnittelujärjestelmässä yleiskaava ohjaa asemakaavaa, jonka toteuttaminen ilmenee rakennettuna ympäristönä. Suunnittelun lisäksi ratkaisuja ohjaavat investoinnit. Palvelut, asuminen ja liikenne vaikuttavat toisiinsa, joten niiden suunnittelun tulee kulkea käsi kädessä.

Ensisijaisesti uudet asuinalueet olisi tarpeen sijoittaa siten, että liikkuminen on helppoa jalan, pyörällä tai joukkoliikenteellä. Tavoitteena on vahvistaa kestävien kulkumuotojen käyttöä ja vähentää henkilöauton käyttöä, mikä tukee niin julkista kuin yksityistä palvelurakennetta. Keskustaan ja Virkkalaan keskitetään kaupan palveluita.

Kaupungin väestönkasvutavoitteena on noin 15 000 uutta asukasta vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteet kasvulle on asetettu Lohjan kaupunkistrategiassa 2023–2030. Lisäksi yleispiirteisessä maankäytön suunnittelussa asetetaan tarkempia alueellisia väestönkasvutavoitteita.

Asuinrakentamista ohjataan pääasiassa keskuksiin ja niiden läheisyyteen niin Maankäytön rakennemallissa 2022–2052 kuin Y9 Taajamaosayleiskaavan päivityksessä. Uusi asuminen painottuu tulevaisuudessa etenkin Lohjan keskustaan, Lohjansolmun asemanseudun uuteen kaupunginosaan, Virkkalan alakeskukseen sekä Ventelän, Tynninharjun ja Roution palvelukeskittyymiin.

Edellä mainittujen lisäksi asukasmäärä voi kasvaa vähäisesti Nummi-Saukkolan, Pusulan, Sammatin ja Karjalohjan palvelutaaajamissa kaupungin toimesta. Lohjansolmun asemanseudun ja Länsiradan toteutumiseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä, sillä ratahankkeen rakentamisesta ei ole päätetty eikä sen toteutusaikataulua ole määritelty.

Lähivuosina kerrostaloasuntotuotannon painopiste on Lohjan keskustassa ja sen lähiympäristössä sekä Hiidensalmessa, kun taas pientalorakentaminen keskittyy Muijalaan, Gunnarlaan ja Routiolle. Tavoitteena on, että olemassa oleva yhdyskuntarakenne täydentyy ja tiivistyy tulevaisuudessa. Pidemmällä aikavälillä asuinrakentaminen suuntautuu voimakkaasti Lohjansolmun asemanseudulle, joka toteutuu vaihteittain, kun päätös radan rakentamisesta on tehty.

Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava mahdollistaa uuden kaupunginosan rakentumisen Länsiradan juna-aseman ympäristöön Lempolan pohjoispuolelle. Asemanseudun lähiympäristöön on esitetty ainakin 6 000 ja mahdollisesti 15 000 uutta asukasta vuoteen 2050 mennessä. Lohjansolmun asemanseudun alue sisältää runsaasti etenkin kerrostalorakentamista, mutta myös pientaloja.

Lohjan nauhataajamaan keskustaa lukuun ottamatta on osoitettu asuinalueita noin 2 500 uudelle asukkaalle Y9 Taajamaosayleiskaavan päivityksessä. Tällöin kyseisen alueen vuosittainen väestönkasvu on noin 100 uutta asukasta tavoitevuoteen 2050 saakka, mikä tarkoittaa noin 0,35 prosentin kasvua vuosittain. Osayleiskaavan tavoitteena on lisätä monipuolista asumista.

Käynnissä olevassa Keskustavisiossa ja voimassa olevassa Keskustan osayleiskaavassa tavoitteena on saada uusia asukkaita Lohjan keskustaan. Suunnitelmissa on todettu, että aluetta voidaan tiivistää ja täydentää monipuolisella asuinrakentamisella. Y9 Taajamaosayleiskaavan päivityksen yhteydessä keskustaan on hahmoteltu vähintään 1 500 uutta asukasta vuoteen 2050 mennessä, mikä tarkentuu Keskustavisiossa ja sen jatkosuunnittelussa.

3.3. Sivistys- palveluiden kehitys

Megatrendit

Tulevaisuuden tutkimuksessa megatrendit viittaavat laajoihin, pitkäaikaisiin ja usein toisiinsa kytkeytyviin ilmiöihin, jotka muokkaavat yhteiskuntien kehitystä. Megatrendit vaikuttavat kuntien sivistyspalveluihin, kuten koulutukseen, kulttuuriin ja vapaa-ajan toimintoihin. Sitran ”Megatrendit 2023” -katsauksessa tunnistetaan viisi keskeistä megatrendiä:

1. Luonnon kantokyvyn heikkeneminen

Kuntien sivistyspalveluilla on keskeinen rooli ympäristötietoisuuden lisäämisessä ja kestävästä kehityksestä edistämässä. Koulut ja oppilaitokset voivat integroida opetussuunnitelmiinsa ympäristö- ja ilmastoaiheita, ja kulttuuripalvelut voivat järjestää tapahtumia, jotka korostavat ekologisia teemoja. Lisäksi kirjastot ja kansalaisopistot voivat tarjota kursseja ja resursseja kestäväan elämäntapaan liittyen.

2. Hyvinvoinnin haasteiden kasvu

Sivistyspalvelut voivat vastata hyvinvoinnin haasteisiin tarjoamalla matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia, kulttuuritapahtumia ja yhteisöllisiä

tiloja, jotka edistävät sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja mielenterveyttä. Esimerkiksi liikunta- ja taidekurssit voivat toimia ennaltaehkäisevinä toimina mielenterveysongelmia vastaan.

3. Demokratian kamppailu voimistuu

Kuntien sivistyspalvelut voivat edistää demokratiaa ja osallisuutta tarjoamalla tiloja ja foorumeita kansalaiskeskusteluille, järjestämällä koulutuksia media- ja taidoista ja kriittisestä ajattelusta sekä tukemalla paikallista kulttuuria, joka vahvistaa yhteisöllisyyttä ja identiteettiä.

4. Kilpailu digivallasta kiihtyy

Digitalisaation edetessä sivistyspalveluiden on sopeutettava uusiin teknologioihin. Koulutuksessa tämä tarkoittaa digitaalisten oppimisympäristöjen hyödyntämistä ja ohjelmointitaitojen opettamista. Kirjastot voivat tarjota digitaalisia aineistoja ja koulutusta digitaalisten palveluiden käyttöön. Samalla on tärkeää huolehtia digitaalisesta tasa-arvosta, jotta kaikki kuntalaiset pääsevät hyötymään teknologian tuomista mahdollisuuksista.

5. Talouden perustusten mureneminen

Talouden muutokset voivat vaikuttaa kuntien resursseihin ja siten sivistyspalveluiden rahoitukseen. Tämä edellyttää innovatiivisia ratkaisuja palveluiden tuottamisessa, kuten yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa, vapaaehtoistoiminnan tukemista ja uusien rahoitusmallien kehittämistä. Lisäksi sivistyspalvelut voivat tukea paikallista taloutta tarjoamalla koulutusta yrittäjyydestä ja elinikäisestä oppimisesta.

Yhteenvedon voidaan todeta, että megatrendit asettavat kuntien sivistyspalveluille sekä haasteita että mahdollisuuksia. Proaktiivinen suhtautuminen näihin muutoksiin ja palveluiden jatkuva kehittäminen ovat avainasemassa kuntalaisten hyvinvoinnin ja yhteisön elinvoimaisuuden turvaamisessa.

Lakiuudistukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt uudistuksia perusopetus- sekä lukiolakiin sekä oppivelvollisuuslakiin, jotka astuivat voimaan 1.8.2025. Lakiuudistusten seurauksena tukijärjestelmä uudistuu sekä esi- ja perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa. Muutosten lähtökohtana on tukitoimista säättäminen tuen tasojen sijaan ja riittävien resurssien varmistaminen.

Keskeisenä tavoitteena on vahvistaa ennakoivia tukitoimia ja yhtenäistää oppimisen tuen jatkumo esiopetuksesta toiselle asteelle. Tarkoitus on, että oppilas saa tukea oppimiseensa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Tämä on vaikuttavampaa ja kustannustehokkaampaa kuin korjaavat toimenpiteet. Lisäksi tarkennetaan opetusryhmien muodostamista koskevaa sääntelyä luokassa toteutettavan tuen mahdollistamiseksi. Uudistuksessa säädetään myös tarkkarajaisemmin viimesijaisina pidettävistä toimista, joiden myötä voidaan poiketa perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista. Osana uudistusta päivittyy myös sairaalaopetusta ja pidennettyä oppivelvollisuutta koskeva sääntely. Lisäksi yhtenä tavoitteena on opettajien hallinnollisen työn väheneminen tuen asiakirjojen laatimisessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön ja valtionrahoitusjärjestelmän uudistamista valmistelevan työryhmän. Työryhmän määräaika päättyi 30.6.2025. Uudistuksilla parannetaan opetuksen saatavuutta ja saavutettavuutta

sekä vahvistetaan toiminnan laatua. Taiteen perusopetuksen saavutettavuuden parantamiseen liittyy mm. opetuksen alueellinen ja taiteenalakohtainen saatavuus, eri väestöryhmien osallistumismahdollisuudet, opetuksen taloudellinen saavutettavuus ja oppimisympäristöjen saavutettavuus.

3.4. Kuntatalouden kehitys

Valtiovarainministeriö julkaisee kaksi kertaa vuodessa kuntatalousohjelman, joka syventää julkisen talouden

suunnitelman (JTS) ja valtion talousarvioesityksen kunta- taloutta koskevia arviointoja. Ohjelman tarkoituksena on arvioida kuntatalouden tilaa ja kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä talousarvioesityksen mukaisilla toimenpiteillä. Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja hallituksen kuntatalouteen vaikuttavien toimenpiteiden tarkastelussa. Kuntatalousohjelma vuosille 2026–2029 on julkaistu.

Ohjelman mukaan kuntataloudessa on yhä merkittävä sopeuttamistarve. Kunnat eroavat yhä enemmän siinä, miten ne pärjäävät taloudellisesti ja miten ne pystyvät järjestämään palveluja.³

Taulukko 12. Kokonaistaloudelliset ennusteet.

muutos-%	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BKT, määrän muutos	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5	1,4	1,4
Palkkasumman muutos	5,0	1,4	3,7	5,0	4,4	4,1	4,0
Yleisen ansiotason muutos	4,2	3,1	3,2	3,8	3,0	3,0	3,0
Kuntien ansiotason muutos	5,2	3,4	3,8	4,4	4,4	3,0	3,0
Kuluttajahintojen muutos	6,2	1,6	0,9	1,6	1,8	2,0	2,0
Valtionosuusindeksin muutos	4,1	3,2	3,1	3,8	3,7	2,7	2,7
Työttömyysaste	7,2	8,4	8,8	8,3	7,9	7,6	7,3
Työllisyysaste	73,6	72,1	71,7	72,1	72,6	73,2	73,7

Lähde: VM, Valtiokonttori ja Kuntaliitto

Kuntien talouspaineita lisäävät muun muassa palkkojen nousu, palveluverkon sopeutustarpeet, kasvaneet rahoitusvastuut työllisyydenhoidossa, kasvukeskusten investointitarpeet sekä sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättyminen.

Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää kuntataloudessa pitkäjänteistä päätöksentekoa, yhä jatkuvia talouden tasapainottamistoimia tulevinä vuosina sekä uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa korostuu yhteistyö sekä kuntien että yksityisen sektorin välillä.

Taulukko 13. Kuntien ja kuntayhtymien talous.

Kuntien ja kuntaryhmien talous painelaskelman mukaan, mrd. €	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Toimintakate	-14,06	-14,31	-15,65	-16,43	-16,98	-17,35	-17,75
Verotulot	14,59	14,10	14,25	15,03	15,65	16,27	16,88
Valtionosuudet	3,67	3,43	4,09	4,26	4,24	4,57	4,74
Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,36	0,32	0,25	0,23	0,19	0,17	0,18
Vuosikate	4,56	3,55	2,94	3,07	3,10	3,66	4,05
Poistot	-2,80	-2,81	-2,91	-3,01	-3,11	-3,21	-3,31
Satunnaiset erät, netto	-0,02	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	1,75	1,09	0,03	0,07	-0,01	0,46	0,74
Tulorah. korjauserät	-0,22	-0,41	-0,41	-0,41	-0,41	-0,41	-0,41
Tulorahoitus, netto	4,32	3,49	2,53	2,67	2,69	3,25	3,64
Investoinnit, netto	-3,95	-3,95	-4,10	-4,27	-4,33	-4,52	-4,70
Rahoitusjäämä	0,37	-0,46	-1,57	-1,60	-1,64	-1,26	-1,06
Lainakanta	19,90	20,63	22,35	24,11	25,90	27,31	28,52
Rahavarat	6,85	7,59	7,57	7,54	7,51	7,48	7,45

Lähde: VM, Valtiokonttori ja Kuntaliitto

4. Sivistystoimialan palveluiden kehittäminen

Palveluiden kehittämisen pohjana on kappaleessa 3.1. esitelty väestöennusteskenaario 4, jossa kaupungin asukasluku pysyy nykyisellä tasolla.

4.1. Palveluiden kehittämisen strategiset linjaukset

Sivistyspalveluiden kehittäminen perustuu Lohjan kaupungin voimassa olevaan kaupunkistrategiaan ja siinä asetettuihin tavoitteisiin. Strategiakauden 2023–2030 keskeisiä tavoitteita ovat palveluiden laadun ja asiakastyytyväisyyden vuosittainen kehittyminen sekä asukkaiden osallistaminen palveluiden kehittämiseen.

Sivistystoimiala on valmistellut palveluiden laatua ja asiakastyytyväisyyttä mittaavan ohjelman, joka on syysystä 2025 alkaen käytössä kaikissa kaupungin järjestämissä sivistyspalveluissa. Sen avulla voidaan jatkossa seurata vuosittain palveluiden laadun ja asiakastyytyväisyyden kehitystä.

Sivistystoimialan kaikki toimet valmistelevat yhteisesti toimialan kehittämisohjelman valtuustokaudelle 2025–2029. Ohjelman on tarkoitus käynnistyä alkuvuodesta 2026 ja se yhdessä vuosittaisen talousarvion kanssa muuttaa kaupungin strategiset tavoitteet sivistyspalveluissa toteutettavaksi konkreettiseksi toiminnaksi. Sivistystoimialalla toteuttavan kehittämisohjelman kärkitavoitteiksi on alustavasti määritelty lasten ja nuorten oppiminen ja osaaminen, asukasalueiden kehittyvät palvelut, kuntalaisten osallistaminen ja henkilöstön osaamisen vahvistaminen.

Sivistystoimialan henkilöstöä on osallistettu viimeisen vuoden aikana palveluiden nykytilan kartoittamiseen ja kehittämiseen. Henkilöstön näkemysten pohjalta on laadittu palvelukohtaiset raportit, joita hyödynnetään palveluiden ja toiminnan kehittämisessä tulevien vuosien aikana.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen, joka pitää sisällään esiopetuksen, tavoite on tarjota laadukkaita oppimista, kasvua, kehitystä ja hyvinvointia lisääviä palveluita. Lohjalla varhaiskasvatuksen laatutekijöitä ovat lapsen kokemana pedagogiikka, aito asiakaspalvelu, asiantunteva johtaminen, työssä hyvinvoiva henkilöstö sekä uudistuva ja taloudellinen palvelukulttuuri.

Varhaiskasvatuspalvelujen kehittämisen painopistealueeksi on valittu hyvinvoiva yhteisö.

Lapsen kokeman pedagogiikan kehittämisessä on tärkeää toteuttaa positiivista, lapsilähtöistä ja osallistavaa pedagogiikkaa, jossa huomioidaan lapsen kiinnostuksen kohteet ja vahvuudet. Lisäksi yksilöllinen tuki ja inklusiivisuus varmistavat, että jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen ja tuntee kuuluvansa ryhmään.

Aito asiakaspalvelu edellyttää tiivistä yhteistyötä perheiden kanssa. Avoin ja säännöllinen vuorovaikutus huoltajien kanssa luo luottamusta ja tukee lapsen hyvinvointia ja oppimista. Kuunteleva ja arvostava asenne sekä perheiden ja lasten äänen kuuleminen päätöksenteossa vahvistavat asiakaskokemusta.

Asiantunteva johtaminen on varhaiskasvatuksen laadun kulmakivi. Johtamisosaamisen varmistaminen ja yhteisen suunnan ja tavoitteiden määrittely on tärkeää. Varhaiskasvatuksen johtamisosaaminen ja johtamisen tuki on varmistettava kehittämällä johtajuusrakennetta ja toimistosuhteipalveluja. Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän on oltava toimintaa tukeva.

Työssä hyvinvoiva henkilöstö tekee laadukkaan varhaiskasvatuksen. Osaamisen varmistaminen, selkeät rakenteet ja toimintatavat, riittävä resursointi sekä työajan hallinta edistävät työssä jaksamista.

Taloudellisuus ja rohkeus uudistua varhaiskasvatuksessa tarkoittaa resurssien tehokasta käyttöä, jossa varmistetaan, että ne kohdistuvat lasten tarpeisiin. Varhaiskasvatuksessa kokeillaan ketterästi uusia toimintatapoja, jotka vastaavat lasten ja perheiden tarpeisiin.

Hyvinvoiva yhteisö on varhaiskasvatuksen painopiste seuraaville vuosille. Yhteisö, kuuluminen ja merkityksellisuuden kokeminen ovat keskeisiä asioita niin lasten kuin henkilöstönkin mielenterveydelle. Yhteisöllisyys sitouttaa ja luo hyvää ympärilleen. Tavoitteena on rakentaa jokaiseen yksikköön positiivinen ja turvallinen ilmapiiri, jossa jokainen lapsi ja aikuinen tuntee itsensä arvostetuksi ja hyväksytyksi. Hyvinvoiva yhteisö rakentuu arjen teoissa – kohtaamisissa, yhteistyössä ja yhteisissä kokemuksissa.

Laadukkaan varhaiskasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi keskeistä on henkilöstön saatavuuden, sitouttamisen ja osaamisen varmistaminen. Edessä on vuoteen 2030 mennessä tehtävä henkilöstörakenteen muutos, jossa ryhmässä työskentelee kaksi korkeakoulutettua yhden sijaan. Ryhmän henkilöstörakenne tulee muuttua perinteisestä yksi opettaja ja kaksi lastenhoitajaa tiimistä yksi lastenhoitaja kaksi opettajaa tai opettaja ja sosionomi tiimiksi. Rekrytointiin, osaamisen lisäämiseen ja varmistamiseen sekä perehdyttämiseen panostetaan. Riittävä avustajamäärä varmistaa lasten yksilöllisen tuen. Henkilöstön ja johtajien hyvinvointia tuetaan riittävällä varahenkilöiden määrällä.

Lapsiväestön kehitys vaikuttaa varhaiskasvatukseen nopealla aikataululla. Varhaiskasvatuksen tulevaisuuden resurssintarpeen arvioon on käytetty nykyistä osallistumisastetta eli 0–2-vuotiailla 50 prosenttia ja 3–6-vuotiailla 90 prosenttia. Lapsimäärän muutosten, osallistumisasteen vaihtelun, yksityisen palveluntuotannon ja perhepäivähoidon vaikutusta tulee seurata koko ajan ja kaupungilla on oltava valmiuksia reagoida tapahtuviin muutoksiin nopeasti. Kunnallinen perhepäivähoito näyttää jäävän tulevaisuudessa pieneksi eläköitymisten ja pienenevien lapsimäärien vuoksi. Tulevaisuudessa perhepäivähoitoa tarjotaan yksityisenä palveluna.

Laadukkaan toiminnan näkyväksi tekeminen eri kanavien kautta tukee yhteisöllisyyttä. Varhaiskasvatuksessa voidaan olla ylpeitä laadukkaasta toiminnasta ja yhteisistä saavutuksista. Tiedonkulusta huolehditaan niin

varhaiskasvatuksen sisällä, kuin huoltajille ja verkostoihin. Yhteistyön tekeminen hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa on tärkeää, jotta resurssien käyttö kohdentuu oikein. Aktiivinen palautteen kerääminen ja kehittämiskulttuurin luominen mahdollistavat jatkuvan laadun parantamisen.

Perusopetus

Perusopetuksen tavoitteena on tarjota laadukasta oppimista ja hyvinvointia lisäävää opetusta. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen laatutekijöitä ovat oppiminen, ihmissuhteet, osallisuus, turvallisuus ja terveys. Lukuvuodelle 2025–2026 kehittämisen painopistealueeksi on valittu Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä – oppimisen tuki ja arviointi.

Oppimisen laadun varmistamiseksi seurataan oppimistuloksia ja oppilaiden edistymistä. Opettajien jatkuva ammatillinen kehittyminen tukee opetuksen laatua ja vastaa oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin.

Hyvät ihmissuhteet koulussa edistävät oppilaiden hyvinvointia ja oppimista. Opettaja-oppilas-suhteiden laatu, kiusaamisen ehkäisy ja oppilaiden osallistuminen yhteisölliseen toimintaan ovat keskeisiä hyvinvointikyseilyissä seurattavia teemoja.

Oppilaiden aktiivinen osallistuminen ja vaikuttamismahdollisuudet vahvistavat sitoutumista kouluyhteisöön. Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja monimuotoisuuden arvostaminen luovat pohjan osallistavalle koulukulttuurille.

Koulun turvallisuus rakentuu sekä fyysisestä ympäristöstä että psyykkisestä kokemuksesta. Turvallisuusprosessit ja oppilaiden kokemus turvallisuudesta ovat keskeisiä turvallisuuden mittareita.

Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi on koulun toiminnan perusta. Kouluruokailu, koulumatkat, opiskeluhoollon palvelut ja liikunta-aktiivisuus tukevat terveyttä. Panostamalla oppilaiden kouluun kiinnittymiseen vähennetään koulupoissaoloja ja niiden tuomia seurauksia.

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä -oppimisen tuki ja arviointi on perusopetuksen painopiste seuraavalle lukuvuodelle. Koulu toimii oppivana yhteisönä, jossa jokainen jäsen osallistuu oppimiseen ja kehittämiseen. Yhteisön oppimista tukevat yhdessä tekeminen, osallisuus ja jatkuva arviointi. Pedagoginen johtaminen keskittyy oppimisen ja hyvinvoinnin edellytysten vahvistamiseen. Yhteisö tukee jäsentensä vahvuuksia, antaa sopivia haasteita ja rohkaisee yrittämään.

Uudistettu perusopetuslaki astuu voimaan 1.8.2025 ja tuo muutoksia opetuksen järjestämiseen. Lakiuudistus korostaa ennakoivia ryhmälle annettavia tukimuotoja. Ryhmäkohtaisen tuen säädelty oppilaskohtainen minimimäärä (0,122 vvt/oppilas) ja opetusryhmän koon sääntely yhden opettajan opettamassa ryhmässä tulevat haastamaan resurssin ja opetuksen toteuttamisen näkökulmista. Todellisia muutostarpeita nykyiseen tilanteeseen verrattua nähdään tulevan lukuvuoden aikana. Mahdollisuuksia opettajien pätevyitysmuutokseen selvitetään, koska suurin haaste on löytää päteviä erityisluokanopettajia.

Perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä laskee vuosittain noin sadalla oppilaalla. Oppilasmäärän laskua tapahtuu tasaisesti kaikilla muilla asukasalueella, lukuun ottamatta keskustan asukasaluetta. Oppilasmäärien vähentyminen vaikuttaa sekä opetusryhmien määrään että perusopetuksen tilantarpeeseen tulevien vuosien aikana. Toimialan hallinto on valmistellut asukasaluekohtaisen palveluselvityksen, jonka yhteydessä esitetään aluekohtaiset

muutostarpeet. Perusopetus on kaupungin suurin tuloksyksikkö ja sen vaikutus toimialan ja koko kaupungin talouteen on merkittävä. Perusopetusikäisten lasten määrä vaikuttaa myös kaupungin saamien valtionosuuksien määrään ja perusopetuksen järjestämisen kustannusten tuleekin olla vahvasti linjassa kaupungin talouden kehityksen kanssa.

Tavoitteiden saavuttamisen ja laadukkaan perusopetuksen tarjoamisen edellytyksenä on henkilöstön saatavuus, pysyvyys ja ammattitaidon kehittäminen. Opetuksen järjestämisestä kerätään vuosittain palautetta henkilöstöltä, oppilailta ja huoltajilta, minkä avulla koulut ja opetuksen järjestäjä voivat kehittää toimintaansa.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen tavoitteena on tarjota laadukasta lukiokoulutuksen tavoitteiden mukaista opetusta. Lukio-koulutuksen laatutekijöitä ovat oppiminen, ihmissuhteet, osallisuus, turvallisuus ja terveys.

1.8. voimaan astunut valtakunnallinen tuen uudistus koskee myös lukiokoulutusta. Oppimisen tuen pääpaino on jatkossa helposti saavutettavassa oppimisen tuessa, jota annetaan opiskelijalle, kun tuen tarve ilmenee. Tuen on tarkoitus ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista.

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Oppimisen tukea ja siihen liittyvää opetusta ja ohjausta antavat aineenopettajat, erityisopettajat, opinto-ohjaajat ja muu henkilöstö. Tukea pyritään antamaan riittävästi ja oikea-aikaisesti, jotta se edistää opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia.

Opiskelijalla on uudistuksen myötä lakisääteinen oikeus saada tukiovetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta, joka vastaa opiskelijan oppimisen tuen tarpeisiin. Oppilaitos voi antaa tukiovetusta opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi.

Ikäluokkien pienentyminen tulee koskemaan tulevien vuosien aikana myös toisen asteen koulutusta. Lukio-koulutuksen osalta vaikutukset tulevat näkymään vasta 2030-luvulla. Olettavaa on, että lukiokoulutuksen järjestäminen tulee olemaan yksi seuraavan eduskuntakauden ja maan hallituksen pöydälle tulevia asioita. Länsi-Uudenmaan alueen lukioverkko on tällä hetkellä vielä erittäin laaja ja Lohjan kaupungin lukioiden kanssa tehdäänkin vahvasti töitä niiden alueellisen aseman vahvistamiseksi myös tulevaisuudessa.

Nuorisotyö

Nuorisotyön vahvuus on asiantuntijuus nuorten elämiin liittyvistä ilmiöistä ja asioista. Nuorisotyössä tarjotaan palveluita siellä, missä nuoret ovat eli asuinalueilla (nuorisotalotyön ja jalkautuvien palveluiden kautta), kouluilla, kaduilla ja kauppakeskuksissa. Osa nuorisotyön palveluista on keskitettyjä, mutta tarvittaessa nuorisotyöntekijä toimii aktiivisesti nuoren tukena ja voi saattaa nuoren tarvittaviin palveluihin. Tarjoamalla laadukasta nuorisotyötä osaavalla ja hyvinvoivalla henkilöstöllä auttaa nuorisotyö osaltaan kasvattamaan nuoret tulevaisuuden tekijöiksi, pärjääviksi, osaaviksi ja elämässään mahdollisimman hyvin onnistuviksi aikuisiksi. Osaavalla, nuorisotyön koko kentän tuntevalla johtamiskulttuurilla pystytään tuottamaan monipuolisesti palveluita koko Lohjan alueella.

Nuorisotyössä tarkastelua tehdään mm. palveluverkon tehokkuuden ja niihin liittyvien palveluiden sekä tarvelähtöisten palveluiden kehittämisen näkökulmasta. Myös tilaverkkoa tarkastellaan kriittisesti; kävijämäärät, asiakkaiden toiveet ja näkemykset esille, nykyisten tilojen käyttäjäryhmien lisääminen (yhdistykset, asukkaat, muut kaupungin toimijatahot). Laatutyötä toteutetaan mm. asiakastytytyväisyysskyselyjen, palvelutarpeiden kartoittamisen ja arvioinnin sekä palvelumuotoilun näkökulmista palvelutarvetta vastaaviksi.

Lapsia, nuoria ja perheitä tuetaan riittävän ajoissa monialaisella yhteistyöllä. Nykyinen lohjalainen nuorisotyö on tutkitusti sekä laadukasta että tavoitettavaa. Ilmiöihin, nuorten tarpeisiin sekä yhteisön tarpeisiin pystytään reagoimaan nopeasti. Työmuotoja kehitetään koko ajan ja toimintoja seurataan sekä määrällisillä että laadullisilla mittareilla.

Nuorisotyö toimii lain hengen mukaisesti monia toimintoja ja verkostoja koordinoiden ja monialaisesti. Näin pystytään parhaalla mahdollisella tavalla auttamaan nuoria eteenpäin heidän elämässään.

Kulttuuri- ja vapaa-aika

Kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalueen palvelut ovat merkittävä osa Lohjan kaupungin päivittäistä toimintaa. Palveluiden laadun ja asiakastytytyväisyyden jatkuva seuranta mahdollistaa toiminnan kehittämisen myös tulevien vuosien tarpeita vastaavaksi. Väestörakenteen muutos vaikuttaa kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen toiminnan sisältöön ja etenkin ikääntyvän väestön palveluiden kysyntä kasvaa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden laatutekijät ovat toimivat tilat, palveluiden saavutettavuus, laadukkaat ja monipuoliset palvelut, ammattitaitoinen ja asiantunteva henkilöstö sekä imago ja näkyvyys.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluilla tulee olla käytössä toimivat tilat, jotka ovat tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja ajantasaisia. Tiloja hyödynnetään tehokkaasti useiden toimijoiden tarpeisiin. Palveluiden saavutettavuutta edistetään hinnoittelun, viestinnän, esteettömyyden, yhdenvertaisuuden ja alueellisuuden pohjalta. Kaikilla lohjalaisilla tulee olla mahdollisuus osallistua kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tarjontaan.

Laadukkaat ja monipuoliset palvelut lisäävät asukkaiden tyytyväisyyttä ja hyvinvointia. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksiköiden tiivis yhteistyö edistää omalta osaltaan palveluiden monipuolisuutta. Ammattitaitoinen ja asiantunteva henkilöstö on edellytys laadukkaiden ja monipuolisten palvelujen toteuttamiselle ja niiden kehittämiseksi. Henkilöstöä kannustetaan kehittämään osaamistaan. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät kaupungin imagoa ja näkyvyyttä sekä lisäävät kaupungin tunnettuutta sekä veto- ja pitovoimaa muun muassa monipuolisen tapahtumatarjonnan avulla. Tavoitteena on edistää paikallisen identiteetin ja kulttuurin omaleimaisuutta ja tuoda sitä tunnetuksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on tehokkuuden edistäminen ja parantaminen. Resurssien parempi hyödyntäminen sujuvoittaa toimintaa ja voi tuoda kustannussäästöä. Asiakastytytyväisyyden lisääminen on myös yksi merkittävä tavoite. Palveluja kehitetään asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan, jotta ne ovat paremmin saavutettavissa ja houkuttelevampia eri kohderyhmille. Tavoitteena on myös toimintamallien, prosessien ja palvelujen kehittäminen sekä joustavuuden lisääminen.

Edistämme kykyä sopeutua muuttuviin olosuhteisiin, tarpeisiin ja tilanteisiin mm. mahdollisuus muuttaa tai laajentaa palveluvalikoimaa nopeasti asiakkaiden toiveiden tai kysyntätilanteen mukaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluille on määritelty kestävän kehityksen periaatteet, jotka ovat:

- Kestävä kulutus ja vastuulliset hankinnat
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Kulttuuriympäristön ja -perinnön vaaliminen ja monimuotoistaminen
- Saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen
- Yhteisöllisyys, osallisuus ja osallistaminen
- Koulutus ja elinikäinen oppiminen

Kestävän kehityksen toimintaperiaatteiden toteuttamista varten on perustettu työryhmä. Tärkeimmät kehittämis-kohteet seuraavien vuosien aikana ovat henkilökunnan kouluttaminen kestävän kehityksen perusteiden osalta, kierrätyksen edistäminen, kasvisruokatietoisuuden lisääminen sekä saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen.

Tavoitteena on laatia kulttuuristrategia ja sen myötä selkeyttää kulttuuripalveluiden tavoitteet, vahvistaa yhteistyötä etenkin kaupungin sisäisten ja ulkoisten kulttuuri-toimijoiden välillä ja tukea kumppanuuksia. Strategia tekee kulttuurista näkyvän ja perustelee sen merkitystä hyvinvoinnin, talouden ja identiteetin näkökulmasta. Strategia osoittaa suunnitelmallisuutta ja vaikuttavuutta ja vahvistaa mahdollisuuksia saada rahoitusta.

Kaupunginkirjasto

Kaupunginkirjasto edistää etenkin lasten ja nuorten lukutaidon vahvistamista hallitusohjelman Vahva ja välittävä Suomi (2023) linjausten mukaisesti sekä on mukana toteuttamassa ja kehittämässä Lohjan kaupungin lukutaitostrategiaa.

Lohjan kaupunginkirjaston/Lukki-kirjastojen nykyinen kirjastojärjestelmä on kotimainen järjestelmäerikoisuus, jota ei löydy ulkomailta. Sen kehitystyö on hidasta, sitä ovat vaivanneet lukuisat ongelmat ja sen nykyinen kehitys on jakanut järjestelmän jopa kahteen erilliseen käyttöliittymään, joiden yhtäaikaista käyttöä on henkilökunnalle epäergonomista. Tuote on tulossa tiensä päähän, ja kirjastot toisensa jälkeen ovat vaihtamassa pois kyseisestä järjestelmästä. Seuraavien vuosien aikana kaupunginkirjaston teknisen viitekehityksen painopiste tulee olemaan Lukki-kirjastojen käytössä olevan kirjastojärjestelmän vaihtuminen uuteen, mahdollisesti nykyisestä MARC-pohjaisesta metadata-arkkitehtuurista FRBR-metadata-rakenteen omaavaan järjestelmään.

Mäntynummen kirjasto saa uudet tilat osana Mäntynummen monitoimijatalohanketta. Lisäksi tavoitteena on kehittää vapaaehtoistoimintaa kaikissa kirjastoissa.

Lukki-kirjastojen (Lohja, Vihti ja Karkkila) yhteistyössä edistetään saavutettavuutta ja moninaisuutta kirjastotiloissa sekä kirjaston viestinnässä. Myös asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua palvelujen kehittämiseen edistetään.

Lohjan kaupunginorkesteri

Lohjan kaupunginorkesterin työskentelyolosuhteet saateetaan kuntoon parantamalla Laurentius-salin lämmitys- ja ilmastointijärjestelmää. Orkesterille järjestetään asianmukainen sosiaalitala Laurentius-talosta. Laurentius-talon tukipalvelut järjestetään siten, että tapahtumien järjestäminen on sujuvaa ja turvallista.

Työnkuvia selkeytetään niin muusikoiden kuin hallinnon osalta. Yhteistyötä tehdään eri kulttuuripalvelujen toimintojen välillä aiempaa enemmän, mikä mahdollistaa osaamisen ja resurssien tehokkaan käytön.

Lohjan kaupunginorkesterin pääsymaksullisten konserttien yleisö määrää kasvatetaan lisäämällä markkinoinnin resursseja. Orkesterille luodaan markkinoinnin kehittämissuunnitelma osana kulttuuripalvelut-yksikön markkinoinnin kehittämistyötä.

Hiiden Opisto

Hiiden Opisto on lämmin ja läsnä oleva, merkityksellinen ja vastuullinen hyvinvoinnin tuottaja koko Lohjan sekä Vihdin ja Siuntion alueella. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa Hiiden Opisto toimii omissa, sisäilmaterveissä tiloissa. Opetusta tuodaan enemmän opetusta lähelle ihmisten elinpiiriä toimiviin, opetukselle sopiviin tiloihin. Saavutettavuutta lisätään tarjoamalla joustavia kurssiaikatauluja ja monimuotoisia oppimisvaihtoehtoja. Uusia, nuorempia, asiakkaita tavoitetaan mielenkiintoisilla kursseilla ja opetusmuodoilla. Tulevaisuudessa Hiiden Opiston oppimisteknologia on ajan tasalla – tai mieluummin jo edellä. Palveluun opiskelijat ja opettajat ovat erittäin tyytyväisiä.

Hiiden Opistolla on näkyvä rooli täydennyskouluttajana sopimuskuntien alueella. Hiiden Opisto kouluttaa Lohjan henkilöstöä ja käyttää sitä tuntiopettajina opistossa. Yhteistyötä työllisyysalueiden kanssa vahvistetaan ja maahanmuuttajaopetusta kehitetään monipuolisesti. Opisto tarjoaa väyliä, joilla löytää oma paikkansa yhteiskunnassa ja saada osaaminen tunnustettua. Yhteisöllisyyttä mahdollistetaan tuomalla ihmiset yhteen. Sivistystä ja kulttuuriperintöä ylläpidetään ja vahvistetaan opettamalla esimerkiksi kädentaitoja ja musiikkia.

Lohjan Teatteri

Lohjan Teatteri tuottaa jatkossakin laadukkaita esityksiä. Tavoitteena on laajentaa yleisöpohjaa sekä saada teatterikäynnit osaksi Lohjan kaupungin kulttuuripolkua eli kulttuurikasvatussuunnitelmaa.

Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto

Laki taiteen perusopetuksesta uudistuu ja tulee ohjaamaan uudella tavalla musiikkiopiston toimintaa ja opetusta. Yhteistyötä kaupungin muiden kulttuuritoimintojen sekä taiteen perusopetuksen toimijoiden kanssa kehitetään ja vahvistetaan. Myös monitoimijuutta Laurentius-talossa kehitetään edelleen. Musiikkiopiston näkyvyyttä, imagoa ja vetovoimaisuutta kehitetään suurten yhteistyöprojektien ja markkinoinnin kehittämisen kautta.

Taiteen perusopetuspalvelujen turvaamiseksi ja saatavuuden vahvistamiseksi alueellisten palvelujen järjestämistä selvitetään. Musiikkiopistolle järjestetään asianmukaiset sosiaalityöt. Musiikkiopiston aulatiloihin kehitetään palvelemaan entistä paremmin ja monipuolisemmin asiakkaita ja henkilöstöä.

Musiikkiopiston orkesteri- ja yhteisosoittotoimintaa ylläpidetään ja kehitetään eri toimijoiden kanssa yhteistyössä. Eri toimijoiden osaamiset vahvistavat yhteistyötä tulevaisuudessa. Musiikkiopiston uusien oppilaiden ilmoittautumisjärjestelmää sekä soitinjakaumaa kehitetään siten, että laajaa opetuksen soitinvalikoimaa ylläpidetään. Laadukasta yksilö- ja ryhmäpedagogiikkaa ylläpidetään ja kehitetään huomioiden erityisoppijat sekä digitalisaation aiheuttamat haasteet ja mahdollisuudet.

Lohjan Museo

Lohjan Museolla jatketaan aloitettua kehitystyötä, jotta museon koettaisiin olevan koko Lohjan museo. Tällöin kaikki nykyisen Lohjan alueella asuvat tietävät museon olevan kiinnostunut heistä ja heidän historiastaan. Tähän liittyy myös perusnäyttelyuudistuksen toteuttaminen. Perusnäyttely *Kotikaupunkimme Lohja* suljetaan elokuussa 2025 ja uusi koko nykyisen Lohjan historiaa esittelevä näyttely avautuu vuonna 2027. Uudistunut perusnäyttely ja museon eri teemaiset, kiinnostavat, ja laadukkaat vaihtuvat näyttelyt lisäävät matkailijoiden ja paikallisten kävijöiden määrää.

Digitaalista saavutettavuutta parannetaan lisäämällä aineistoja, kuten esine- ja valokuvakokoelmia, valtakunnallisessa tiedonhakupalvelussa Finnassa, jolloin yleisö pystyy paremmin tutustumaan kokoelmiin, ja ne ovat paremmin hyödynnettävissä ja saavutettavissa. Myös kokoelmatyössä painotus on koko Lohjaa koskevan aineiston lisääminen kokoelmissa.

Alueellisen työn lisääntyessä museolla on tarve museopedagogin vakanssille, joka on museoalan ja pedagogisen osaamisen ammattilainen. Museopedagogi pitää yllä kiinteää yhteyttä eri ryhmiin kuten päiväkoteihin, kouluihin, ikäihmisiin ja maahanmuuttajiin. Hän kehittää opastuksia ja oppimateriaalia museon sisältöjen pohjalta. Tämä parantaa museopalveluiden saavutettavuutta ja lisää yhteistyötä eri puolilla Lohjaa. Museopedagogi pystyy myös toteuttamaan ja koordinoimaan museon hankkeita.

Tavoitteena on, että kaikki Lohjan alueella asuvat, matkailijoita ja muita alueesta kiinnostuneita unohtamatta, tietävät Lohjan Museon olemassaolon, ovat käyneet siellä ja osaavat käyttää sen palveluja. Toiminnan kehittämisessä huomioidaan koko Lohjan alue. Lohjan Museo on koko Lohjan museo.

Yleinen kulttuuritoimi

Kulttuurihyvinvointisuunnitelman (2023–2025) toimenpiteiden toteutumista arvioidaan ja laaditaan uusi kulttuurihyvinvointisuunnitelma tulevalle valtuustokaudella.

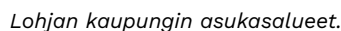
Laurentius-salin markkinointi- ja kehittämissuunnitelmaa toteutetaan muun muassa lisäämällä Laurentius-salin tunnettuutta kasvattamalla käyttöastetta. Kulttuuripolkua eli lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelmaa kehitetään edelleen ja vahvistetaan sen jalkauttamista. Taiteen perusopetuksen toimijoiden yhteistyötä edistetään.

Liikuntakeskus Oy

Tiiviinä osana Lohjan kaupungin sivistyspalveluita Lohjan Liikuntakeskus Oy työskentelee jatkossakin päivittäin lohjalaisten hyvinvoinnin ja terveyden lisäämiseksi. Tavoitteeseen pääsemiseksi Lohjalle tulee luoda nykyaikainen, kaikkia väestöryhmiä houkutteleva liikuntapaikkaverkosto. Keskusta-alueella sijaitsevat modernit, valtakunnallista kärkitasoa olevat huipputason liikuntapaikat, joita lähtökohtaisesti Lohjalla on vain yksi tai harvoja. Ne palvelevat niin yksittäisiä, omaehtoisia liikkuja kuin urheiluseurojakin. Ne täyttävät myös kansallisten ja kansainvälisten lajiliittojen suorituspaikkakriteerit. Näistä esimerkkeinä uima- ja jäähalli, yleisurheilukenttä, tekojää ja iso palloiluhalli. Tätä tasoa voidaan nimittää kulttatasoksi. Tulevan valtuustokauden tärkeimpänä tavoitteena onkin viedä Harjun kehittämishanke loppusuoralle.

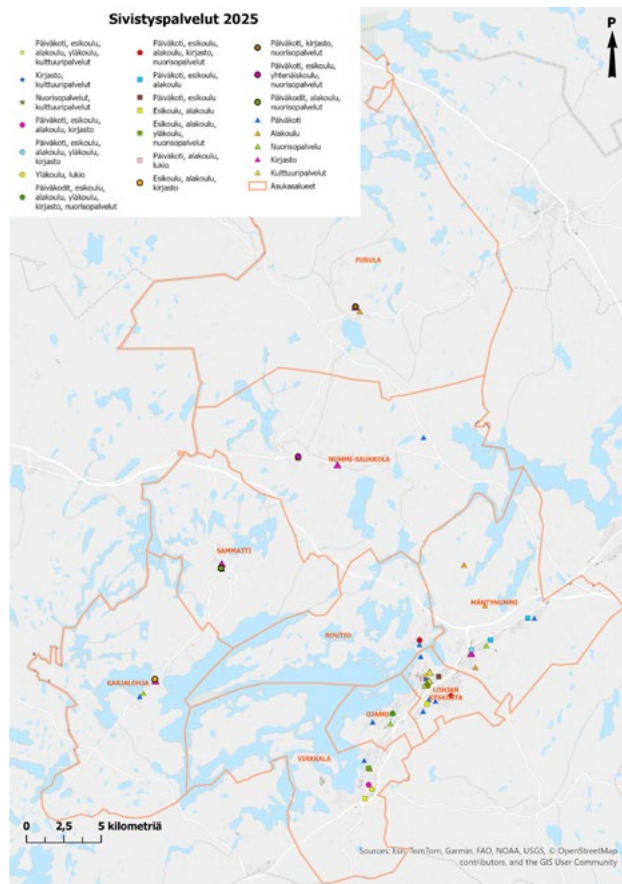

Uudistetun avustussjärjestelmän turvin mahdollistetaan liikunnan harrastaminen kaikille varallisuudesta riippumatta. Uudistuksessa panostetaan myös entistä enemmän liikuntapudokkaiden tukemiseen. Markkinoinnissa panostetaan entistä enemmän sosiaalisen median kanaviin ja Lohjan liikunnallista brändiä vahvistetaan strategisesti. Kunnallisesta liikunnasta tehdään lohjalaisille arjen kohokohta, joka samalla toimii vetovoimatekijänä Lohjan suuntaan.

4.2. Alueiden palvelujen nykytilanne ja kehittäminen

Palveluselvityksen ja siihen liittyvien väestöennusteiden laatimisen yhteydessä sivistys- ja kaupunkirakenne-toimiala ovat yhteistyössä määritelleet kaupungin alueelliset asukas-alueet. Asukasalueiden jaon pohjana on käytetty olemassa olevia aluejakoja. Lisäksi määrittelyssä on pyritty siihen, että ne palvelevat päiväkotien ja koulujen tarpeita sekä maan-
käytön suunnittelua. Tavoitteena on kehittää sivistyspalveluita jatkossa entistä vahvemmin asukasalueiden tarpeiden mukaisesti. Kappaleessa esitellään alueiden palvelujen nykytilanne alkaen pohjoisimmasta asukasalueesta.

Pusulan asukasalue

Pusulan asukasalueeseen sisältyy Pusulan palvelutajama, sitä ympäröivät maaseutualueet, jotka ulottuvat Taustalta ja Järvenpäästä aina Porintien (Valtatie 2) pohjoispuolelle asti sekä Ikkalan kylä. Asukasalueen palvelut keskittyvät palvelutajamaan, josta löytyy päiväkotia, alakoulu, kirjasto, nuorisotila sekä muita julkisia ja yksityisiä palveluita. Pusulan asukasalueella asui vuonna 2024 noin 2 600 asukasta. Maaseutumaisten alueiden väestömäärä on laskenut vuodesta 1980 tähän päivään saakka, kun taas Pusulan palvelutajamassa ja Ikkalan kylässä asukasmäärä on lisääntynyt aina 2010-luvulle asti. Ikäryhmistä asukasalueella korostuvat 7–12-vuotiaat, joita on Lohjan keskiarvoa selvästi vähemmän (eroa noin 2 prosenttiyksikköä), ja yli 75-vuotiaat, joita on puolestaan keskiarvoa huomattavasti enemmän (eroa noin 6 prosenttiyksikköä).

Väestöennusteen mukaan Pusulan asukasalueen väestömäärä pysyy samana vuoteen 2035 asti. Uutta asuinrakentamista alueelle on odotettavissa hyvin vähäisesti vuoteen 2035 mennessä (alle 10 uutta asukasta). Pusulassa rakentamista kohdennetaan palvelutajamaan, jota on mahdollista täydentää uusilla asuinrakennuksilla, sillä alueella on tarjolla runsaasti yksityisten tahojen ja kaupungin omistamia rakentamattomia asuintontteja. Pääosin kehitys perustuu yksittäisiin hankkeisiin niin palvelutajamassa kuin sen ulkopuolella.

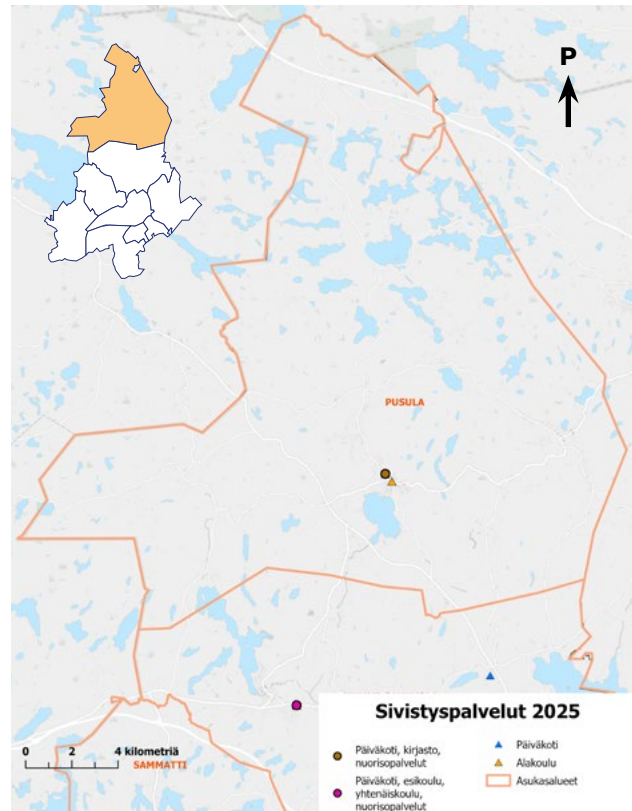
Alueella asuu noin 5 % koko kaupungin 0–6-vuotiaista. Vuosina 2019–2024 alueelle on syntynyt keskimäärin 14 lasta vuosittain. Ennusteen mukaan alueelle syntyy noin 10 lasta vuosittain ja alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän noin 30 lapsella seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän alueella seuraavien kymmenen vuoden aikana noin 70 lapsella. Nuorten määrä vuorostaan vähenee noin 25 nuorella vastaavana aikana. Nuorten aikuisten määrän arvioidaan pysyvän suunnilleen samana seuraavan kymmenen vuoden ajan.

Työikäisten määrän arvioidaan vähenevän seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 70 henkilöllä. Iäkkäiden määrän arvioidaan vuorostaan kasvavan noin 90 henkilöllä ja yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 80 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan kulut alueella koostuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston, nuorisotyön ja Liikuntakeskus Oy:n palveluista.

Pusula	Toimintakulut (€)
Pusulan koulu	1 665 824
Pusulan päiväkotia	1 405 870
Pusulan kirjasto	122 731
Pusulan nuokkari	78 121
Yhteensä	3 272 546
Liikuntakeskus	126 000

Pusulan päiväkoti

Marttilantie 3B, 03850 Pusula

Rakennusvuosi: 2010

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 756

Lapsiryhmien määrä: 6

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 105

Esiopetus: Pusulan päiväkoti

Pusulan koulu

Kaukelantie 1, 03850 Pusula

Rakennusvuosi: 1997

Tila (m²) perusopetuksen

käytössä: 2 195

Tila (m²): 2 345

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 7

Oppilasmäärä: 108

Pusulan koulussa toimii alueellinen pienryhmä.

Pusulan nuorisotila

Marttilantie 3 A, 03850 Pusula

Rakennusvuosi: 1932

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 298

Kävijämäärät 2024:

nuoret: 1 016

tilan muut käyttäjät: 356

Pusulan nuorisotila sijaitsee Pusulan kirjaston yläkerrassa.

Pusulan kirjasto

Marttilantie 3A, 03850 Pusula

Rakennusvuosi: 1967

Omistussuhde:

Lohjan kaupunki

Tila (m²): 247

Kävijä- ja lainausmäärät 2024:

Kävijät: 10 399

Lainaus: 23 783

Pusulan kirjastossa työskentelee yksi työntekijä neljänä päivänä viikossa. Lisäksi kirjasto toimii omatoimikirjastona vuoden jokaisena päivänä.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Syntyvien lasten määrän väheneminen tulee näkymään tyhjinä lapsipaikkoina varhaiskasvatuksessa. Perhepäivähoito tulee kuihtumaan pois. Lisäksi päiväkodin ryhmistä yksi jää vajaa käytölle tai tyhjäksi. Jos esiopetus siirretään koululle, jää päiväkodille kolme lapsiryhmää nykyisen viiden sijaan. Jos päiväkodin alakerta jää tyhjäksi, voi tilaa hyödyntää nuorisotai kirjastopalveluiden käyttöön oman sisäänkäynnin vuoksi.

Pusulan koulussa opetusta järjestetään vuosiluokille 1–6 ja se toimii yksisarjaisena eli jokaista vuosiluokkaa on yksi luokka. Koulussa on lisäksi yksi alueellinen erityisluokka. Koulun oppilasmäärän laskiessa myös koulun tiloihin voisi sijoittaa kirjaston tai nuorisotilan. Nämä järjestelyt mahdollistaisivat kirjasto- ja nuorisotilan rakennuksesta luopumisen.

Nummi-Saukkolan asukasalue

Nummi-Saukkolan asukasalueeseen sisältyy Nummi-Saukkolan palvelutalaja, sitä ympäröivät maaseutualueet, jotka ulottuvat Sierlasta Maikkalaan ja Retlahteen sekä Koijärven ja Tavolan kylät. Asukasalueen palvelut keskittyvät palvelutalajaan, josta löytyy päiväkoti, alakoulu, yläkoulu, kirjasto, nuorisotila, muita julkisia sekä yksityisiä palveluita.

Nummi-Saukkolan asukasalueella asui vuonna 2024 noin 3 000 asukasta. Nummi-Saukkolan palvelutalajamassa sekä Tavolan ja Koijärven kylissä asukasmäärä on lisääntynyt vähintään 2000-luvun puoliväliin asti, kun taas maaseutualueiden väestömäärä on laskenut vuodesta 1980 tähän päivään saakka lukuun ottamatta Keski-Lohjan maaseutualueita. Mikään asukasalueen ikäryhmistä ei erityisesti korostu.

Väestömäärä Nummi-Saukkolan asukasalueella vähenee hieman vuoteen 2035 mennessä. Asukasalueella uutta asuinrakentamista on odotettavissa vähäisesti vuoteen 2035 mennessä (alle 100 uutta asukasta). Nummi-Saukkolassa rakentamista kohdennetaan palvelutalajaan, jota on mahdollista täydentää uusilla asuinrakennuksilla, sillä alueella on tarjolla runsaasti yksityisten tahojen ja kaupungin omistamia rakentamattomia asuintontteja. Pääosin kehitys perustuu yksittäisiin hankkeisiin niin palvelutalajamassa kuin sen ulkopuolella.

Alueella on syntynyt keskimäärin 24 lasta vuodessa (2019–2024). Ennusteen mukaan syntyvien lasten määrä tulee seuraavan kymmenen vuoden ajan vaihtelevaan 20–25 syntyvän lapsen välillä. Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 15–20 lapsella.

Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 70 lapsella ja nuorten määrän arvioidaan vähenevän noin 40 nuorella vastaavana aikana. Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 15 nuorella aikuisella Nummi-Saukkolan alueella. Työikäisten määrän arvioidaan vuorostaan vähenevän noin 130 henkilöllä.

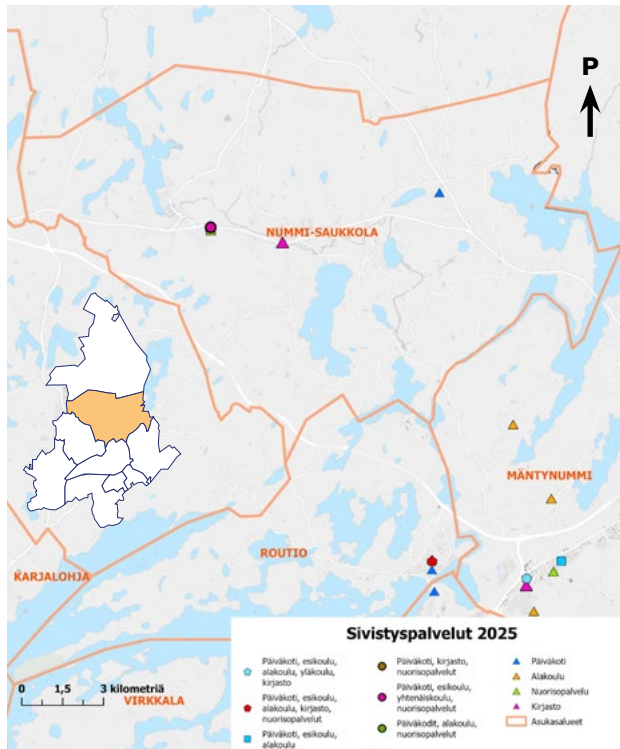
Ikäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 150 henkilöllä ja yli 85-vuotiaiden määrä kasvaa noin 50 henkilöllä.

Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan kulut alueella koostuvat varhaiskasvatuk-
sen, perusopetuksen, kirjaston, nuorisotyön ja Liikunta-
keskus Oy:n palveluista.

Nummi-Saukkola	Toimintakulut (€)
Nummen yhtenäiskoulu	5 054 856
Oinolan päiväkoti	1 463 023
Saukkolan kirjasto	236 713
Saukkolan nuorisotalo	38 982
Yhteensä	6 793 574
Liikuntakeskus	255 341

Koisjärven päiväkoti

Karjakuja 28, 09630 Koisjärvi

Rakennusvuosi: ei tiedossa
Omistussuhde: vuokra
Tila (m²): 390

Lapsiryhmien määrä: 1

Varhaiskasvatuspaikat: 21

Koisjärven päiväkodissa järjestetään varhaiskasvatusta 3–5-vuotiaille.

Oinolan päiväkoti Hyvinvointitalo

Tiedonpolku 3, 09810 Nummi

Rakennusvuosi: 1920
Omistussuhde:
Lohjan kaupunki
Tila (m²): 188

Lapsiryhmien määrä: 6

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 126

Esiopetus: Nummen yhtenäiskoulu

Paviljonki-rakennus

Tiedonpolku 3, 09810 Nummi

Rakennusvuosi: 2012
Omistussuhde: vuokra
Tila (m²): 361

Nummen yhtenäis- koulun alakoulun tilat

Tiedonpolku 4, 09810 Nummi

Rakennusvuosi: 1952
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 3 434, josta esiopetus 243,9

Nummen yhtenäiskoulu

Tiedonpolku 2-4,
09810 Nummi

Koulurakennus 1

Rakennusvuosi: 1952
Tila (m²) perusopetuksen
käytössä: 2 839
Tila (m²): 3434

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 8
Oppilasmäärä: 174

Koulurakennus 2

Rakennusvuosi: 1968
Tila (m²) perusopetuksen
käytössä: 3 020
Tila (m²): 3291

Vuosiluokat: 7–9

Opetusryhmien määrä: 10
Oppilasmäärä: 178

Urheiluhalli

Rakennusvuosi: 2018
Tila (m²): 792

Koulurakennus (tekninen työ)

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 340
Tila (m²): 340

Koulurakennus (Taitotalo)

Rakennusvuosi: 1920
Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 218
Tila (m²): 425

Nummen yhtenäiskoulun kiinteistössä on erillinen rakennus teknisen käsityön opetukseen sekä urheiluhalli.

Nuorisotila Bunkkeri

Nummen yhtenäiskoulun
yhteydessä
Tiedonpolku 4, 09810 Nummi

Rakennusvuosi: 1960
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 183

Kävijämäärät 2024:

nuoret: 619

tilan muut käyttäjät: 455

Syksyllä 2025 nuorisotila on Nummen yhtenäiskoulun käytössä.

Saukkolan kirjasto

Kauppakatu 3, 09430 Saukkola

Rakennusvuosi: 1994
Omistussuhde: vuokra
Tila (m²): 434

Kävijä- ja lainausmäärät 2024:

Kävijät: 15 157
Lainaus: 23 585

Saukkolan kirjastossa on kaupunginkirjaston ainoa Nepsy-lainaamo. Kirjasto myy Lohjan karttoja sekä hoitaa Rausjärven leirikeskuksen avainten luovuttamisen. LLK Oy:n palveluiden osalta kirjasto hoitaa kuntosali- ja liikuntakorttien myyntiä, Oloviisaan ampumaradan, koulun liikuntasalin, Nummen monitoimisalin ja salin avainten ja avainkorttien luovuttamisesta ja palautusten vastaanottamisesta sekä avainkortillisten salivuorojen kausien uusimista. Lisäksi kirjastossa on välitysmyyntitoimintana paikallisten yhdistysten julkaisuja.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Alueen varhaiskasvatuksen kuusi eri ryhmää on tällä hetkellä pirstoutunut eri rakennuksiin. Yksi rakennuksista on huonossa kunnossa. Oinolan päiväkodin kaksi ryhmää sijaitsee Nummen yhtenäiskoululla ja kolme ryhmää yhtenäiskoulun pihapiirissä kahdessa rakennuksessa. Lisäksi hallinnollisesti Oinolan päiväkotiin kuuluu Koisjärvellä sijaitseva yksikkö, jossa toimii yksi varhaiskasvatuksen ryhmä.

Nummi-Saukkola alue tarvitsee uuden varhaiskasvatusyksikön. Uuteen päiväkotiin tulee yhdistää Oinolan päiväkodin ja Koisjärven päiväkodin varhaiskasvatus. Esiopetus ja tarvittaessa 5-vuotiaiden varhaiskasvatus jää Nummen yhtenäiskoulun tiloihin. Väestöennusteen lapsimäärien perusteella tulevaisuudessa alueelle tarvitaan yhteensä kuusi ryhmää varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämiseksi.

Opetusta järjestetään Nummen yhtenäiskoulussa useassa eri rakennuksessa. Vuosiluokilla 1–6 opetus järjestetään pääasiassa yksisarjaisena, jonka lisäksi on kaksi yhdysluokkaa. Vuosiluokilla 7–9 opetus järjestetään 3–4 sarjaisena. Vähenevä oppilasmäärä tuo haasteita tulevina vuosina yläkouluikäisten opetuksen järjestämiseen. Pohdittavana on, miten taataan yläkouluikäisten oppilaiden riittävä määrä vai muuttuuko koulu alakouluksi.

Nuoriso ei ole ottanut omakseen koululla sijaitsevaa nuorisotilaa. Nuoret asioivat ja viettävät aikaansa Saukkolassa, jonne he ovat jo vuosia toivoneet omaa nuorisotilaa.

Alueen uuden päiväkotihankesuunnitelman yhteydessä selvitetään nuorisotilan, kirjaston ja kuntosalin yhdistämistä päiväkodin kanssa samaan rakennukseen. Sijaintina uudelle päiväkodille ja sen yhteyteen rakennettaville palveluille esitetään Saukkolan keskustan läheisyyttä.

Sammatin asukasalue

Sammatin asukasalueeseen sisältyy Sammatin palvelutaajama, sitä ympäröivät maaseutualueet, jotka ulottuvat Haarjärveltä Karstuun sekä Karstun kylä. Asukasalueen palvelut keskittyvät palvelutaajamaan, josta löytyy päiväkoti, alakoulu, kirjasto, nuorisotila, muita julkisia sekä yksityisiä palveluita.

Sammatin asukasalueella asui vuonna 2024 noin 1 800 asukasta. Sammatin palvelutaajamassa ja Karstun kylässä asukasmäärä on lisääntynyt vuodesta 1980 aina 2010-luvun puoliväliin asti, kuten maaseutualueidenkin. Ikäryhmistä asukasalueella korostuvat 0–6 ja 7–12-vuotiaat, joita on molempia Lohjan keskiarvoa selvästi enemmän (eroa noin 3 prosenttiyksikköä), ja yli 75-vuotiaat, joita on puolestaan keskiarvoa huomattavasti vähemmän (eroa noin 4 prosenttiyksikköä).

Väestömäärän odotetaan kasvavan hieman Sammatin asukasalueella vuoteen 2035 mennessä. Asukasalueella uutta asuinrakentamista on odotettavissa vähäisesti vuoteen 2035 mennessä (alle 100 uutta asukasta). Sammatissa rakentamista kohdennetaan palvelutaajamaan, jota on mahdollista täydentää uusilla asuinrakennuksilla, sillä alueella on tarjolla yksityisten tahojen ja kaupungin omistamia rakentamattomia asuintontteja. Pääosin kehitys perustuu yksittäisiin hankkeisiin niin palvelutaajamassa kuin sen ulkopuolella.

Sammatiin on syntynyt noin 16 lasta vuosittain (2019–2024). Ennusteen mukaan seuraavan kymmenen vuoden ajan lapsia syntyy noin 10 lasta vuosittain. Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähentyvän noin 25 lapsella, kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän noin 70 lapsella ja nuorten määrän arvioidaan vähenevän noin 10 nuorella seuraavan kymmenen vuoden aikana.

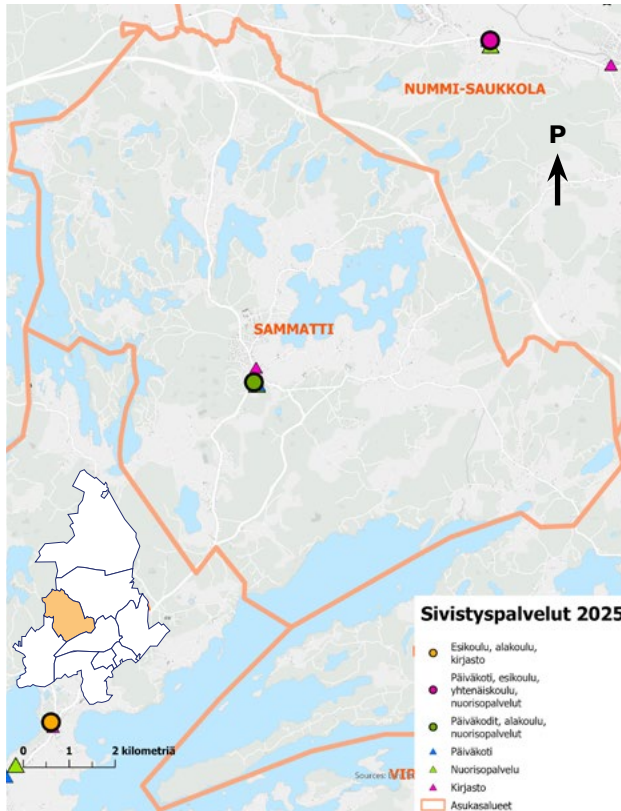
Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan Sammatissa seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 25 nuorella aikuisella. Työikäisten määrän arvioidaan myös kasvavan noin 30 henkilöllä vastaavana ajankohtana.

Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 15 henkilöllä ja yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 65 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan kulut alueella koostuvat varhaiskasvatuk-
sen, perusopetuksen, kirjaston, nuorisotyön ja Liikunta-
keskus Oy:n palveluista.

Sammatti	Toimintakulut (€)
Sammatin koulu	1 349 930
Sammatin päiväkoti	1 047 778
Sammatin kirjasto	106 863
Sammatin nuorisotalo Kellari	104 149
Yhteensä	2 608 720
Liikuntakeskus	80 750

Sammatin päiväkoti

Kalevalantie 2C,
09220 Sammatti

Rakennusvuosi: 2008
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 511

Lapsiryhmien määrä: 4

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 84
Esiopetus: Sammatin koulu

Sammatin koulu

Lohilammentie 5,
09920 Sammatti

Rakennusvuosi: 1954,
peruskorjaus 2014
Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 1 987
Tila (m²): 3 781

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 6
Oppilasmäärä: 111

Sammatin kirjasto

Lönnrotintie 27,
09220 Sammatti

Rakennusvuosi: 1867
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 211

Kävijä- ja lainausmäärät 2024:

Kävijät: 9 519
Lainaus: 27 956

Sammatin kirjasto sijaitsee Elias Lönnrotin perustamassa kansakoulussa. Kirjastossa on Elias Lönnrotin Sammatin kunnan lainakirjastolle lahjoittamia ja Lönnrotin omaan tuotantoon ja elämään liittyviä teoksia. Kirjastossa työskentelee yksi työntekijä arkisin. Kirjasto hoitaa Paikkarin torpan ja Lohilammen museon makasiinin avainten luovuttamista ja palautusten vastaanottamista.

Nuorisotila Kellari

Kalevalantie 2B,
09220 Sammatti

Rakennusvuosi: 1987
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 216

Kävijämäärät 2024:

nuoret: 1 797
tilan muut käyttäjät 269

Nuorisotila on avoinna tiistaisin, perjantaisin ja lauantaisin.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Varhaiskasvatuksen nykyiset ryhmät alueella ovat kolme päiväkotiryhmää ja esiopetusryhmä. Ryhmät ovat olleet täynnä. Alueella ei ole perhepäivähoitoa. Väestöennusteen mukaan ryhmien määrä alueelle on sopiva. Sammatissa toimii yksityinen 28 varhaiskasvatuspaikkainen steiner-päiväkoti Pääskynpesä, joka vaikeuttaa arviota alueen kunnallisen varhaiskasvatuksen tarpeesta.

Sammatin koulussa opetusta järjestetään yksisarjaisena eli jokaista vuosiluokkaa on yksi luokka. Koulun oppilasmäärän laskiessa, tulee arvioida nuorisotilan mahdollisuutta siirtää koulurakennuksen tiloihin, jolloin rakennuksesta, jossa nuorisotila nyt sijaitsee, voitaisiin luopua.

Karjalohjan asukasalue

Karjalohjan asukasalueeseen sisältyy Karjalohjan palvelutaajama, sitä ympäröivät maaseutualueet, jotka ulottuvat Mustlahdelta Lönnhammariin. Asukasalueen palvelut keskittyvät palvelutaajamaan, josta löytyy päiväkotia, alakoulu, kirjasto, nuorisotila, muita julkisia sekä yksityisiä palveluita.

Karjalohjan asukasalueella asui vuonna 2024 noin 1 300 asukasta. Karjalohjan eri osa-alueiden väestömäärä on ollut korkeimmillaan 1990- ja 2000-luvun taitteen molemmin puolin vuodesta 1980 laskettuna. Ikäryhmistä asukasalueella korostuvat 65–74-vuotiaat ja yli 75-vuotiaat, joita molempia on Lohjan keskiarvoa huomattavasti enemmän (eroa noin 2–3 prosenttiyksikköä).

Väestöennusteen mukaan väestömäärä Karjalohjan asukasalueella oletetaan kasvavan lähemmäs 1 400 asukasta vuoteen 2035 mennessä. Asukasalueella uutta asuinrakentamista on odotettavissa hyvin vähäisesti vuoteen 2035 mennessä (alle 10 uutta asukasta). Karjalohjalla rakentamista kohdennetaan palvelutaajamaan, jota on mahdollista täydentää uusilla asuinrakennuksilla, sillä alueella on tarjolla runsaasti yksityisten tahojen ja kaupungin omistamia rakentamattomia asuintontteja. Pääosin kehitys perustuu yksittäisiin hankkeisiin niin palvelutaajamassa kuin sen ulkopuolella.

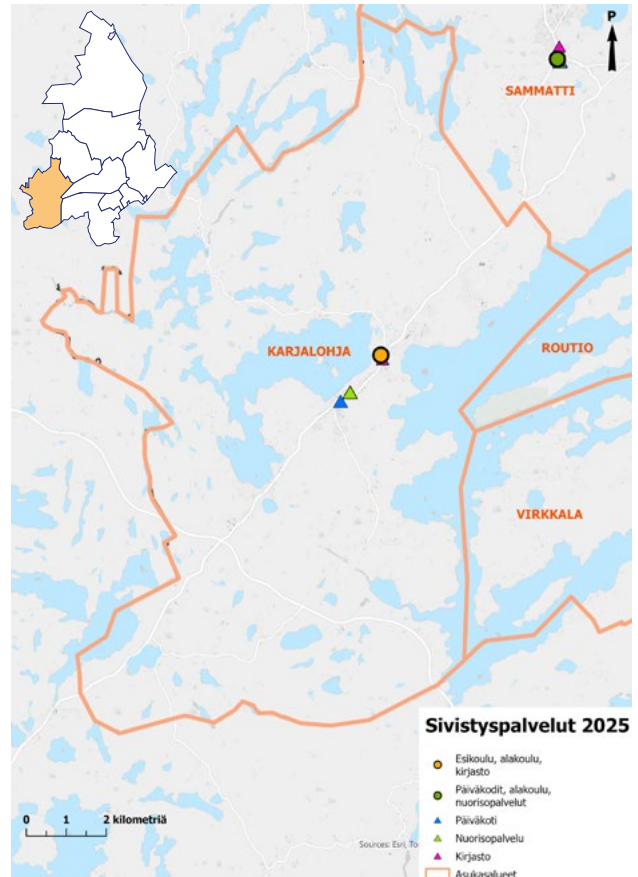
Karjalohjan alueella on syntynyt keskimäärin 13 lasta vuodessa (2019–2024), mutta alueella näkyy muita alueita selkeämmin lapsimäärän väheneminen viimeisinä vuosina. Ennusteen mukaan alueelle tulee syntymään noin 10 lasta vuosittain seuraavan kymmenen vuoden ajan. Alle kouluikäisten lasten sekä nuorten määrän arvioidaan pysyvän lähes samana seuraavan kymmenen vuoden ajan Karjalohjalla. Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vuorostaan vähenevän hieman (noin 10 lapsella) seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Nuorten aikuisten määrän arvioidaan vähenevän seuraavan kymmenen vuoden aikana ainoastaan noin 10 nuorella aikuisella. Työikäisten määrän arvioidaan vuorostaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 50 henkilöllä. Iäkkäiden ja yli 85-vuotiaiden määrien arvioidaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 20–25 henkilöllä.

Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan kulut alueella koostuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston, nuorisotyön ja Liikuntakeskus Oy:n palveluista.

Karjalohja	Toimintakulut (€)
Karjalohjan koulu	907 061
Karjalohjan päiväkotia	693 859
Karjalohjan kirjasto	157 087
Karjalohjan nuorisotalo Katula	32 295
Yhteensä	1 793 302
Liikuntakeskus	80 750

Päiväkotia Eulaalia

Peltotie 2, 09120 Karjalohja

Rakennusvuosi: 1992

Omistussuhde: kaupunki

Tila (m²): 385

Lapsiryhmien lukumäärä: 3

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 54

Esiopetus: Karjalohjan koulu

Karjalohjan koulu

Koulukuja 10, 09120 Karjalohja

Rakennusvuosi: 1952

Tila (m²) Perusopetuksen

käytössä: 949

Tila (m²): 1218

Vuosisuorat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 4

Oppilasmäärä: 65

Karjalohjan monitoimihalli

Koulukuja 10, 09120 Karjalohja

Rakennusvuosi: 2009

Tila (m²) perusopetuksen

käytössä: 293

Karjalohjan koulun vieressä on urheilukenttä ja Lohjan liikuntakeskuksen hallinnoima liikuntahalli ja kaukalo.

Nuorisotila Katulamppu

Keskustie 46,

09120 Karjalohja

Rakennusvuosi: arvio 1940

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 196

Kävijämäärät 2024:

nuoret: 1 285

tilan muut käyttäjät: 3 630

Katulamppun toinen huone on vuokralla paikallisilla käsityöläisillä. Talossa kokoontuu yhdistysten kerhotoimintaa lapsille, nuorille ja eläkeläisille viikoittain. Kesällä tilassa toimii 4H-yhdistyksen nuorten kesäkahvila.

Karjalohjan kirjasto

Keskustie 88, 09120 Lohja

Rakennusvuosi: 1875

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 435 (sis. asunto)

Kävijä- ja lainausmäärät 2024:

Kävijät: 12 361

Lainaus: 25 078

Karjalohjan kirjastossa työskentelee yksi työntekijä neljänä päivänä viikossa. Lisäksi kirjasto toimii oma-toimikirjastona vuoden jokaisena päivänä. 2. kerroksen Kulttuurivinttiä vuokrataan kokous-, tapahtuma- ja näyttelykäyttöön. Lohjan Liikuntakeskuksen palveluiden osalta Karjalohjan kirjasto vastaa Karjalohjan monitoimihallin avainten luovutuksesta ja palautuksesta. Lisäksi Karjalohjan kirjastossa on välitysmyyntinä paikallisten yhdistysten julkaisuja.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Arviota alueen varhaiskasvatuksen tarpeesta haastaa alueella toimiva steinerpäiväkot, jonka varhaiskasvatukseen osa alueen lapsista osallistuu. Karjalohjalla on kaksiryhmäinen päiväkot. Esiopetus ja 5-vuotiaiden varhaiskasvatus järjestetään Karjalohjan koululla. Esiopetusikäisten vuosiluokan pienuuden vuoksi viisivuotiaiden varhaiskasvatus järjestetään myös koululla. Päiväkodilla varhaiskasvatus järjestetään noin 20 lapselle.

Karjalohjan koulussa opetusta järjestetään pääasiassa yhdysluokkaopetuksena. Karjalohjan tilannetta tulee arvioida yhdessä kaikkien alueen palveluntuottajien kanssa.

Koulun tilojen antaessa myöden, tulee harkita päiväkodin toiminnan siirtämistä kokonaan koulun kanssa samaan rakennukseen. Jos alueen palvelut, kirjasto ja nuorisotyö mukaan lukien, keskitetään samaan rakennukseen, saadaan säästöjä tilakustannuksista ja henkilöstökustannuksista. Tämä muutos on mahdollista, jos oppilasmäärät laskevat paljon ja koulurakennukseen tehdään remontti tilojen muokkaamiseksi eri palveluille.

Virkkalan asukasalue

Virkkalan asukasalueeseen sisältyy nauhataajaman eteläosa, sitä ympäröivät maaseutualueet, jotka ulottuvat Vähä-Teutarista Lohjansaareen sekä Lohjansaaren kylä. Asukasalueen palvelut keskittyvät nauhataajamaan, josta löytyy useampi päiväkot, monta alakoulua, kaksi yläkoulua, lukio, kirjasto, nuorisotila, muita julkisia sekä yksityisiä palveluita.

Virkkalan asukasalueella asui vuonna 2024 noin 6 400 asukasta. Nauhataajaman eteläosan väestömäärä on ollut korkeimmillaan 1990-luvun alussa, kun taas maaseutumaisten alueiden asukasmäärä on noussut 1980-luvulta 2010-luvun alkuun saakka. Mikään asukasalueen ikäryhmistä ei erityisesti korostu.

Väestöennusteen mukaan väestömäärä Virkkalan asukasalueella kasvaa hieman vuoteen 2035 asti. Asukasalueella uutta asuinrakentamista on odotettavissa hyvin vähäisesti vuoteen 2035 mennessä (alle 10 uutta asukasta). Nauhataajaman eteläosaa on mahdollista täydentää uusilla asuinrakennuksilla, sillä alueella on tarjolla runsaasti yksityisten tahojen ja kaupungin omistamia rakentamattomia asuintontteja. Asukasalueella rakentamista kohdennetaan Virkkalaan.

Virkkalan alueelle syntyy lapsia keskimäärin 60 vuodessa (2019–2024). Ennusteen mukaan syntyvien lasten määrä on kääntymässä merkittävään laskuun ja seuraavan kymmenen vuoden ajan arvioidaan Virkkalaan syntyvän noin 35–40 lasta vuosittain. Ennusteen mukaan alle kouluikäisten lasten määrä tulee vähenemään noin 50 lapsella seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 140 lapsella ja nuorten määrän arvioidaan vähenevän noin 50 nuorella vastaavana aikana. Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 50 nuorella aikuisella Virkkalan alueella. Työikäisten määrän arvioidaan vuorostaan vähenevän noin 150 henkilöllä.

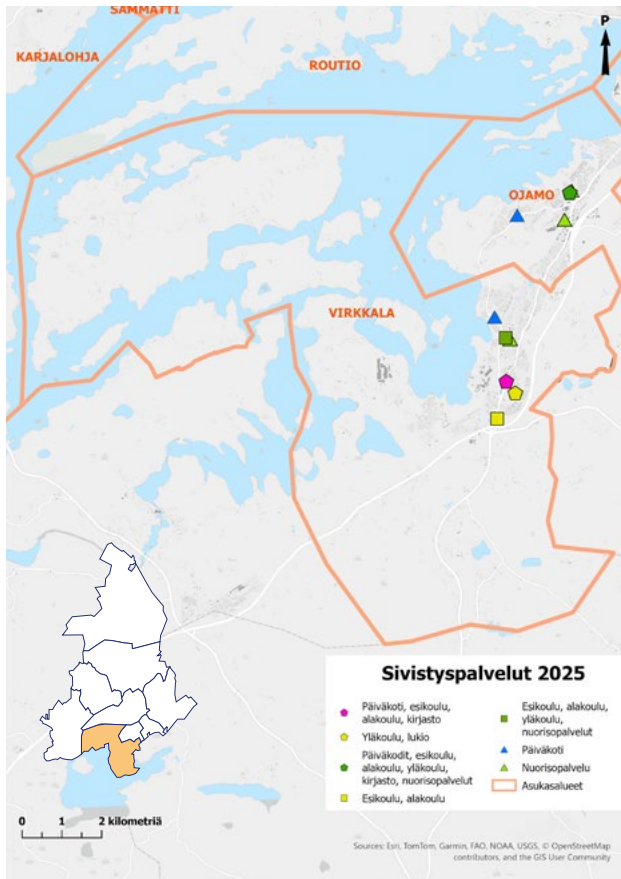
Ikäikäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 110 henkilöllä ja yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 200 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan kulut alueella koostuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston, nuorisotyön ja Liikuntakeskus Oy:n palveluista.

Virkkala	Toimintakulut (€)
Järnefeltin yhtenäiskoulu	6 629 477
Ristin koulu	2 089 730
Virkkalan päiväkoti	1 388 665
Vieremän päiväkoti	1 138 818
Ompu	735 085
Virkkalan kirjasto	405 208
Virkkalan nuorisotalo Kake	38 758
Yhteensä	12 425 741
Liikuntakeskus	219 000

Päiväkoti Ompu

Virkkalantie 4 B, 08700 Lohja

Rakennusvuosi: 1947

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 654

Lapsiryhmien lukumäärä: 3

Varhaiskasvatuspaikat: 50

Esiopetus: ei esiopetusta

Vieremän päiväkoti

Siltantie 19, 08700 Lohja

Rakennusvuosi: 1989

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 748

Lapsiryhmien lukumäärä: 5

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 105

Esiopetus: Järnefeltin yhtenäiskoulu

Virkkalan päiväkoti väistötilat

Metsätähtikuja 1, 08700 Lohja

Tila (m²): 131

Lapsiryhmät: 3

Varhaiskasvatuspaikat: 63

Esiopetus: Ristin koulu

Virkkalan päiväkoti on vuokrannut ryhmätilaa Touhula Vappulalta.

Ristin koulu

Tynninharjuntie 1, 08700 Lohja

Rakennusvuosi: 1953

Tila (m²) perusopetuksen

käytössä: 3 120

Tila (m²): 4 131

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 11

Oppilasmäärä: 169

Ristin koulussa toimii alueellinen pienryhmä.

Järnefeltin yhtenäiskoulu

Helsingiuksentie 56, 08700 Lohja

Koulurakennus

Rakennusvuosi: 2022

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 5 544

Tila (m²): 5 883

Vuosiluokat: 1–9

Opetusryhmien määrä: 28

Oppilasmäärä: 497

Liikuntahalli

Rakennusvuosi: 2025

Tila (m²): 2 154

Virkkalan kirjasto

Virkkalantie 9 B, 08700 Lohja

Rakennusvuosi: 1954

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 827 (sis. asunnot)

Kävijä- ja lainausmäärät 2024:

Kävijät: 36 654

Lainaus: 48 374

Virkkalan kirjastossa on Etelä-Lohjaan ja erityisesti Arvid Järnefeltin liittyvää kotiseutuaineistoa.

Ruotsinkielisen aineiston hankinnan osuus on noin 12 %. Virkkalan kirjasto myy kaupungin ruokalippuja, Liikuntakeskuksen kuntosalikortteja ja MoreMove-kortteja sekä hoitaa Kässä talon varauksia ja avainten luovutusta.

Nuorisotila Kake

Helsingiuksentie 56,
08700 Lohja

Rakennusvuosi: 2022

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 136

Kävijämäärät 2024:

nuoret: 793

tilan muut käyttäjät: 1 814

Nuorisotila Kake sijaitsee Järnefeltin yhtenäiskoulun kiinteistössä.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Virkkalan alueen varhaiskasvatus ja esiopetus ovat tällä hetkellä rikkonaisesti ympäri Virkkalan aluetta. Osa tiloista on vanhoja ja ne ovat tulleet tiensä päähän. Alue tarvitsee uuden päiväkodin, johon yhdistyvät Virkkalan päiväkotiki ja päiväkotiki Omppu. Vieremän päiväkotiki jatkaa nykyisellään. Esiopetus järjestetään Ristin koululla ja Järnefeltin yhtenäiskoululla. Virkkalassa on yhteensä yhdeksän varhaiskasvatusryhmää ja kolme esiopetusryhmää. Alueella tulee ottaa huomioon ruotsinkielisten perheiden määrä. Myös yksityinen palveluntuottaja Vappulassa vaikuttaa alueen lapsimäärään kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.

Väestöennusteen mukaan tulevina vuosina suomenkielisten esioppilaiden määrä tulee pienemään ja tarve on nykyisen kolmen ryhmän sijaan 2–2,5 ryhmää.

Alueella toimii yksi kunnallinen perhepäivähoitaja. Jos alueen lapsimäärä varhaiskasvatuksessa pienenee, jää yksi ryhmä tyhjilleen. Jos Virkkalan uuteen päiväkotikiin jää tyhjää tilaa, voidaan se hyödyntää avoimen päiväkodin toimintapisteinä tai varhaiskasvatuksen jakotilana. Jos ryhmässä ei ole lapsia säästävät varhaiskasvatusryhmän henkilöstökustannukset.

Virkkalan alueella opetusta järjestetään Ristin koulussa ja Järnefeltin yhtenäiskoulussa. Ristin koulussa opetusta järjestetään vuosiluokilla 1–6. Luokista puolet ovat yksisarjaisia ja puolet kaksisarjaisia. Koulussa on kaksi alueellista erityisluokkaa.

Järnefeltin yhtenäiskoulussa opetusta järjestetään vuosiluokilla 1–9. Vuosiluokilla 1–6 puolet luokista on yksisarjaisia ja puolet kaksi- tai kolmesarjaisia. Vuosiluokilla 7–9 opetus järjestetään 5–7 sarjaisena. Järnefeltin yhtenäiskoulun vuosiluokat 1–6 on suunniteltu toimivaksi kaksisarjaisena. Oppilassijoittelussa tulee jatkossa vahvemmin huomioida, että 1. vuosiluokalla oppilaita olisi kahden luokan verran. Jos oppilasmäärä vähenee alueella ennusteen mukaisesti, Ristin koulun oppilasmäärä tulee jatkossa vähemään oppilaiden aloittaessa koulunsa pääasiassa Järnefeltin yhtenäiskoulussa.

Ojamon asukasalue

Ojamon asukasalueeseen sisältyy nauhataajaman keskiosa Liessaaresta Vohloisiin ja Gunnarlasta Myllylammelle. Asukasalueen palvelut keskittyvät Ojamolle, josta löytyy päiväkotiki, yhtenäiskoulu, kirjasto, nuorisotila, muita julkisia sekä yksityisiä palveluita.

Ojamon asukasalueella asui vuonna 2024 noin 6 600 asukasta. Nauhataajaman keskiosan väestömäärä on noussut 1980-luvulta 2010-luvulle saakka. Ikäryhmistä asukasalueella korostuvat yli 75-vuotiaat, joita on Lohjan keskiarvoa huomattavasti enemmän (eroa noin 2 prosenttiyksikköä).

Väestöennusteen mukaan väestömäärä Ojamon asukasalueella tulee tasaisesti väheneään vuoteen 2035 asti, jolloin arvioiden mukaan alueella olisi noin 6 530 asukasta. Asukasalueella uutta asuinrakentamista on odotettavissa hyvin vähäisesti vuoteen 2035 mennessä (alle 10 uutta asukasta). Nauhataajaman keskiosaa on mahdollista täydentää uusilla asuinrakennuksilla, sillä alueella on tarjolla runsaasti yksityisten tahojen ja kaupungin omistamia rakentamattomia asuintontteja. Asukasalueella rakentamista kohdennetaan Tynninharjulle.

Ojamon alueelle on syntynyt keskimäärin 54 lasta vuosittain. Ennusteen mukaan alueelle tulee jatkossa syntymään noin 40–50 lasta vuosittain seuraavan kymmenen vuoden ajan. Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän noin 50 lapsella seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 175 lapsella ja nuorten määrän arvioidaan vähenevän noin 100 nuorella vastaavana aikana.

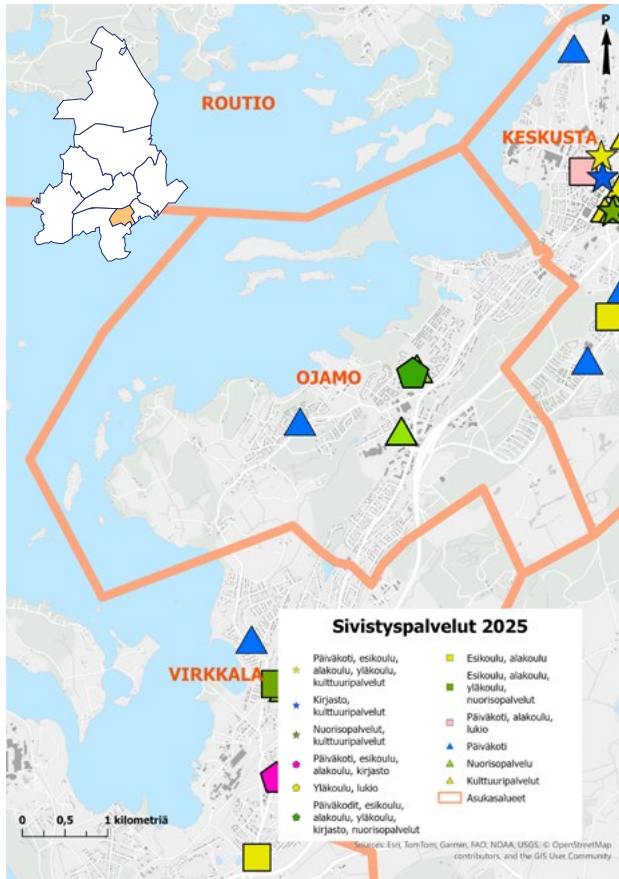
Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 10 nuorella aikuisella Ojamon alueella. Työikäisten määrän arvioidaan vuorostaan vähenevän noin 100 henkilöllä. Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 55 henkilöllä ja yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 220 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan kulut alueella koostuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston, nuorisotyön ja Liikunta-keskus Oy:n palveluista. Moottoripaja toimii Nuorisotyöpaja Tuuman tiloissa, jonka tilat kuvataan keskitetyissä palveluissa kappaleessa 4.3.

Ojamo	Toimintakulut (€)
Ojamonharjun yhtenäiskoulu	7 404 953
Kartanonpuiston päiväkoti	1 866 315
Ojamon kirjasto	127 334
Ojamon nuorisotalo Klubi	39 367
Moottoripaja, nuorisotyö	1 917
Yhteensä	9 439 886
Liikuntakeskus	157 500

Kartanonpuiston päiväkoti

Kartanonkatu 4, 08200 Lohja

Rakennusvuosi: 1984

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 780

Lapsiryhmien lukumäärä: 8

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 168

Esiopetus: Ojamonharjun yhtenäiskoulu

Ojamonharjun yhtenäiskoulu

Kartanonkuja 4, 08200 Lohja

Koulurakennus

Rakennusvuosi: 2020

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 6 286

Tila (m²): 7 836

Vuosiluokat: 1–9

Opetusryhmien määrä: 34

Oppilasmäärä: 591

Tilaelementit

Rakennusvuosi: 2013

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 588

Tila (m²): 591

Kaupungin yhteisten opetuspalveluihin kuuluvien Etu-, Aurinko- ja Tähti- luokan erityisopetus järjestetään Ojamonharjun yhtenäiskoulussa.

Nuorisotila Klubi

Ojamonharjun yhtenäiskoulun yhteydessä Kartanonkuja 4, 08200 Lohja

Rakennusvuosi: 2021

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 183

Kävijämäärät 2024:

nuoret: 486

tilan muut käyttäjät: 3 917

Nuorisotyöllä on yhdessä seurakunnan kanssa yhteisöllinen pelitila HitPoint Ojamon liikekeskuksessa hankerahoituksen avulla.

Ojamon kirjasto

Kartanonkuja 4, 08200 Lohja

Rakennusvuosi: 2020

Omistussuhde:

Lohjan kaupunki

Tila (m²): 254

Kävijä- ja lainausmäärät 2024:

Kävijät: 28 339

Lainaus: 42 911

Ojamon kirjasto sijaitsee Ojamonharjun yhtenäiskoulun yhteydessä. Ojamon kirjastossa työskentelee arkisin pääsääntöisesti yksi työntekijä. Ojamon kirjasto toimii omatoimikirjastona vuoden jokaisena päivänä.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Alueen varhaiskasvatuksen lapsiryhmät ovat täynnä.

Alueelta on ohjattu lapsia tarvittaessa keskustan ja Virkkalan varhaiskasvatuksen palveluihin. Ojamon alueella on Kartanonpuiston päiväkodin lisäksi neljä kunnallista perhepäivähoitajaa ja yksityinen päiväkotitoiminta Touhula Vappulassa sekä yksityisiä perhepäivähoitajia. Arvion mukaan alueen varhaiskasvatuskapasiteetti on nykyisellään riittävä.

Ojamonharjun yhtenäiskoululla ollut avoin päiväkotitoiminta on joutunut antamaan tilan varhaiskasvatusryhmän käyttöön. Avoin päiväkotitoiminta olisi alueella tarpeellinen matalankynnyksen ja ennaltaehkäisevä palvelu lapsiperheille. Tavoite on saada avoin päiväkotitoiminta takaisin Ojamolle.

Ojamonharjun yhtenäiskoulussa opetusta järjestetään vuosiluokilla 1–9. Koulussa on kolme kaupungin yhteistä erityisluokkaa ja koulun omia erityisluokkia. Vuosiluokilla 1–6 opetusta järjestetään kolmisarjaisena, vuosiluokilla 7–9 pääasiassa neljäsarjaisena. Koulun käytössä on yhtenäiskoulurakennuksen lisäksi koulun alueella olevia muita tiloja. Jos oppilasmäärä laskee, voidaan kaikki opetus siirtää tulevaisuudessa samaan rakennukseen.

Nuorisotyön tavoitteena on saada Ojamolla toimiva pelitila Base siirrettyä keskustaan tavoitettavuuden vuoksi. Tavoitteena on myös yhdistää sekä HitPointin että Pelitalo Basen toiminta uusiin, riittävän suuriin tiloihin.

Roution asukasalue

Roution asukasalueeseen sisältyy nauhataajaman länsiosa sekä sitä ympäröivät maaseutualueet, jotka ulottuvat Paloniemestä Karkaliin ja Talpelaan. Asukasalueen palvelut keskittyvät nauhataajamaan, josta löytyy päiväkotit, alakoulu, kirjasto, nuorisotila, muita julkisia sekä yksityisiä palveluita.

Roution asukasalueella asui vuonna 2024 noin 2 600 asukasta. Nauhataajaman länsiosan väestömäärä on ollut korkeimmillaan 2010-luvun alussa, kun taas maaseutu-alueiden asukasmäärä on laskenut 1980-luvulta lähtien. Ikäryhmistä asukasalueella korostuvat 7–12-vuotiaat, joita on Lohjan keskiarvoa selvästi vähemmän (eroa noin 2 prosenttiyksikköä).

Väestömäärä Roution asukasalueella kasvaa hieman vuoteen 2035 asti. Asukasalueella uutta asuinrakentamista on odotettavissa hyvin vähäisesti vuoteen 2035 mennessä (alle 10 uutta asukasta). Nauhataajaman länsiosaa on mahdollista täydentää uusilla asuinrakennuksilla, sillä alueella on tarjolla runsaasti yksityisten tahojen ja kaupungin omistamia rakentamattomia asuintontteja. Asukasalueella rakentamista kohdennetaan Routiolle.

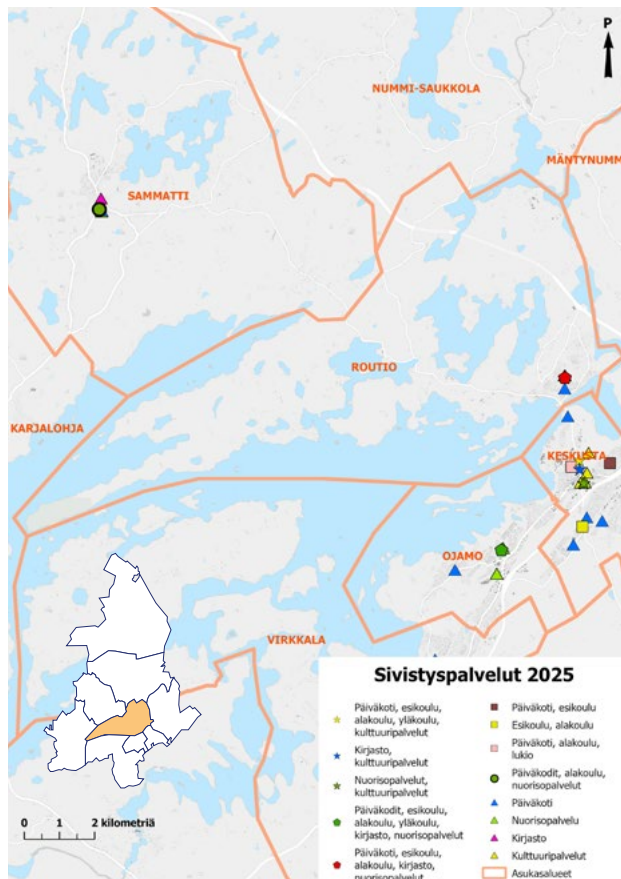
Roution alueelle on syntynyt keskimäärin 19 lasta vuosittain (2019–2024). Alueen lapsimäärä on ollut hieman laskeva viime vuosien aikana ja ennusteen mukaan alueen syntyvyys jatkaa laskuaan. Arvion mukaan Roution alueelle tulee syntymään noin 10 lasta vuosittain seuraavan kymmenen vuoden ajan. Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän noin 30 lapsella seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 100 lapsella ja nuorten määrän arvioidaan vähenevän noin 20 nuorella vastaavana aikana.

Roution alueella nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan noin 20 nuorella aikuisella, jonka lisäksi myös työikäisten määrän arvioidaan kasvavan noin 40 työikäisellä seuraavan kymmenen vuoden aikana. Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 35 henkilöllä ja yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 65 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan kulut alueella koostuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston, nuorisotyön ja Liikunta-keskus Oy:n palveluista.

Routio	Toimintakulut (€)
Roution koulu	2 526 430
Havumetsän päiväkotit	1 569 216
Routionmäen kirjasto	8 839
Roution nuorisotalo Mesta	2 134
Yhteensä	4 106 619
Liikuntakeskus	91 500

Havumetsän päiväkotit

Havumetsäntie 4, 08350 Lohja

Rakennusvuosi: 2017

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 6 306 (koko koulurakennus)

Lapsiryhmien määrä: 6

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 126

Esiopetus: Havumetsän päiväkotit

Havumetsän päiväkotit on osa Routionmäen monitoimijataloa.

Routionmäen yhtenäiskoulu

Havumetsäntie 4, 08350 Lohja

Rakennusvuosi: 2017

Tila (m²) perusopetuksen

käytössä: 3 311

Tila (m²): 6 306

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 9

Oppilasmäärä: 152

Kaupungin alueellisia erityisluokkia Routionmäellä on kaksi.

Roution yhtenäiskoulu, Jalava-luokat

Tila (m²) Jalava-luokkien

käytössä: 1 017

Tila (m²): 6 306

Vuosiluokat: 1–9

Opetusryhmien määrä: 11

Oppilasmäärä: 85

Roution yhtenäiskoulussa toimivat kaupungin yhteisiin erityisluokkiin kuuluvat Jalava-luokat.

Routionmäen omatoimikirjasto

Routionmäen
yhtenäiskoulun tiloissa
Havumetsäntie 4, 08350 Lohja

Rakennusvuosi: 2017

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): osa koulun aulatilaa

Lainausmäärä 2024:

Lainaus: 9 183

Kirjasto palvelee pääsääntöisesti monitoimijatalon koulun ja päiväkodin lapsia, mutta kouluajan ulkopuolella myös alueen asukkaita. Kirjasto toimii vain omatoimikirjastona, kirjastossa ei ole henkilökuntaa.

Nuorisotila Mesta

Havumetsäntie 4, 08350 Lohja

Rakennusvuosi: 2017

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 175

Kävijämäärät 2024:

nuoret 761

tilan muut käyttäjät 0

Nuorisotila Mesta sijaitsee Roution yhtenäiskoulun yhteydessä.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Alueella ei ole kunnallista perhepäivähoitoa. Hiidensalmessa toimii yksityinen kolmeryhmäinen Pilke-päiväkotitoiminta. Roution läheisyyteen Hiidensalmeen on rakentumassa uusia kerrostaloja. Tämä voi lisätä Havumetsän päiväkodin asiakkaita.

Roution vanhassa päiväkotirakennuksessa toimii avoin päiväkotitoiminta. Avoimen päiväkodin toiminta tulee siirtää pois vanhasta rakennuksesta, joka muuten on tyhjiä. Siirtyminen on mahdollista, kun Mäntynummen monitoimijatalo valmistuu tai, jos Routionmäen yhtenäiskoulun tiloista mahdollistuu tilat avoimen varhaiskasvatuksen toiminnalle.

Jos lapsimäärä laskee niin paljon, että ryhmätila jää tyhjäksi, voisi Routionmäelle perustaa varhaiskasvatus-esiopetusryhmän vaativaa erityistä tukea tarvitseville lapsille, joiden koulupolku ohjautuu Jalavan erityisluokkiin.

Routionmäen yhtenäiskoulussa järjestetään opetusta vuosiluokilla 1–9. Routionmäen yleisopetuksen 1–6 luokat ovat pääasiassa yksisarjaisia. Kaupungin alueellisia erityisluokkia Routionmäellä on kaksi. Vaativan monialaisen tuen Jalava-luokkia koulussa on 11 vuosiluokilla 1–9, joissa opiskelee lohjalaisia ja naapurikunnissa asuvia oppilaita. Vaativan monialaisen tuen tarpeiden oppilaiden määrä on kasvanut Lohjalla ja naapurikunnissa. Lukuvuodelle 2025–2026 kouluun perustettiin 11:sta ryhmä. Tuen tarpeen kehittymistä seurataan ja pohditaan erilaisia vaihtoehtoja tarjota nykyistä laajemmin vaativaa monialaista tukea Lohjalla.

Keskustan asukasalue

Keskustan asukasalueeseen sisältyy nauhataajaman keskusosa Hiidensalmesta Pappilankorpeen ja Metsolaan sekä Veijolan maaseutualue. Asukasalueen palvelut keskittyvät nauhataajaman keskusta, josta löytyy useampi päiväkotitoiminta, monta alakoulua, yläkoulu, lukio, monta ammattiopistoa, ammattikorkeakoulu, useampi kirjasto, nuorisotila, kulttuuripalveluita, muita julkisia sekä yksityisiä palveluita.

Keskustan asukasalueella asui vuonna 2024 noin 12 200 asukasta. Nauhataajaman keskusosan väestömäärä on noussut 1980-luvulta 2010-luvun puoliväliin saakka. Ikäryhmistä asukasalueella korostuvat yli 75-vuotiaat, joita on Lohjan keskiarvoa huomattavasti enemmän (eroa noin 2 prosenttiyksikköä).

Väestömäärä keskustan asukasalueella kasvaa selkeästi vuoteen 2035 asti. Ennusteen mukaan kasvua on lähes 1 000 asukasta seuraavan kymmenen vuoden aikana. Asukasalueella uutta asuinrakentamista on odotettavissa jonkin verran vuoteen 2035 mennessä (500–1 000 uutta asukasta). Keskustassa asuinrakentamista kohdennetaan Hiidensalmeen, ydinkeskustaan ja Harjulle.

Ennusteen mukaan keskustan alueelle tulee syntymään vuosittain noin 55–60 lasta seuraavien kymmenen vuoden ajan. Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähentyvän noin 50 lapsella vuoteen 2035 mennessä.

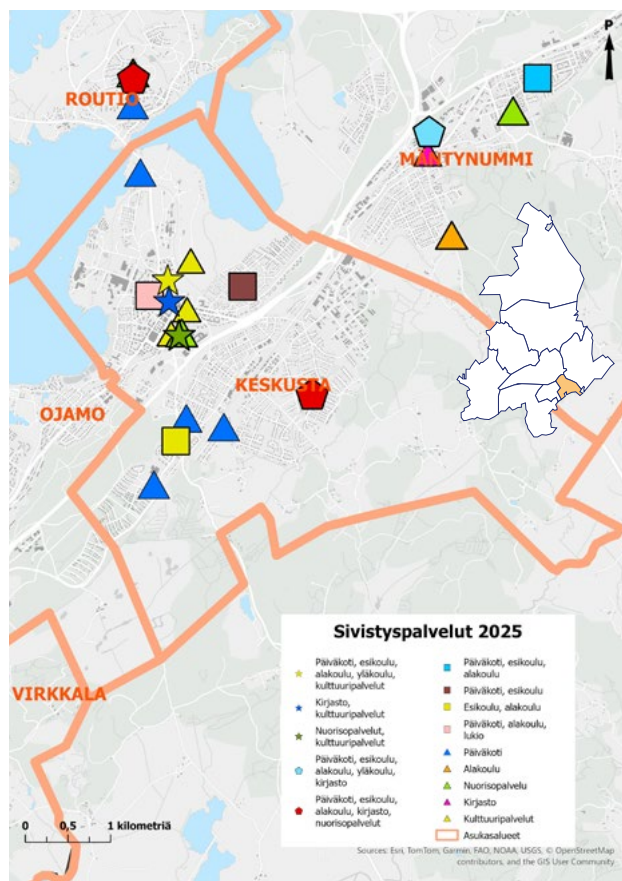
Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 200 lapsella ja nuorten määrän arvioidaan vähenevän noin 70 nuorella vastaavana aikana. Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 70 nuorella aikuisella keskustan alueella, jonka lisäksi myös työikäisten määrän arvioidaan kasvavan noin 300 työikäisellä vastaavana ajankohtana.

Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 500 henkilöllä ja yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 300 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan kulut alueella koostuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston, nuorisotyön ja Liikuntakeskus Oy:n palveluista.

Keskusta	Toimintakulut (€)
Laurentius-koulu	11 004 477
Metsolan koulu	2 347 136
Ojaniitun koulu	2 333 265
Pääkirjasto	2 245 136
Ojaniitun päiväkoti	2 222 300
Moision päiväkoti vuoro	1 596 140
Laurentius päiväkoti	1 519 264
Linnaisten päiväkoti	1 165 955
Gunnarlan päiväkoti	1 143 280
Moision päiväkoti	798 277
Keskustan nuorisokahvila Dixi	1 561
Ojaniittutalon kirjasto	1 310
Yhteensä	26 378 101
Liikuntakeskus	462 000

Gunnarlan päiväkoti

Betonikatu 4 08150 Lohja

Rakennusvuosi: 2000, 2009

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 539

Lapsiryhmien määrä: 5

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 105

Esiopetus: Metsolan koulu

Laurentius-päiväkoti

Kirkkokatu 6, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 2021

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 531

Lapsiryhmien määrä: 5

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 105

Esiopetus: Laurentius-koulu

Laurentius-päiväkoti on osa Laurentius-taloa.

Linnaisten päiväkoti

Linnaistenkatu 9, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 2016

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 962

Lapsiryhmien määrä: 4

Varhaiskasvatuspaikat: 84

Esiopetus: ei esiopetusta

Moision päiväkoti

Talpelankatu 2, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 1990

Omistussuhde: kaupunki

Tila (m²): 550

Lapsiryhmien määrä: 3

Varhaiskasvatuspaikat: 63

Esiopetus: ei esiopetusta

Moisio vuoropäiväkoti

Kurjenkatu 12, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 2013

Omistussuhde:

Lohjan kaupunki

Tila (m²): 780

Lapsiryhmien lukumäärä: 4

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 84

Esiopetus: ei esiopetusta, tarvittaessa

Keskustan alueella Moisiolla sijaitsee kaupungin ainoa ympärivuorokautista hoitoa tarjoava päiväkoti.

Ojaniitun päiväkoti

Ojaniitunkatu 3, 08150 Lohja

Rakennusvuosi: 2016

Omistussuhde:

Lohjan kaupunki

Tila (m²): 1 320

Lapsiryhmien määrä: 8

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 150

Esiopetus: Ojaniitun koulu

Ojaniitun päiväkoti on osa Ojaniitun monitoimijataloa.

Ojaniitun koulu

Ojaniitunkatu 3, 08150 Lohja

Rakennusvuosi: 2016

Tila (m²) perusopetuksen

käytössä: 2 773

Tila (m²): 5 396

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 12

Oppilasmäärä: 235

Metsolan koulu

Gunnarlankatu 1, 08150 Lohja

Rakennusvuosi: 1994,

laajennus 2003

Tila (m²) perusopetuksen

käytössä: 2 588

Tila (m²): 3 238

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 12

Oppilasmäärä: 226

Metsolan koulussa toimii alueellinen pienryhmä.

Laurentius-koulu

Kirkkokatu 6, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 1982,

laajennus 2004, uudisrakennus 2021

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 10 768

Tila (m²): 14 480

Vuosiluokat: 1–9

Opetusryhmien määrä: 51

Oppilasmäärä: 810

Kaupungin yhteisiin opetuspalveluihin kuuluvat K-luokat sijaitsevat Laurentius-koulussa.

Nuorisokahvila Dixi

Toimintakeskus Harjulan tiloissa,

Kullervonkatu 7, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 1933

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 212

Kävijämäärät 2024:

nuoret 3 397

tilan muut käyttäjät 0

Nuorisokahvila Dixissä on aina vähintään kolme nuorisotyön työntekijää. Dixissä toimii myös Pelitalo Base, Sateenkaari-nuokkarit ja Lauantaikerho (LaKe) kehitysvammaisille nuorille.

Lohjan pääkirjasto

Karstuntie 3, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 2005

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 3 167

Kävijä- ja lainausmäärät 2024:

Kävijät: 187 471

Lainaus: 391 345

Pääkirjasto tuottaa kaupunginkirjaston keskitetyt palvelut ja tarjoaa laajan ja monipuolisen kokoelman. Kirjastossa järjestetään vuosittain lukuisia tapahtumia niin kirjaston kuin ulkopuolistenkin toimijoiden toimesta. Pääkirjasto tarjoaa lisäksi tiloja muun muassa opiskeluun ja ajanviettoon.

Koko kaupunginkirjaston e-kirjalainaus oli vuonna 2024 yhteensä 3 419 lainaa ja verkkokirjaston käyttökertoja oli yhteensä 302 076.

Ojaniittutalon kirjasto

Ojaniitunkatu 3, 08150 Lohja

Rakennusvuosi: 2016

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): kuuluu koulun ja päiväkodin tiloihin

Lainausmäärä 2024: 9 406

Ojaniittutalon kirjasto on Ojaniitun koulun ja päiväkodin kirjasto, mutta avoinna myös muille tiistai-iltapäivisin. Kirjastossa on lasten ja nuorten aineiston lisäksi pieni kokoelma aikuisten kirjallisuutta sekä ruotsinkielistä kirjallisuutta.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Keskustan alueelle on viime vuosina muuttanut paljon lapsiperheitä. Keskustaan valmistuu edelleen kerrostaloja. Arvio on, että keskustan lapsimäärä on vakiintunut nykytasolle tuleviksi vuosiksi. Jos lapsimäärä varhaiskasvatuksessa vähenee, luovutaan ensimmäisenä Linnaisten tiloista. Linnaisten päiväkotitoiminta on otettu käyttöön väliaikaisena eikä siellä ole omaa keittiötä.

Keskustan alueella toimii kaksi yksityistä päiväkotia, Pilke-päiväkotitoiminta Marakassi ja Norlandia Laakso, joiden varhaiskasvatustoimintaan osa lapsista osallistuu. Alueella toimii myös kunnallisia ja yksityisiä perhepäivähoitajia.

Keskustan alueella perusopetusta järjestetään Metso-lan koulussa, Ojaniitun koulussa ja Laurentius-koulussa. Metsolassa opetusta järjestetään vuosiluokille 1–6. Oppilasmäärät eri vuosiluokilla vaihtelevat paljon. Tästä syystä opetusta järjestetään yhdysluokkaopetuksesta kolmisarjaiseen luokkarakenteeseen. Koulussa on lisäksi yksi alueellinen erityisluokka.

Ojaniitun koulu on kaksisarjainen koulu, jossa opetusta järjestetään vuosiluokilla 1–6.

Laurentius-koulussa opetusta järjestetään vuosiluokilla 1–9. Vuosiluokat 1–6 ovat kaksisarjaisia ja vuosiluokat 7–9 8–9 sarjaisia. Sen lisäksi koulussa on kaksi kaupungin yhteistä erityisluokkaa, koulun omia erityisluokkia ja kaksi perusopetukseen valmistavaa luokkaa.

Oppilasmäärän arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla eikä tästä syystä alueen kouluihin ole tulossa muutoksia. Gunnarlan alueen oppilasmääriä seurataan ja suunnitellaan oppilaiden sijoittumista Ojamonharjun yhtenäiskoulun ja Metsolan koulun välillä.

Laurentius-koulu järjestää opetusta tällä hetkellä myös Mäntynummen yhtenäiskoulun tiloissa Rantapuistossa. Jos oppilasmäärä vähenee, siirretään kaikki opetus takaisin Laurentius-taloon. Ryhmämuotoinen perusopetukseen valmistava opetus on keskittynyt Laurentius-kouluun, ja tarpeen vaatiessa opetusta voidaan lisätä myös muihin kouluihin.

Mäntynummen asukasalue

Mäntynummen asukasalueeseen sisältyy nauhataajaman pohjoisosaa, sitä ympäröivät maaseutalueet, jotka ulottuvat Paunista Nummenkylään ja Vaanilasta Röylään sekä Pullin, Lehmijärven ja Lieviön kylät. Asukasalueen palvelut keskittyvät nauhataajamaan, josta löytyy useampi päiväkotitoiminta, monta alakoulua, yläkoulu, kirjasto, nuorisotila, muita julkisia sekä yksityisiä palveluita.

Mäntynummen asukasalueella asui vuonna 2024 noin 7 800 asukasta. Nauhataajaman pohjoisosan väestömäärä on ollut korkeimmillaan 2010-luvun alussa, kun taas maaseutumaisten alueiden asukasmäärä on noussut 1980-luvulta 2010-luvun lopulle saakka lukuun ottamatta Lohjansolmun aluetta. Ikäryhmistä asukasalueella korostuvat 0–6-vuotiaat, joita on keskiarvoa huomattavasti enemmän (eroa noin 2 prosenttiyksikköä), sekä 65–74-vuotiaat ja yli 75-vuotiaat, joista molempia on puolestaan Lohjan keskiarvoa selvästi vähemmän (eroa noin 3–4 prosenttiyksikköä).

Väestömäärä Mäntynummen asukasalueella arvioidaan kasvavan hieman vuoteen 2035 asti. Asukasalueella uutta asuinrakentamista on odotettavissa vähäisesti vuoteen 2030 mennessä (alle 100 uutta asukasta) siinä, missä vuodesta 2034 eteenpäin täydennetään Ventelän asuinalueita. Länsiradan toteuduttua 2030-luvun puolivälistä lähtien aloitetaan rakentamaan Lohjansolmun asemanseutua, jolle tavoitellaan vähintään 6 000 uutta asukasta vuoteen 2050 mennessä.

Mäntynummen alueella on syntynyt keskimäärin 68 lasta vuosittain (2019–2024). Alle vuoden ikäisten määrä on laskenut etenkin viime vuosina. Ennusteen mukaan seuraavan kymmenen vuoden ajan Mäntynummelle syntyy noin 55–60 lasta vuosittain. Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän noin 25 lapsella vuoteen 2035 mennessä. Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan vähenevän seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 300 lapsella ja nuorten määrän arvioidaan vähenevän noin 20 nuorella vastaavana aikana.

Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 75 nuorella aikuisella Mäntynummen alueella. Työikäisten määrän arvioidaan vuorostaan vähenevän noin 220 henkilöllä.

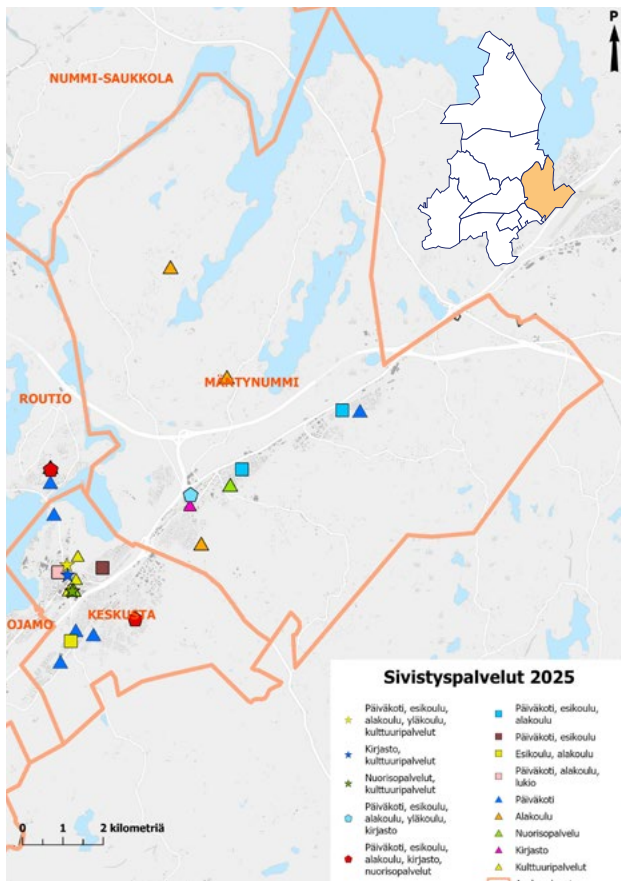
Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 350 henkilöllä ja yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 210 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan kulut alueella koostuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston, nuorisotyön ja Liikuntakeskus Oy:n palveluista.

Mäntynummi	Toimintakulut (€)
Mäntynummen yhtenäiskoulu	7 105 603
Perttilän koulu	1 972 095
Muijalan koulu	1 765 130
Perttilän päiväkotitoiminta	1 672 638
Oravainen	1 658 737
Muijalan päiväkotitoiminta	1 213 257
Onnen Omena	988 204
Asemanpellon koulu	820 320
Lehmijärven koulu	648 996
Mäntynummen kirjasto	365 541
Mäntynummen nuorisotila Kolo	53 748
Yhteensä	18 777 769
Liikuntakeskus	513 500

Perttilän päiväkoti

Hakulintie 28, 08500 Lohja

Rakennusvuosi: 1990

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 759

Lapsiryhmien määrä: 7

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 108

Esiopetus: Perttilän koulu ja Perttilän luontoesiopetus, Lohjanharjuntie 878, 08500 Lohja

Perttilän päiväkotiin kuuluvat lisäksi Perttilän koulun esiopetusryhmä, Perttilän luontoesiopetus.

Päiväkoti Oravainen

Kirjastopolku 7, 08500 Lohja

Rakennusvuosi: 1966

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 960

Lapsiryhmien määrä: 6

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 123

Esiopetus: Mäntynummen yhtenäiskoulu

Päiväkoti Oravainen sijaitsee Mäntynummessa.

Muijalan päiväkoti

Takaniityntie 26, 08680 Lohja

Rakennusvuosi: 1993

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 955

Lapsiryhmien määrä: 4

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 84

Esiopetus: -

Muijalan päiväkoti sijaitsee Lohjan Muijalassa Muijalan koulun yhteydessä ja Lohjanportin välittömässä läheisyydessä.

Päiväkoti Onnen Omena

Sipinkuja 1, 08680 Lohja

Rakennusvuosi: 1999

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 583

Lapsiryhmien määrä: 4

Varhaiskasvatuspaikat: 84

Esiopetus: ei esiopetusta

Päiväkoti Onnen Omena sijaitsee Muijalassa. Päiväkoti Onnen Omenassa järjestetään varhaiskasvatusta.

Asemanpellon koulu

Munkkaantie 35, 08500 Lohja

Rakennusvuosi: 1949,

peruskorjaus 1997/2013,

liikuntasali 1971

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 887

Tila (m²): 1 044

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 4

Oppilasmäärä: 82

Voimistelusal

Rakennusvuosi: 1971

Tila (m²): 485

Lehmijärven koulu

Kesäkodintie 18, 08500

Rakennusvuosi: 1952

Tila (m²) perusopetuksen

käytössä: 959

Tila (m²): 1063

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 3

Oppilasmäärä: 50

Muijalan koulu

Takaniityntie 26, 08680 Lohja

Rakennusvuosi: 1997, laajennus 2000, 2005, 2007

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 2 211

Tila (m²): 2 515

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 6

Oppilasmäärä: 133

Mäntynummen yhtenäiskoulu

Koulurakennus

Mäntynummenkuja 15,
08500 Lohja

Rakennusvuosi:

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 1 277

Tila (m²): 1 277

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 6

Oppilasmäärä: 123

Koulurakennus, väistötilat

Rantapuisto 4, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 2018

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 4 602

Tila (m²): 4 606

Vuosiluokat: 7–9

Opetusryhmien määrä: 21

Oppilasmäärä: 370

Linnaisten opetuspiste (tekninen työ ja erityisluokat)

Linnaistenkatu 9, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 2016

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 382

Tila (m²): 1 737

Vuosiluokat: 7–9

Opetusryhmien määrä: 2

Oppilasmäärä: 20

Linnaistenkadun erityisluokat 1 ja 2 toimivat erillisenä opetusyksikkönä Mäntynummen yhtenäiskoulun alaisuudessa.

Pullin opetuspiste

Mynterlöntie 228, 08500 Lohja

Rakennusvuosi: 1925

Tila (m²): 473,

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 430,
voimistelusalirakennus 135

Vuosiluokat: 2, 4 ja 5

Opetusryhmien määrä: 2

Oppilasmäärä: 16

Perttilän koulu

Hakulintie 30, 00850 Lohja

Rakennusvuosi: 1992, peruskorjaus 2017

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 2 359

Tila (m²): 3 333

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 9

Oppilasmäärä: 152

Pusulan koulussa toimii alueellinen pienryhmä.

Mäntynummen kirjasto, väistötilat

Ventelän liikekeskuksen tiloissa

Mäntynummentie 14, 08500 Lohja

Rakennusvuosi: ei tiedossa

Omistussuhde: vuokra

Tila (m²): 421

Kävijä- ja lainausmäärät 2024:

Kävijät: 24 803

Lainaus: 43 921

Mäntynummen kirjaston kävijä- ja lainausmäärät olivat vuonna 2024 noin 30 % normaalia vuotta alhaisemmat johtuen väistötilaan muutosta ja omatoimikirjaston tilapäisestä poissaolosta.

Mäntynummen kirjasto on toiminut väistötiloissa kesästä 2024 alkaen. Omatoimikirjastoa ei ole tarjolla ennen kuin kirjasto muuttaa uuteen monitoimijataloon.

Nuorisotila Kolo

Kangastie 24, 08500 Lohja

Rakennusvuosi: 1978

Omistussuhde: vuokra

Tila (m²): 90

Kävijämäärät 2024:

Nuoret: 486

tilan muut käyttäjät: 165

Mäntynummella on nuorisotila (väistötiloissa), joka tarjoaa alueen nuorille toimintatilan turvallisten aikuisten läsnä ollessa. Nuorisotila on avoinna vain tiistaisin.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Mäntynummen alueella on neljä päiväkotia ja kaksi kunallista perhepäivähoitajaa. Alueella toimii myös kaupungin luontoesiopetus.

Mäntynummen päiväkoti Oravainen ja siihen kuuluvat esiopetusryhmät tarvitsevat uudet tilat vanhojen tullessa tiensä päähän. Uudet tilat kahdelle esiopetusryhmälle ja viidelle varhaiskasvatusryhmälle ja avoimelle päiväkodille on suunniteltu uuteen Mäntynummen monitoimijataloon. Alueen muu varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään Perttilän päiväkodissa, koulun esiopetuksessa ja luonto-esiopetuksessa, Muijalan päiväkodissa ja Onnen omenan päiväkodissa. Muijalan alueelle on kaavoitettu omakotitalotontteja. Tonttien asukkaat tulevat paikkaamaan alueen päiväkotien pienentyneitä ryhmiä. Jos lapsimäärä vähenee, jätetään täyttämättä Onnen omenan ryhmiä. Alueella ei ole yksityisiä päiväkoteja, mutta yksityisiä perhepäivähoitajia on.

Opetusta järjestetään Mäntynummen alueella Mäntynummen yhtenäiskoulussa, Asemanpellon, Lehmijärven, Muijalan ja Perttilän kouluissa ja Pullin opetuspisteessä. Mäntynummen yhtenäiskoulussa vuosiluokkien 1–6 opetus järjestetään yksisarjaisena ja luokat sijaitsevat Mäntynummella. Vuosiluokilla 7–9 opetus järjestetään 5–7 sarjaisena ja koulu sijaitsee väistötiloissa keskustassa Rantapuistossa sekä Linnaisten opetuspisteessä.

Asemanpellon koulussa opetusta järjestetään vuosiluokilla 1–6 neljässä opetusryhmässä pääasiassa yhdysluokkaopetuksena. Lehmijärven koulussa opetusta järjestetään vuosiluokilla 1–6 yhdysluokkaopetuksena kolmessa opetusryhmässä. Muijalan koulussa opetusta järjestetään vuosiluokilla 1–6 yksisarjaisena. Perttilän koulussa opetus järjestetään vuosiluokilla 1–6 yksisarjaisena ja sen lisäksi on kaksi yhdysluokkaa. Koulussa on yksi alueellinen erityisluokka. Pullin opetuspisteessä on vuosiluokat 2, 4 ja 5 ja opetus järjestetään kahdella luokanopettajalla.

Asemanpellon ja Lehmijärven koulurakennukset ovat vanhoja ja peruskorjauksistakin on jo aikaa. Uuden Mäntynummen yhtenäiskoulun valmistuttua ja oppilasmäärän laskiessa on tarpeen tarkastella Mäntynummen alueen oppilaiden sijoittumista.

Nuorisotilaksi suunnitellaan uuden koulukeskuksen valmistumiseen saakka tilaelementin siirtämistä Mäntynummen keskustaan vanhan päiväkodin tontille. Sen uskotaan rauhoittavan nuorten välillä levotonta toimintaa alueella.

4.3. Ruotsinkielisten palvelujen nykytilanne ja kehittäminen

Väestöennusteen arvion mukaan ruotsinkielisten alle kouluikäisten lasten määrä kasvaa hieman seuraavien kymmenen vuoden aikana. Kasvua on arviolta noin 15 lapsen verran. Kouluikäisten ruotsinkielisten lasten määrän arvioidaan kasvavan myös hieman, noin 10 lapsella, kun taas ruotsinkielisten nuorten määrän arvioidaan pysyvän samana seuraavan kymmenen vuoden ajan. Ruotsinkielisten nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan huomattavasti enemmän, noin 140 nuorella aikuisella, vastaavana ajankohtana.

Ruotsinkielisten työikäisten, iäkkäiden sekä yli 85-vuotiaiden määrän oletetaan kasvavan seuraavan kymmenen vuoden aikana. Työikäisten määrä kasvaa noin 285 työikäisellä, iäkkäiden määrä vuorostaan noin 20 iäkkäällä ja yli 85-vuotiaiden määrä noin 80 henkilöllä.

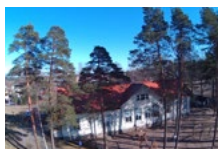
Palveluiden nykytilanne

Sivistystoimialan ruotsinkielisten palveluiden kulut koostuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion palveluista.

Ruotsinkieliset palvelut	Toimintakulut (€)
Källhagens skola	3 694 082
Virkby gymnasium	1 267 551
Solbrinkens daghem	810 534
Solbrinkens skola	754 955
Virkby skola	718 598
Petter (Daghemmet)	536 008
Yhteensä	7 783 728

Daghemmet Petter

Petter Forsströms vägen 1,
08700 Lojo

Rakennusvuosi: 1908

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 189

Lapsiryhmien lukumäärä: 3

varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 56

Esiopetus: Virkby skola

Solbrinkens daghem

Kyrkogatan 6, 08100 Lojo

Rakennusvuosi: 2021

Omistussuhde: Lohjan kaupunki

Tila (m²): 531

Lapsiryhmien määrä: 3

varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikat: 63

Esiopetus: Solbrinkens skola

Källhagens skola

Klockargränden 2, 08700 Lojo

Rakennusvuosi: 1961

Tila (m²) perusopetuksen

käytössä: 3 775

Tila (m²): 6 306

Vuosiluokat: 7–9

Opetusryhmien määrä: 13

Oppilasmäärä: 258

Solbrinkens skola

Kyrkogatan 6, 08100 Lojo

Rakennusvuosi: 2021

Tila (m²) perusopetuksen

käytössä: 338

Tila (m²): 14 480

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 3

Oppilasmäärä: 65

Solbrinkenin koulun tilat sijaitsevat Laurentius-talossa. Iltapäivätoiminnan tilat ovat keltaisessa tiilirakennuksessa.

Virkby skola

Petter Forsströmsväg 1,
08700 Lojo

Rakennusvuosi: 1949

Tila (m²) perusopetuksen käytössä: 116

Tila (m²): 1 212

Vuosiluokat: 1–6

Opetusryhmien määrä: 2

Oppilasmäärä: 40

Virkby gymnasium

Klockargränden 2, 08700 Lojo

Rakennusvuosi: 1950,

laajennettu 1953, 1961, 2008

Käsityöluokan remotti 2018.

Tila (m²): 1 692

Opiskelijamäärä:

Perustutkinto-opiskelijat: 97

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Ruotsinkielistä opetusta järjestään Källhagen, Solbrinken ja Virkby skolassa. Källhagenissa vuosiluokille 7–9 opetusta järjestetään 4–5 sarjaisena. Solbrinkenissä opetusta järjestetään vuosiluokille 1–6 kolmessa yhdysluokassa. Virkby skolassa vastaavasti vuosiluokille 1–6 kahdessa yhdysluokassa.

Virkkalan alueella Källhagenin kouluun on suunniteltu peruskorjaus vuosikymmenen loppupuolella. Ennen peruskorjausta tulee arvioida voisiko kaikki alueen ruotsinkieliset palvelut olla saman katon alla Källhagenin koulussa. Peruskorjauksen yhteydessä olisi mahdollista rakentaa tilat päiväkotia Petterille ja Virkby skolanille.

4.4. Keskitettyjen palvelujen nykytilanne ja kehittäminen

Väestöennusteskennan 4 mukaan Lohjalla vuoteen 2035 mennessä kolme ikäryhmää kasvaa ja loput neljä ikäryhmää pienenee. Tarkemmat tiedot väestönkehitykseen liittyen löytyvät kappaleesta 3.1. sekä palveluselvityksen liitteestä [Liite 1. \(Lohjan kaupungin väestöennuste 2025–2050\)](#).

Palveluiden nykytilanne

Keskitettyjen palveluiden kustannukset muodostuvat sivistyspalveluista, joita hallinnoidaan ja tuotetaan koko kaupungin asukkaille. Palvelut eivät ole aluekohtaisia, vaan ne palvelevat kaikkia asukkaita.

Keskitetyt palvelut	Toimintakulut (€)
Lohjan yhteislyseon lukio	6 261 318
Liikuntatoimi	2 713 985
Jalava, EHA 1	2 507 950
Varhaiskasvatuksen palveluseteli	2 477 294
Musiikkiopisto	2 242 747
Muiden kuntien koulut (perusopetus)	1 839 277
Varhaiserityiskasvatus	1 748 737
Hiiden Opisto	1 613 696
Nuorisokeskus	1 481 259
Hankkeet ja projektit	1 464 435
Kaupunginorkesteri	1 428 160
Lasten hoidon tuki	1 395 465
Yleinen kulttuuritoimi	948 493
Lasten, nuorten ja perheiden johto	871 525
Opetuksen yhteiset	857 899
Perhepäivähoito	795 055
Museo	788 535
Koulujen iltapäivätoiminta	785 646
Varhaiskasvatuksen yhteiset	771 121
Nuorisotyö	730 671
Lukion aikuislinja	554 586
Jalava, EHA 2	531 332
Lohjan Teatteri	504 631
Avoin varhaiskasvatustoiminta	321 597
Kirjastoauto Saima	164 377
Hallinto (kirjasto)	155 359
Varhaiskasvatuksen ostopalvelu	102 590
Kulttuuri ja vapaa-aik. johto	41 889
Projektit (kirjasto)	36 096
Yhteensä	36 135 725
Liikuntakeskus	4 629 445

Kirjastoauto Saima

Käyttöönotto: 2014

Kävijä- ja lainausmäärät 2024:

Kävijät: 22 748

Lainaus: 42 813

Kirjastoauto Saima vierailee Lohjan kouluilla, päiväkodeissa ja palvelukodeissa, ja palvelee asukkaita alueilla, joiden lähellä ei ole kirjastoa. Kirjastoauto henkilökuntineen osallistuu monenlaisiin tapahtumiin ja kirjastoauto toimii myös valtiollisten vaalien ennakkokokouksissa. Kirjastoautossa voivat asioida liikuntaesteiset, sillä kirjastoautossa on invahissi. Kirjastoauton talli ja työtilat sijaitsevat Virkkalan kirjaston yhteydessä.

Lohjan yhteislyseon lukio (LYLL) ja Lohjan lukion aikuislinja (AIK)

Karstuntie 6, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 1914,

peruskorjaus 2024

Tila (m²): 5 896, joista aikuislinja 1 474

Opiskelijamäärä:

perustutkinto-opiskelija: 680 (aloituspaikat 210, taidelinja 30 opiskelijaa) aikuislinja: 80 (jatkuva haku)

Lukion visio: ”kutsuva kohtaamispaikka – oppimisympäristöjen ykkönen – turvattu tulevaisuus”.

Kaupunginorkesterin toimisto

Lohjan teatterin toimisto
Yleisen kulttuuritoimen toimisto
Laurinkatu 50, 00850 Lohja

Rakennusvuosi: 1928
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): teatteri 30, kaupunginorkesteri 30,
yleinen kulttuuritoimi 30

Lohjan teatteri, esitystilat

Suurlohjankatu 12, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: ei tiedossa
Omistussuhde:
Tila (m²): 962

Kässän talo, päärakennus

Tynninharjuntie 21, 08700 Lohja

Rakennusvuosi: 1920
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 446

Kässän talo sijaitsee Virkkalassa. Kässän talon alakerta toimii kulttuuri-, taide ja juhlatilana. Yläkerrassa toimii Lohjan Taideyhdistys ry.

Hiiden opiston toimisto

Länsi-Uudenmaan Musiikkiopisto
Laurentius-talon tiloissa
Kirkkokatu 6, 00810 Lohja

Rakennusvuosi: 2021
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): Hiiden opisto 19, musiikkiopisto 610

Musiikkiopisto järjestää opetusta musiikkiopiston omissa tiloissa Laurentius-talossa. Musiikkiopisto järjestää musiikkileikkikoulutoimintaa ja Hiiden Opisto kurssitoimintaa eri puolilla Lohjaa. Hiiden Opistolla on toimipaikkoja myös Siuntiossa ja Vihdissä.

Lohjan Museon päätoimipiste

Rovastinkatu 1, 08100 Lohja

Rakennusvuosi:
päärakennus 1863
Omistussuhde: vuokra
Tila (m²): rakennukset 2 100 yhteensä

Lohjan Museon päätoimipiste sijaitsee Lohjan keskustassa Iso-Pappilassa. Alueella on 11 rakennusta.

Johannes Lohilammen museo

Peririnnantie 2, 09220 Sammatti

Rakennusvuosi: päärakennus 1778
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 136
Kävijämäärät 2024: 724

Museo esittelee Johannes Lohilammen keräämää ja hänen veljensä Kaarlo Vanamon järjestämää kokoelmaa.

Lohilammen Taidenavetta

Peririnnantie 2,
09220 Sammatti

Rakennettu: 1881
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 350

Johannes Lohilammen museon pihapiirissä sijaitsevaa Taidenavettaa vuokrataan näyttelyitä ja tapahtumia varten.

Paikkarin torppa

Torpantie 20, 09220 Sammatti

Perustettu: 1887
Omistussuhde:
Senaatti-kiinteistöt,
päävuokralainen Museovirasto
Tila (m²): 60
Kävijämäärät 2024: 1 509

Paikkarin torppa on Elias Lönnrotin syntymäkotina. Torppa on kalustettu aikakautensa kalustein, joista suurin osa on kuulunut Lönnrotin perheelle. Lohjan Museo vastaa Paikkarin torpan avoinnapidosta.

Sammatin lainajvästö

Lönnrotintie 19,
09220 Sammatti

Rakennusvuosi: 1795
Omistussuhde:
Lohjan kaupunki
Tila (m²): 25

Sammatin kirkon välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa Sammatin lainajvästöä vuokrataan kesäisin pienimuotoisia näyttelyitä varten.

Avoin päiväkotikoti Hippula

Ojaniitun päiväkodin tiloissa
Ojaniitunkatu 3, 08150 Lohja

Rakennusvuosi: 2020
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 164,5

Postikadun leikkipuisto

Puistokatu 6-8, 08100 Lohja

Rakennusvuosi: 1991,
rakennus 2017
Tila (m²): 60
(leikkipuiston rakennus)

Keskustan alueella toimii avoimen varhaiskasvatuksen puistotoimintaa kesäisin tarjoava Postikadun leikkipuisto.

Oinolan avoin päiväkoti

Nummen yhtenäiskoulun nuorisotilassa

Rakennusvuosi: 2012
lisätiedot: valm. 09/12, siirretty Sammatin koululta 12/14
Omistussuhde: vuokra
Tila (m²): 142

Roution avoin päiväkoti Käpymetsä

sekä Pihlajat-kerho

Rakennusvuosi: 1983
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 464

2–5-vuotiaat kotona hoidossa olevat lapset voivat osallistua Pihlaja-kerhoon.

Nuorisokeskus Harjula

Harjulan toimikeskuksen tiloissa
Kullervonkatu 7, 00850 Lohja

Rakennusvuosi: 1933
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 174

Nuorisotyössä suuri osa nuorille tarjottavista palveluista on keskitettyjä palveluita. Tämän lisäksi nuoria tavataan heille ominaisissa asuinalueensa ympäristöissä kuten kouluilla, nuorisotiloilla tai muilla alueen toimipaikoilla.

Nuorisotyöpaja Tuuma

Sairaالاتie 4, 08200 Lohja

Rakennusvuosi: 2012
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 182

Kierrätyskeskus (ent. Konehalli)

Rakennusvuosi: 1978
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 434

Monitoimitila

Rakennusvuosi: 2013
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 56

Halli

Rakennusvuosi: 1978
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 403

Nuorisotyöpajapalvelut tapahtuvat keskitetysti Nuorisotyöpaja Tuumassa Ojamolla eikä niitä pystytä jalkauttamaan alueille. Mopoista tai autoista kiinnostuneille nuorille suunnattu Moottoripaja toimii Nuorisotyöpaja Tuuman tiloissa. Maksutapahtumien määrä kestävän kehityksen pajalla (Kierrätyskeskus, kuvassa) 2024 oli 24 619 kappaletta.

Nuori Lohja -bussi

Käyttöönotto: 2001

Lohjan nuorisopalveluiden monitoimibussi, joka on kaupungin entinen kirjastoauto. Bussi toimii mm. pop-up-nuorisotilana ja liikkuvana nukketeatterina.

Rausjärven leirikeskus

Rausjärvenrantatie 362,
03810 Ikkala

Rakennusvuosi: talousrakennus 2013
muu majoitusrakennus 1985
saunarakennus 1985
Omistussuhde: Lohjan kaupunki
Tila (m²): 218

Nuorisotyö järjestää kesäleirejä Mustaholmannokalla Rausjärven leirikeskuksessa.

Palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen

Sivistyspalveluiden kehittämisen osalta tässä kuvataan lukiokoulutuksen ja nuoristyön palvelurakenteen ja -verkon kehittäminen. Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden sekä varhaiskasvatuksen kehittämisen strategiset linjaukset on kuvattu aiemmin kappaleessa 4.1.

Lohjan Yhteislyseon lukio

SKENAARIO 1: Nykytila olemassa olevilla oppilailla ilman väestönkasvua

Lohjan Yhteislyseon lukion opiskelijamäärä tulee nykyisten peruskouluikäluokkien muutosten perusteella vähenemään. 2030-luvun puolivälissä lukion aloituspaikkojen määrä on pienentynyt 150 opiskelijaan ja rinnakkaisten perusryhmien määrä on viisi. Opetushenkilöstön määrä pienenee perusryhmien vähenemisen myötä.

Taulukko 14. Opiskelijamäärän kehitys Lohjan Yhteislyseon lukiossa vuosina 2025–2033.

Peruskoulun luokka LV2425	Oppilas-määrä	31 % ikäluokasta lukioon vuonna	LYLL L1	Aloitus-paikkojen määrä	LYLL yhteensä	Perusryhmien määrä	Opetus-henkilöstön määrä
9	642	2025	199,02	210	650	7	46
8	664	2026	205,84	210	650	7	46
7	686	2027	212,66	180	650	7	46
6	532	2028	164,92	180	620	6	44
5	481	2029	149,11	180	590	6	42
4	468	2030	145,08	180	560	6	40
3	484	2031	150,04	150	530	5	38
2	443	2032	137,33	150	500	5	36
1	414	2033	128,34	150	470	5	34

SKENAARIO 2: Lohjan väestö kasvaa ja lukion pitovoima paranee perustetun taidelinjan ansiosta

Lohjan Yhteislyseon lukion opiskelijamäärä säilyy nykyisellään vuoteen 2030 saakka. Aloituspaikkojen määrä pienenee 2035 mennessä siten, että niitä on 180 ja rinnakkaisia perusryhmiä on kuusi.

Molemmissa skenaariossa lukion laatu säilyy ja sitä seurataan olemassa olevien laatukriteereiden avulla. Taidelinjaa kehitetään ja tavoitteena on vuosittain toteutettava laadukas taideprojekti. Taidelinjan opinnoissa on neljä suuntautumisvaihtoehtoa: kuvataide, musiikki, teatteri ja näyttämötekniikka.

Äidinkielen osaamisen vahvistaminen on painopisteenä matkalla 2030-luvulle. Lohjalaisten nuorten äidinkielen osaamisen kehittäminen on keskeinen tekijä heidän yleisen koulumenestyksensä ja jatko-opintovalmiuksiansa kannalta. Äidinkielen vahva hallinta tukee oppimista kaikissa oppiaineissa, edistää kriittistä ajattelua sekä parantaa jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen mahdollisuuksia. Tavoitteena on rakentaa johdonmukainen ja pitkäjänteinen kehityspolku varhaiskasvatuksesta lukioon asti, jossa painotetaan monipuolista luku- ja kirjoitustaitoa sekä kielellistä ilmaisua.

Nuorisotyö

Nuorisotyön asiakasmäärien ei odoteta pienenevän merkittävästi vuoteen 2035 mennessä. Nuorisotyön tärkeys korostuu, kun hyvinvointialueen palveluita vähennetään ja keskitetään kauemmas. Nuorisotyössä keskitettyjen palveluiden kehittämistoimenpiteet liittyvät toiminnan tarkasteluun ja toiminnan kehittämiseen. Toimintaa tarkastellaan palveluverkon tehokkuuden ja niihin liittyvien palveluiden sekä tarvelähtöisten palveluiden kehittämisen näkökulmasta. Toimintaa tehostetaan vastaamalla ajankohtaisiin ilmiöihin nopeasti (jalkautuvan työn lisääminen) ja vahvistamalla varhaista tukea monialaisella yhteistyöllä.

5. Yhteenveto ja johtopäätökset

Lohja tunnetaan laadukkaista ja monipuolisista sivistyspalveluistaan. Talouden kiristymisestä huolimatta Lohjan maine hyvänä palveluiden järjestäjänä tulee säilyttää vahvana myös tulevaisuudessa. Meidän yhteinen tehtävämme on ylläpitää sivistyspalveluiden kattava tarjonta sekä hyvä saavutettavuus koko kaupungin alueella.

Talouden vaikutukset tulevat näkymään aikaisempaa selkeämmin toimialan palveluiden suunnittelussa ja järjestämisessä tulevan valtuustokauden aikana. Kaupungin talouden tasapainottaminen tulee tarkoittamaan sivistyspalveluiden toiminnan tehostamista ja muutoksia palveluiden järjestämiseen.

Sivistystoimiala onkin valmistautunut huolellisesti tulevien vuosien muutoksiin. Viimeisen vuoden aikana tehdyn valmistelutyön tavoitteena on ollut alueellisen palvelutarjonnan turvaaminen. Aluekohtaisella toiminnan suunnittelulla ja toteuttamisella haluamme varmistaa palveluiden alueellisen saavutettavuuden ja parantaa palveluiden järjestämisen tehokkuutta sekä tuottavuutta. Tavoitteet on mahdollista saavuttaa vahvistamalla omien toimijoiden keskinäistä yhteistyötä kaupungin asukasalueilla. Sivistyspalveluiden järjestäminen toteutetaan jatkossa entistä vahvemmin asukasalueiden väestön tarpeiden sekä alueiden keskinäisen yhdenvertaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Kaupunkistrategian mukainen tavoite monipuolisten ja laadukkaiden palveluiden järjestämisestä nojaa vahvasti talouden lisäksi osaavaan henkilöstöön. Sivistyspalveluiden parissa työskentelee päivittäin noin 1 500 oman alansa asiantuntijaa ja ammattilaista. Heidän työhyvinvoinnista, motivaatiosta sekä työssäjaksamisesta huolehtiminen on meidän kaikkien yhteinen tehtävä. Osaavan henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi tulee myös palveluiden käytössä olevat resurssit pitää kilpailukykyisinä, jotta kaupungin maine hyvänä palveluiden järjestäjänä ja luotettavana työnantajana pysyy korkealla tasolla myös tulevien vuosien aikana.

Valtuustokauden alkua koskevana johtopäätöksenä voidaan todeta, että Lohja on tällä hetkellä laadukas, monipuolinen sekä erittäin kilpailukykyinen sivistyspalveluiden järjestäjä. Kaupungin käyttötalouden vahvistaminen tulee kuitenkin vaatimaan toimenpiteitä, jotka vaikuttavat tulevien vuosien aikana toimialan palveluiden järjestämiseen. Vastaavat talouden haasteet ovat edessä kuitenkin myös alueen kaikilla muilla kunnilla ja jokainen alueen kunta joutuu tekemään tulevien vuosien aikana muutoksia palveluiden järjestämiseen. Lohjan mahdollisuudet toteuttaa talouden vaatimat muutokset ja järjestää samalla laadukkaat sekä kilpailukykyiset sivistyspalvelut myös tulevaisuudessa ovat kuitenkin erittäin hyvät.

6. Liitteet

Liite 1. Lohjan kaupungin väestöennuste 2025–2050

Väestöennusteet

Tilastokeskuksen uusimman ennusteen mukaan vuonna 2045 Lohjalla olisi 46 213 asukasta. Oletettu, että Suomeen muuttaa vuosittain 40 000 maahanmuuttajaa.

Lohjan oman työryhmän laatimien skenaarioiden mukaan tilastokeskuksen ennuste vastaa väestömäärän osalta skenaariota 4 (Väestömäärä pysyy samana).

Popula AI -väestöennusteet

Lohjan työryhmä on laatinut Popula AI -työkalun avulla viisi väestöennusteskenaariota. Näistä skenaario 5 on perusennuste, johon skenaarioita 1–4 verrataan. Perusennusteen pohjana on vuosien 2017–2023 väestötietojen liukuva keskiarvo.

SKENAARIO 5: Perusennuste

- Vuonna 2050 Lohjalla on noin 37 000 asukasta.
- Maahanmuutto noin 210 maahanmuuttajaa vuodessa.
- Maastamuutto noin 80 maasta pois muuttajaa vuodessa.
- Tulomuutto noin 1 970 kuntaan muuttajaa vuodessa.
- Lähtömuutto noin 2 050 kunnasta pois muuttajaa vuodessa.
- Syntyvyyden hedelmällisyysluku 1,5. Kuolleisuus noin 85 kuollutta vuoteen.

Taulukko 15. Lohjan kaupungin väestönkehitys 2017–2023, sekä vertailuna vuoden 2050 Skenaario 5.

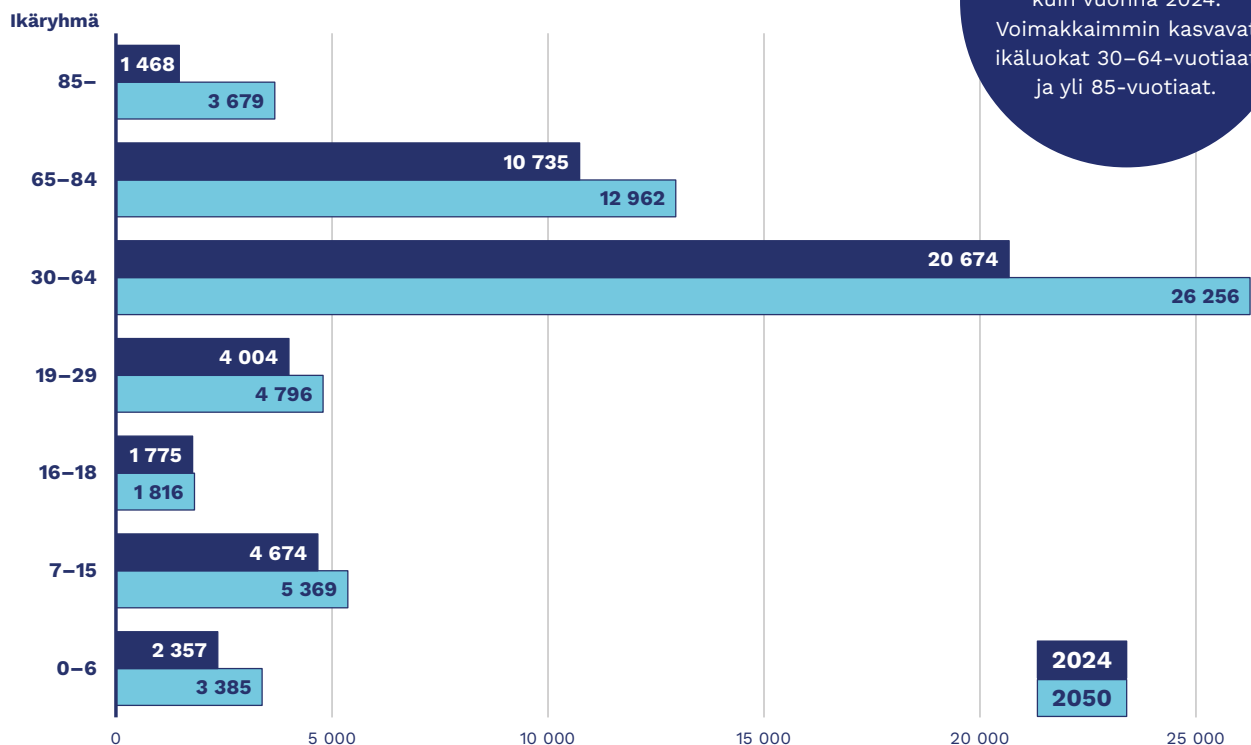
Lohja	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	SKENAARIO 5
Asukasmäärä	46 785	46 296	45 965	45 886	45 988	45 811	45 645	36 369
Maahanmuutto	94	106	140	145	177	205	348	210
Maastamuutto	114	91	102	77	75	58	63	80
Tulomuutto	1 854	1 668	1 764	2 060	2 309	1 988	1 845	1 970
Lähtömuutto	2 084	2 076	1 955	2 038	2 161	2 053	1 981	2 050
Syntyvyys	1,81	1,76	1,45	1,61	1,68	1,42	1,27	1,5

SKENAARIO 1: Kaupungin strategian mukainen, länsiradan sisältävä

- Lohjalla noin 60 000 asukasta vuoteen 2050 mennessä.
- Maahanmuutto noin 300 maahanmuuttajaa vuodessa.
Maahanmuutto kasvaa, oletetaan että pysyy 2022–2023 vuosien tasolla ja jatkaa siten keskimääräistä nousua. Noin 43 % kasvua.
- Maastamuutto noin 80 maasta pois muuttajaa vuodessa.
- Tulomuutto noin 2 250 kuntaan muuttajaa vuodessa.
Lohja houkuttelee enemmän uusia asukkaita muista kunnista ja pitovoimaa löytyy. Kuntien välinen tulomuutto vuosien 2020–2021 mukainen. Noin 14 % kasvua.
- Lähtömuutto noin 1 750 kunnasta pois muuttajaa vuodessa.
Noin 15 % laskua.
- Syntyvyyden hedelmällisyysluku 1,81.
Vuoden 2017 tasolle palautuminen. Noin 20 % kasvua. Kuolleisuus noin 85 kuollutta vuoteen.

Vertailukohtana Skenaario 5: perusennuste, laskettu liukuvan keskiarvon mukaisesti.

Kaavio 17. Vuoden 2024 skenaarion 1 mukainen, länsiradan vaikutuksen sisältävä väestöennuste vuodelle 2050.

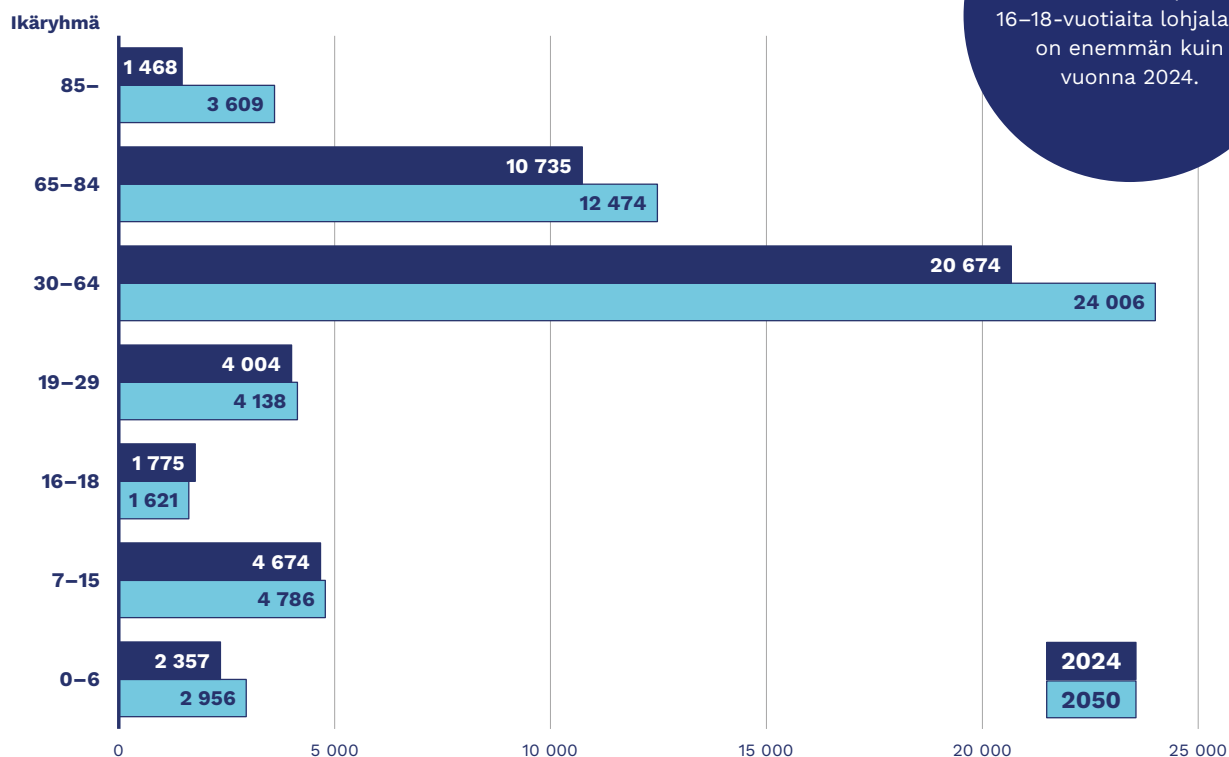

SKENAARIO 2: Taajamaosayleiskaavan mukainen

- Lohjalla noin 55 000 asukasta vuoteen 2050 mennessä.
Nauhataajaman alueelle 10 000 uutta asukasta.
- Maahanmuutto noin 270 maahanmuuttajaa vuodessa.
Maahanmuutto lisääntyy, oletetaan että pysyy 2021–2023 vuosien tasolla ja jatkaa siten keskimääräistä nousua. Noin 29 % kasvua.
- Maastamuutto noin 80 maasta pois muuttajaa vuodessa.
- Tulomuutto noin 2 190 kuntaan muuttajaa vuodessa.
Lohja houkuttelee enemmän uusia asukkaita muista kunnista ja pitovoimaa löytyy. Kuntien välinen tulomuutto vuosien 2019–2021 tasolla. Noin 11 % kasvua.
- Lähtömuutto noin 1 800 kunnasta pois muuttajaa vuodessa.
Noin 12 % laskua.
- Syntyvyyden hedelmällisyysluku 1,725.
Syntyvyys kasvaa noin 15 % nykyisestä trendistä.

Vertailukohtana Skenaario 5: perusennuste, laskettu liukuvan keskiarvon mukaisesti.

Kaavio 18. Vuoden 2024 skenaarion 2 mukainen, taajamaosayleiskaavan huomioiva väestöennuste vuodelle 2050.

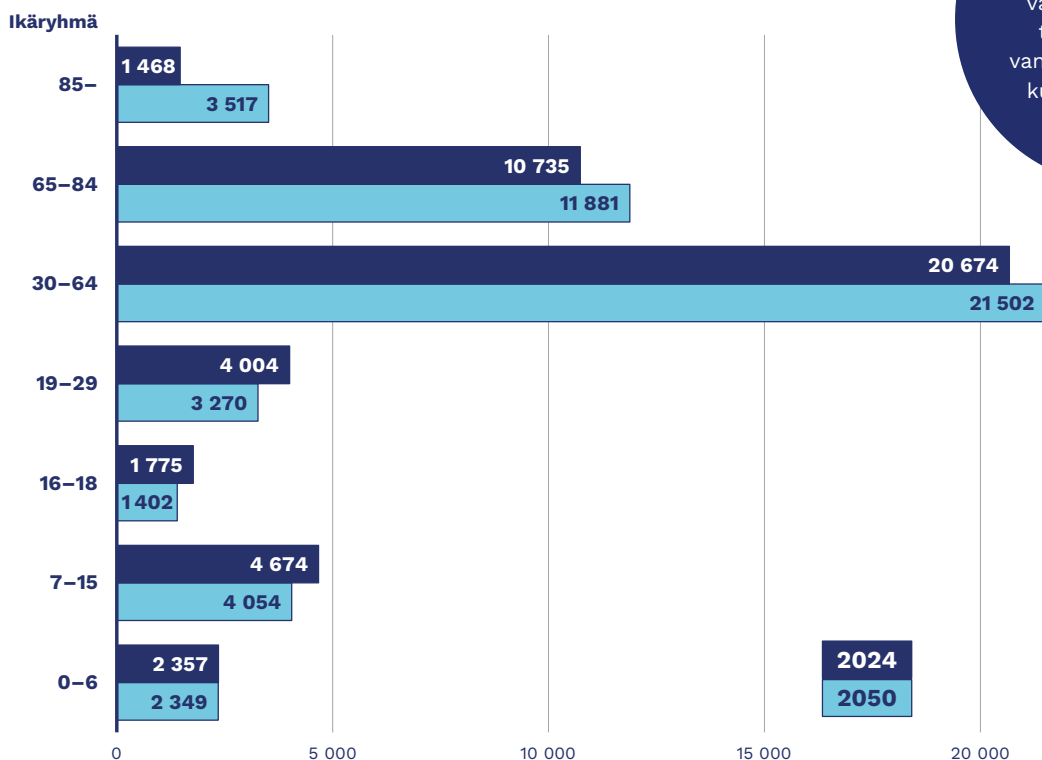

SKENAARIO 3: Lohjan asukasluku kasvaa hieman

- Lohjalla noin 50 000 asukasta vuoteen 2050 mennessä.
Koko Lohjalla 5 000 uutta asukasta vuoteen 2050 mennessä.
- Maahanmuutto noin 250 maahanmuuttajaa vuodessa.
Vuosien 2020–2023 tasolla. Noin 19,5 % kasvua.
- Maastamuutto noin 80 maasta pois muuttajaa vuodessa.
- Tulomuutto noin 2 100 kuntaan muuttajaa vuodessa.
Vuosien 2017, 2020–2021 tasolla. Noin 6,5 % kasvua.
- Lähtömuutto noin 1 840 kunnasta pois muuttajaa vuodessa.
Noin 10 % laskua.
- Syntyvyyden hedelmällisyysluku 1,63.
Vuosien 2017–2021 tasolla. Noin 8,5 % kasvua.

Vertailukohtana Skenaario 5: perusennuste, laskettu liukuvan keskiarvon mukaisesti.

Kaavio 19. Vuoden 2024 skenaarion 3 mukainen väestöennuste vuodelle 2050.

Vuonna 2050 lapsia ja nuoria on hieman vähemmän, mutta työikäisiä ja sitä vanhempia enemmän kuin vuonna 2024.

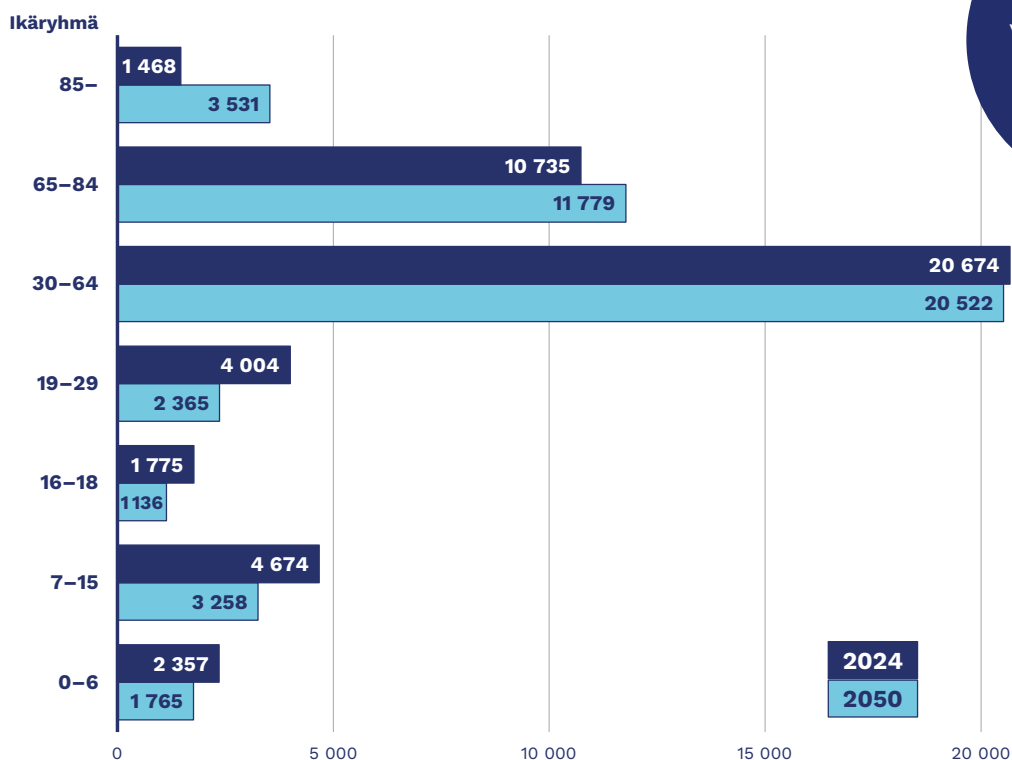

SKENAARIO 4: Lohjan väestömäärä pysyy samana

- Lohjalla noin 45 000 asukasta vuoteen 2050 mennessä.
Lohjan väestön määrässä ei tapahdu muutosta vuoteen 2050 mennessä.
- Maahanmuutto noin 270 maahanmuuttajaa vuodessa.
Vuosien 2021–2023 tasolla. Noin 29 % kasvua.
- Maastamuutto noin 80 maasta pois muuttajaa vuodessa.
- Tulomuutto noin 2 100 kuntaan muuttajaa vuodessa.
Vuosien 2020–2022 tasolla. Noin 7 % kasvua.
- Lähtömuutto noin 1 960 kunnasta pois muuttajaa vuodessa.
Lähtömuutto saataisiin pidettyä vuoden 2019 tasolla. Noin 4,5 % laskua.
- Syntyvyyden hedelmällisyysluku 1,27.
Vuoden 2023 tasolla. Noin 15 % laskua.

Vertailukohtana Skenaario 5: perusennuste, laskettu liukuvan keskiarvon mukaisesti.

Kaavio 20. Vuoden 2024 skenaarion 4 mukainen väestöennuste vuodelle 2050.

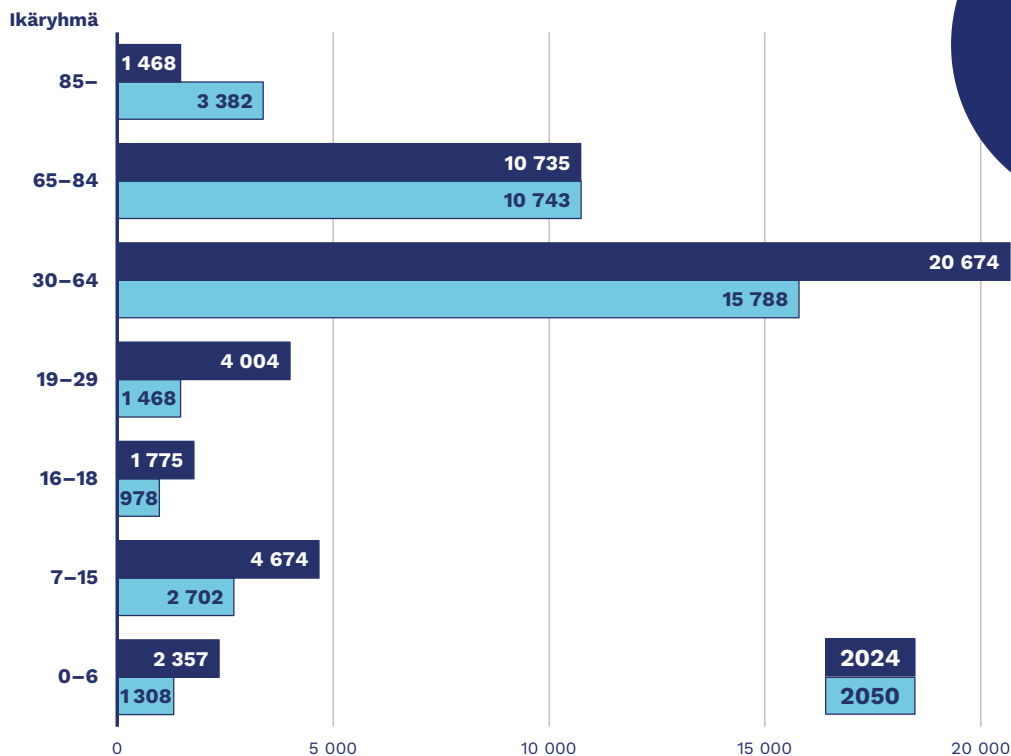

Vuonna 2050 väestö on ikääntynyt verrattuna vuoteen 2024.

SKENAARIO 5: Perusennuste/Pessimistinen ennuste

- Lohjalla noin 37 000 asukasta vuoteen 2050 mennessä.
- Maahanmuutto noin 210 maahanmuuttajaa vuodessa.
- Maastamuutto noin 80 maastamuuttajaa vuodessa.
- Tulomuutto noin 1 970 kuntaan muuttajaa vuodessa.
- Lähtömuutto noin 2 050 kunnasta pois muuttajaa vuodessa.
- Syntyvyyden hedelmällisyysluku 1,5.
Kuolleisuus noin 85 kuollutta vuoteen.

Kaavio 21. Vuoden 2024 skenaarion 5 mukainen väestöennuste vuodelle 2050.

Vuonna 2050 vain vanhimmissa ikäluokissa on enemmän lohjalaisia kuin vuonna 2024.

Lohja vuonna 2050

Lohjan väestökehityksestä vuoteen 2050 on tehty oheiseen taulukkoon viisi erilaista skenaariota optimistisimmasta pessimistiseen.

Skenaarioiden lisäksi eri ikäryhmien kehitystä Lohjalla on pyritty ennustamaan Popula AI -työkalun avulla skenaarion 4 pohjalta.

Väestöennuste (asukasta)	Maailmantilanne	Työpaikat	Liikenne-yhteydet	Ilmapiiri
SKENAARIO 1 (n. 60 000)	Suomi kiinnostaa kansainvälisiä osaajia.	Lohjalle saadaan lisää työpaikkoja sekä korkeakoulutarjontaa (Monipuoliset työpaikat lisääntyvät, kasautumisedut, hybridityö).	Länsirata ja hyvä sisäinen joukkoliikenne.	Monipuoliset palvelut ja hyvä kulttuuri-tarjonta, palveluverkon kokonaisvaltainen kehittäminen ja tilojen monikäyttöisyys sekä monimuotoisuus (Panostetaan myös tapahtumiin ja Lohjasta viestimiseen).
SKENAARIO 2 (n. 55 000)	Sodat ja ilmastonmuutos aiheuttavat maahanmuuttoa Suomeen.	Vihreä teollisuus, pienyritykset, etätyö vähenee.	Länsirata.	Panostetaan kotouttamiseen (Lohja kilpailukykyinen pääkaupunkiseudun kanssa).
SKENAARIO 3 (n. 50 000)	Pandemia (Pääkaupunkiseutu ei tunnu turvalliselta).	Etätyöt lisääntyvät jälleen, omavaraisuus.	(Taajamarata) ja pyöräily.	Houkutteleva ja edullinen asuminen (Panostetaan nuorten hyvinvointiin ja alueiden liikunta- ja harrastusmahdollisuuksiin).
SKENAARIO 4 (n. 45 000)	Suomen sisäinen muutto-liike, Ukrainan sota jatkuu, Itä-Suomesta muutetaan muualle.	Ei muutosta nykytilanteeseen.	Hyvät bussi-yhteydet ja pyöräily.	Paikallisuus korostuu (Kylät ja keskukset, perheet kokevat Lohjan turvallisiksi, Lohja tarjoaa hyvät peruspalvelut).
SKENAARIO 5 (n. 37 000)	Epävarmuus välttämättömistä tarpeista (sodat vedestä).	Huoltovarmuus ja maaseutuelinkeinot, laboratoriossa viljelty ruoka.	Kävely ja yksityisautoilu.	Pohjavesivarantojen arvostus.

Käytetyt ikäryhmittelyt

- 0–6-vuotiaat = alle kouluikäiset
- 7–15-vuotiaat = kouluikäiset
- 16–18-vuotiaat = nuoret
- 19–29-vuotiaat = nuoret aikuiset
- 30–64-vuotiaat = työikäiset
- 65–84-vuotiaat = iäkkäät
- Yli 85-vuotiaat

2025–2035

Väestönkehitys Lohjalla ikäryhmittäin

Alle kouluikäiset

Ennusteen mukaan vuoteen 2035 mennessä alle kouluikäisten (0–6-vuotiaat) lasten määrä laskee Lohjalla noin 280 lapsella vuoteen 2024 verrattuna. Vuonna 2024 Lohjalla oli 2 357 alle kouluikäistä lasta. Ennusteen mukaan vuoteen 2030 mennessä alle kouluikäisten lasten määrä laskee arviolta 2 080 lapseen, jonka jälkeen lapsimäärän kehitys oletetaan pysyvän stabiilina seuraavat 5 vuotta. Arvioiden mukaan vuonna 2035 Lohjalla olisi noin 2 070 lasta. Vastaavasti vuodesta 2014 vuoteen 2024 alle kouluikäisten lasten määrä laskee Lohjalla noin 1 340 lapsella. Alle kouluikäisten lasten määrän lasku on siis hidastumassa merkittävästi viime vuosiin verrattuna.

Vuonna 2024 alle 1-vuotiaita oli Lohjalla 270. Alle 1-vuotiaiden määrä näyttäisi laskevan vuoteen 2030 asti (arviolta 250 lasta), jonka jälkeen se kasvaa hieman vuoteen 2035 mennessä (arviolta 255 lasta).

Kouluikäiset

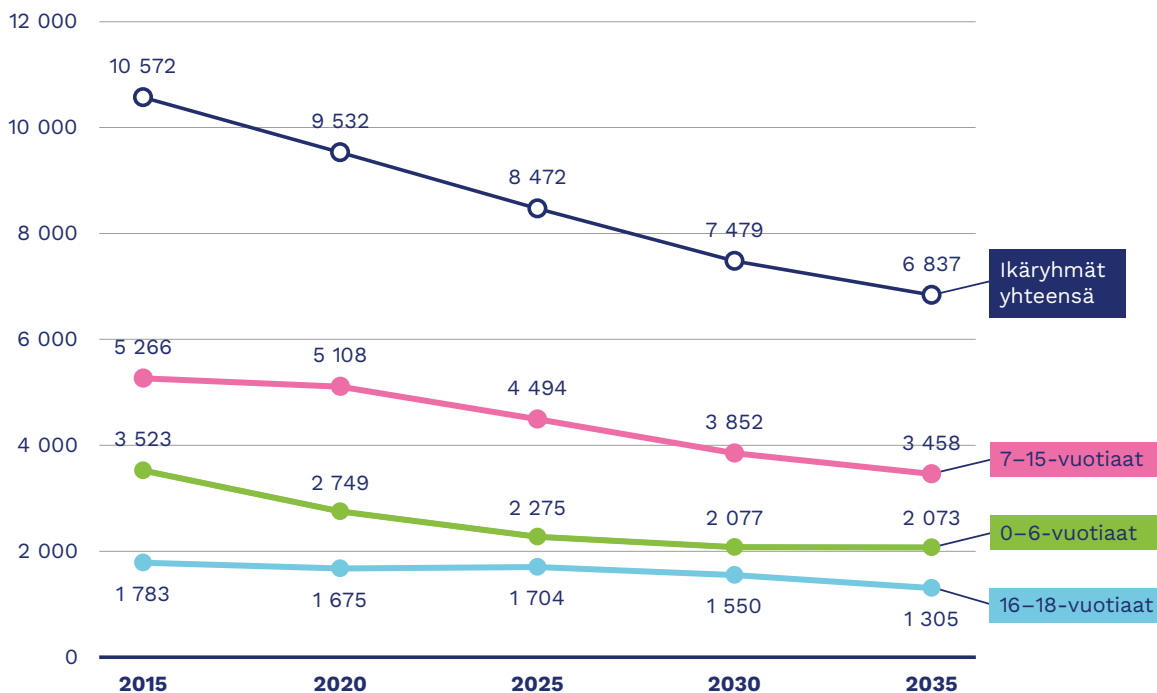
Ennusteen mukaan kouluikäisten (7–15-vuotiaat) lasten määrä tulee Lohjalla laskemaan noin 1 220 lapsella vuoteen 2024 verrattuna. Vuonna 2024 Lohjalla oli 4 674 kouluikäistä lasta.

Ennusteen mukaan vuonna 2030 lapsia olisi 3 850 ja vuonna 2035 lapsia olisi 3 460. Vuonna 2014 Lohjalla oli 5 336 lasta. Edellisen kymmenen vuoden aikana lasten määrä laski kyseisessä ikäluokassa noin 660. Lasten määrän lasku kiihtyykin kyseisessä ikäluokassa merkittävästi tulevina vuosina.

Nuoret

Ennusteen mukaan nuorten (16–18-vuotiaat) määrä laskee seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 470 nuorella verrattuna vuoteen 2024. Vuonna 2024 Lohjalla oli 1 775 nuorta. Ennusteen mukaan nuorten määrä tulee laskemaan merkittävästi vuoteen 2035 mennessä. Arvioiden mukaan vuonna 2030 nuoria tulee olemaan 1 550 ja vuonna 2035 heitä olisi 1 310. Vuonna 2014 nuoria Lohjalla oli 1 802, joten nuorten määrä ei ole merkittävästi laskenut viimeisten kymmenen vuoden aikana.

Kaavio 22. Lasten ja nuorten määrän kehitys Lohjalla (SKENAARIO 4).

Nuoret aikuiset

Ennusteen mukaan nuorten aikuisten (19–29-vuotiaat) määrä Lohjalla kasvaa noin 120 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana verrattuna vuoteen 2024. Vuonna 2024 nuoria aikuisia Lohjalla oli 4 004. Ennusteen mukaan vuonna 2030 nuoria aikuisia olisi 4 110 ja vuonna 2035 heitä olisi 4 120.

Vuonna 2014 nuoria aikuisia oli Lohjalla 4 898. Nuorten aikuisten määrä on siis laskenut merkittävästi menneinä vuosina. Ennusteen mukaan nuorten aikuisten määrän kehitys vaihtaa suuntaansa laskusta kasvuun.

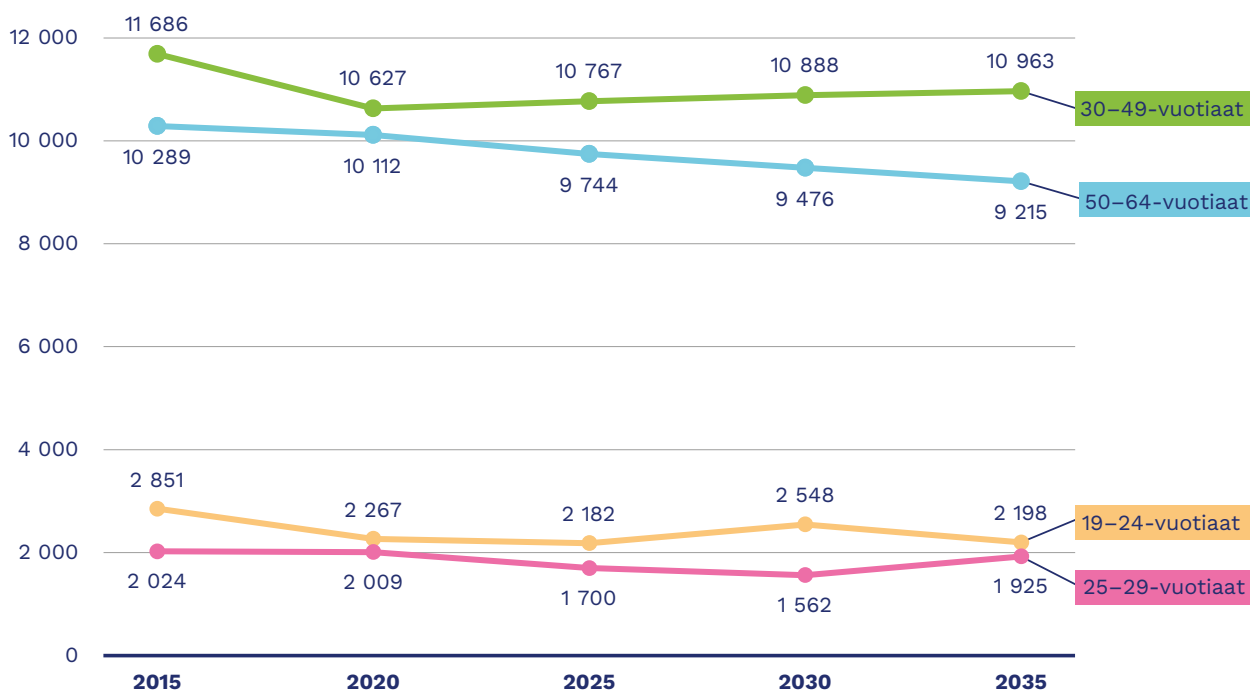
Työikäiset

Ennusteen mukaan työikäisten (30–64-vuotiaat) määrä näyttäisi laskevan noin 300 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana verrattuna vuoteen 2024.

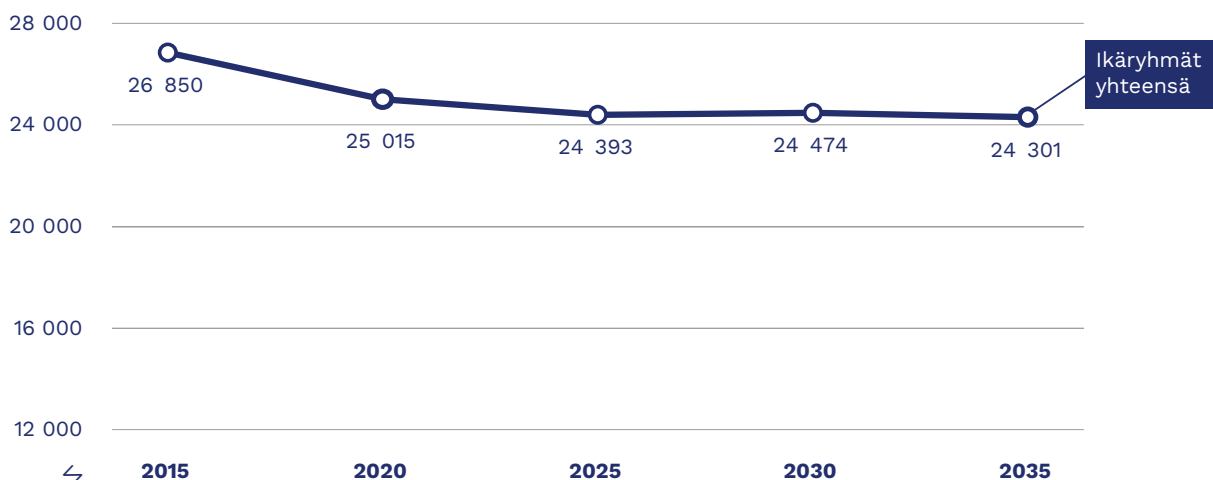
Vuonna 2024 Lohjalla oli 20 674 työikäistä. Ennusteen mukaan vuonna 2030 työikäisiä Lohjalla olisi 20 360 ja vuonna 2035 heitä olisi 20 180.

Vuonna 2014 Lohjalla oli 22 366 työikäistä. Työikäisten määrä laskee menneen kymmenen vuoden aikana noin 1 700 henkilöllä. Työikäisten määrä näyttää edelleen vähenevän, mutta tulevana vuosina lasku on selkeästi pienempää kuin menneinä vuosina.

Kaavio 23. Nuorten aikuisten ja työikäisten määrän kehitys Lohjalla (SKENAARIO 4).

Kaavio 24. Nuorten aikuisten ja työikäisten määrän kehitys yhteensä Lohjalla (SKENAARIO 4).

Iäkkäät

Ennusteen mukaan iäkkäämmän väestön (65–84-vuotiaat) määrä kasvaa noin 1 180 henkilöllä seuraavan kymmenen vuoden aikana verrattuna vuoteen 2024. Vuonna 2024 Lohjan iäkkäiden määrä oli 10 735 henkilöä. Ennusteen mukaan vuonna 2030 Lohjalla on arviolta 11 740 iäkästä ja vuonna 2035 heitä olisi 11 920. Iäkkäämmän väestön määrän kasvu on nopeampaa vuosien 2025–2030 aikana kuin vuosien 2030–2035.

Vuonna 2014 Lohjalla oli 8 522 iäkkäämpää asukasta. Menneen kymmenen vuoden aikana iäkkäiden määrä on kasvanut noin 2 210 henkilöllä, joten kasvu on hieman taantumassa, mutta edelleen selkeästi kasvussa.

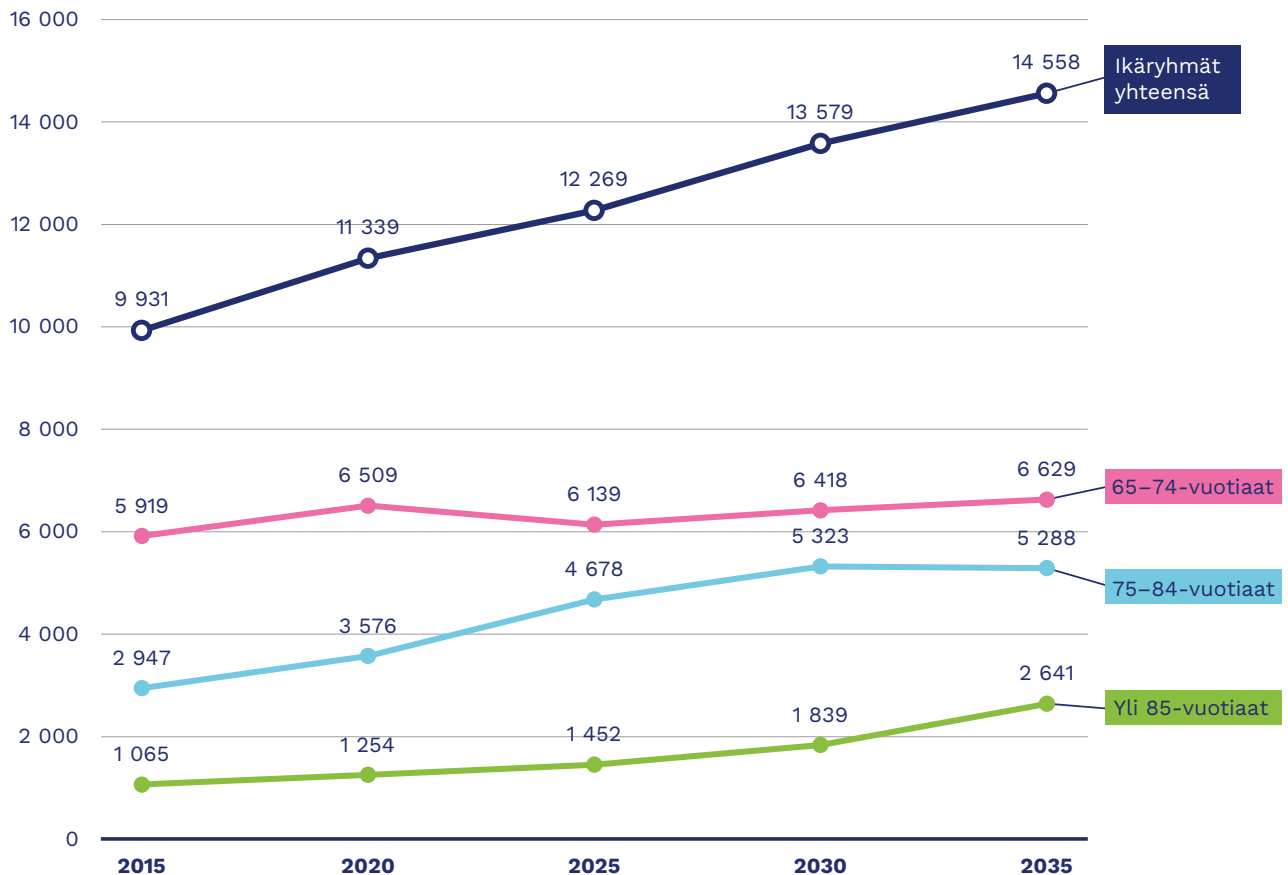
Yli 85-vuotiaat

Ennusteen mukaan yli 85-vuotiaiden määrä Lohjalla kasvaa seuraavan kymmenen vuoden aikana 1 170 henkilöllä verrattuna vuoteen 2024.

Yli 85-vuotiaiden määrän Lohjalla vuonna 2024 oli 1 468. Ennusteen mukaan vuonna 2030 heitä on 1 840 ja vuonna 2035 heitä on jo 2 640.

Vuonna 2014 yli 85-vuotiaita oli Lohjalla 999. Kymmenessä vuodessa yli 85-vuotiaiden määrä kasvoi noin 470 henkilöllä. Seuraavan kymmenen vuoden aikana yli 85-vuotiaiden määrän kasvaa merkittävästi nopeammin kuin menneiden vuosien aikana.

Kaavio 25. Yli 65-vuotiaiden asukkaiden määrän kehitys Lohjalla (SKENAARIO 4).

Väestönkehitys Lohjalla yleisesti

Väestökehitysennusteet on tehty skenaarion 4 pohjalta.

Ennusteen mukaan kasvavat ikäryhmät:

- ↑ Nuorten aikuisten, 19–29-vuotiaat, määrä kasvaa noin 120 henkilöllä.
Kasvua ruotsinkielisissä (n. 130 hlö) sekä muunkielisissä (n. 500 hlö), suomenkielisten määrä laskee (n. 400 hlö).
- ↑ Iäkkäämmän väestön, 65–84-vuotiaat, määrä kasvaa noin 180 henkilöllä.
Kasvua suomenkielisissä (n. 700 hlö) sekä muunkielisissä (n. 350 hlö).
- ↑ Yli 85-vuotiaiden määrä kasvaa noin 1 170 henkilöllä.
Ainoastaan suomenkielisen väestön kasvu merkittävää.

Ennusteen mukaan laskevat ikäryhmät:

- ↓ Alle kouluikäisten, 0–6-vuotiaat, määrä laskee noin 280 lapsella.
Suomenkielisten lasten määrä laskee (n. 300), ruotsinkielisten (n. 15) ja muunkielisten (n. 30) lasten määrä vuorostaan hieman kasvaa.
- ↓ Kouluikäisten, 7–15-vuotiaiden, määrä laskee noin 1 220 lapsella.
Suomenkielisten lasten määrä laskee (n. 1 200), ruotsinkielisten (n. 10) ja muunkielisten (n. 55) määrä pienessä kasvussa.
- ↓ Nuorten, 16–18-vuotiaat, määrä laskee noin 470 henkilöllä.
Suomenkielisten nuorten määrä laskee (n. 500), ruotsinkielisten määrä pysyy samana ja muunkielisten (n. 75) määrä kasvaa hieman.
- ↓ Työikäisten, 30–64-vuotiaat, määrä laskee noin 300 henkilöllä.
Kasvua ruotsinkielisissä (n. 250 hlö) sekä muunkielisissä (n. 800 hlö), suomenkielisten määrä laskussa (n. 1 500 hlö).

Väestönkehitys Lohjalla asukasalueittain

Pusula

- Syntyvien lasten määrä pysyy noin 10 lapsessa seuraavan kymmenen vuoden ajan.
- Nuorten aikuisten määrän arvioidaan pysyvän suunnilleen samana seuraavan kymmenen vuoden ajan.

Kasvua

↑ Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 90 henkilöllä.

↑ Yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 80 henkilöllä.

Laskua

↓ Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 30 lapsella.

↓ Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 70 lapsella.

↓ Nuorten määrän arvioidaan laskevan noin 25 henkilöllä.

↓ Työikäisten määrän arvioidaan laskevan noin 70 henkilöllä.

Nummi-Saukkola

- Syntyvien lasten määrä on arviolta noin 20–25 seuraavan kymmenen vuoden ajan.

Kasvua

↑ Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan kasvavan noin 15–20 lapsella.

↑ Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan noin 15 henkilöllä.

↑ Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 150 henkilöllä.

↑ Yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 50 henkilöllä.

Laskua

↓ Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 70 lapsella.

↓ Nuorten määrän arvioidaan laskevan noin 40 henkilöllä.

↓ Työikäisten määrän arvioidaan laskevan noin 130 henkilöllä.
Vastakkainen kehityssuunta kuin kaupungissa keskimäärin.

Sammatti

- Syntyvien lasten määrä on arviolta noin 10 lasta seuraavan kymmenen vuoden ajan.

Kasvua

↑ Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan noin 25 henkilöllä.

↑ Työikäisten määrän arvioidaan kasvavan noin 30 henkilöllä.
Vastakkainen kehityssuunta kuin kaupungissa keskimäärin.

↑ Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 15 henkilöllä.

↑ Yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 65 henkilöllä.

Laskua

↓ Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 25 lapsella.

↓ Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 70 lapsella.

↓ Nuorten määrän arvioidaan laskevan noin 10 nuorella.

Karjalohja

- Syntyvien lasten määrä on arviolta noin 10 seuraavan kymmenen vuoden ajan.
- Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan pysyvän lähes samana seuraavan kymmenen vuoden ajan.
Laskua arviolta alle viisi lasta. Poikkeaa kaupungin keskimääräisestä kehityssuunnasta.
- Nuorten määrän arvioidaan pysyvän lähes samana seuraavan kymmenen vuoden ajan.
Laskua arviolta alle viisi henkilöä.

Kasvua

- ↑ Työikäisten määrän arvioidaan kasvavan noin 50 henkilöllä.
Vastakkainen kehityssuunta kuin kaupungissa keskimäärin.
- ↑ Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 20 henkilöllä.
- ↑ Yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 25 henkilöllä.

Laskua

- ↑ Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 10 lapsella.
- ↑ Nuorten aikuisten määrän arvioidaan laskevan noin 10 henkilöllä.
Vastakkainen kehityssuunta kuin kaupungissa keskimäärin.

Virkkala

- Syntyvien lasten määrä on arviolta noin 35–40 seuraavan kymmenen vuoden ajan.

Kasvua

- ↑ Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan noin 40 henkilöllä.
- ↑ Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 110 henkilöllä.
- ↑ Yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 200 henkilöllä.

Laskua

- ↓ Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 60 lapsella.
- ↓ Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 145 lapsella.
- ↓ Nuorten määrän arvioidaan laskevan noin 70 henkilöllä.
- ↓ Työikäisten määrän arvioidaan laskevan noin 160 henkilöllä.

Ojamo

- Syntyvien lasten määrä on arviolta noin 40–50 seuraavan kymmenen vuoden ajan.

Kasvua

- ↑ Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan noin 10 henkilöllä.
- ↑ Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 55 henkilöllä.
- ↑ Yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 220 henkilöllä.

Laskua

- ↓ Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 50 lapsella.
- ↓ Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 175 lapsella.
- ↓ Nuorten määrän arvioidaan laskevan noin 100 henkilöllä.
- ↓ Työikäisten määrän arvioidaan laskevan noin 100 henkilöllä.

Routio

- Syntyvien lasten määrä on arviolta noin 10 seuraavan kymmenen vuoden ajan. Merkittävin lapsimäärän lasku oletetaan osuvan vuoteen 2029, jonka jälkeen lapsimäärät lähtevät nousuun.

Kasvua

- ↑ Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan 20 henkilöllä.
- ↑ Työikäisten määrän arvioidaan kasvavan noin 40 henkilöllä. *Vastakkainen kehityssuunta kuin kaupungissa keskimäärin.*
- ↑ Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 35 henkilöllä.
- ↑ Yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 65 henkilöllä.

Laskua

- ↓ Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 35 lapsella.
- ↓ Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 110 lapsella.
- ↓ Nuorten määrän arvioidaan laskevan noin 20 henkilöllä.

Keskusta

- Syntyvien lasten määrä on arviolta noin 55–60 seuraavan kymmenen vuoden ajan.

Kasvua

- ↑ Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan noin 70 henkilöllä.
- ↑ Työikäisten määrän arvioidaan kasvavan noin 270 henkilöllä. *Vastakkainen kehityssuunta kuin kaupungissa keskimäärin.*
- ↑ Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 485 henkilöllä.
- ↑ Yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 300 henkilöllä.

Laskua

- ↓ Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 55 lapsella.
- ↓ Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 200 lapsella.
- ↓ Nuorten määrän arvioidaan laskevan noin 70 henkilöllä.

Mäntynummi

- Syntyvien lasten määrä on arviolta noin 55–60 seuraavan kymmenen vuoden ajan.
- Alle kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan alueella vuoteen 2032 asti, jonka jälkeen lapsimäärä lähtee pieneen nousuun. Laskua tulee arviolta olemaan noin 25–30 lasta. Nousuennusteesta huolimatta arvion mukaan ei päästä nykytilanteen tasolle.

Kasvua

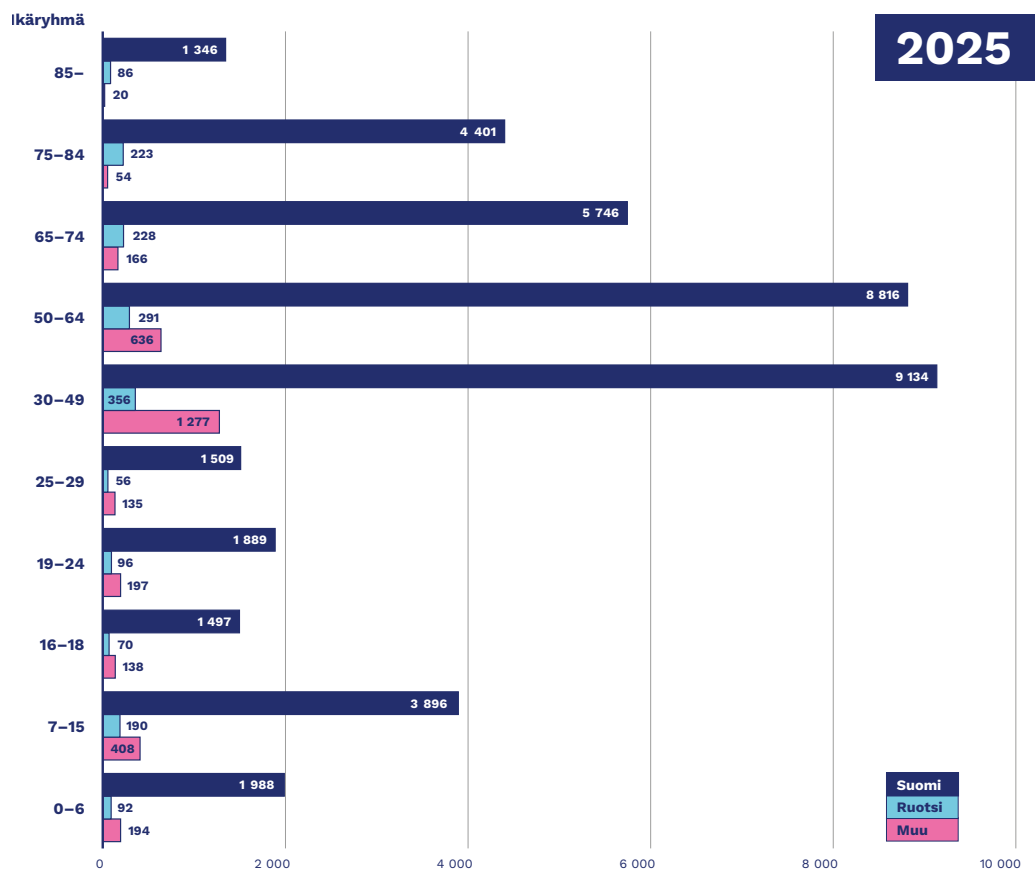
- ↑ Nuorten aikuisten määrän arvioidaan kasvavan noin 75 henkilöllä.
- ↑ Iäkkäiden määrän arvioidaan kasvavan noin 350 henkilöllä.
- ↑ Yli 85-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan noin 210 henkilöllä.

Laskua

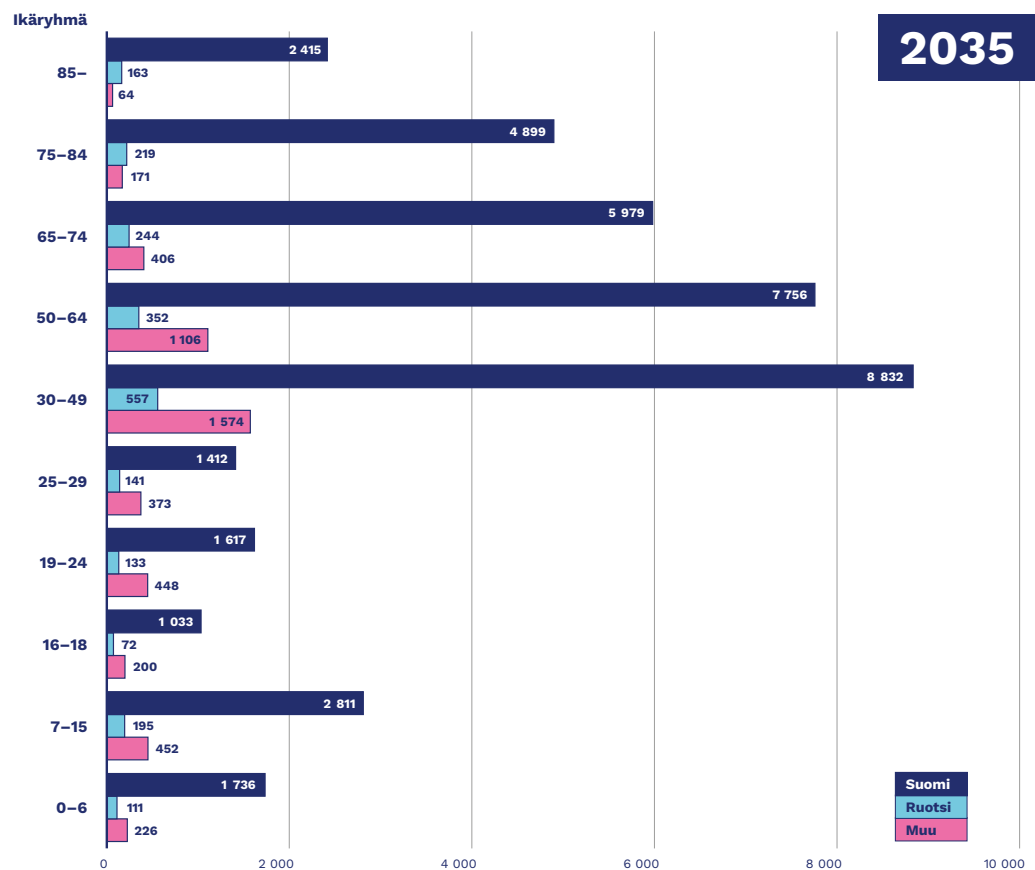
- ↓ Kouluikäisten lasten määrän arvioidaan laskevan noin 310 lapsella.
- ↓ Nuorten määrän arvioidaan laskevan noin 20 henkilöllä.
- ↓ Työikäisten määrän arvioidaan laskevan noin 220 henkilöllä.

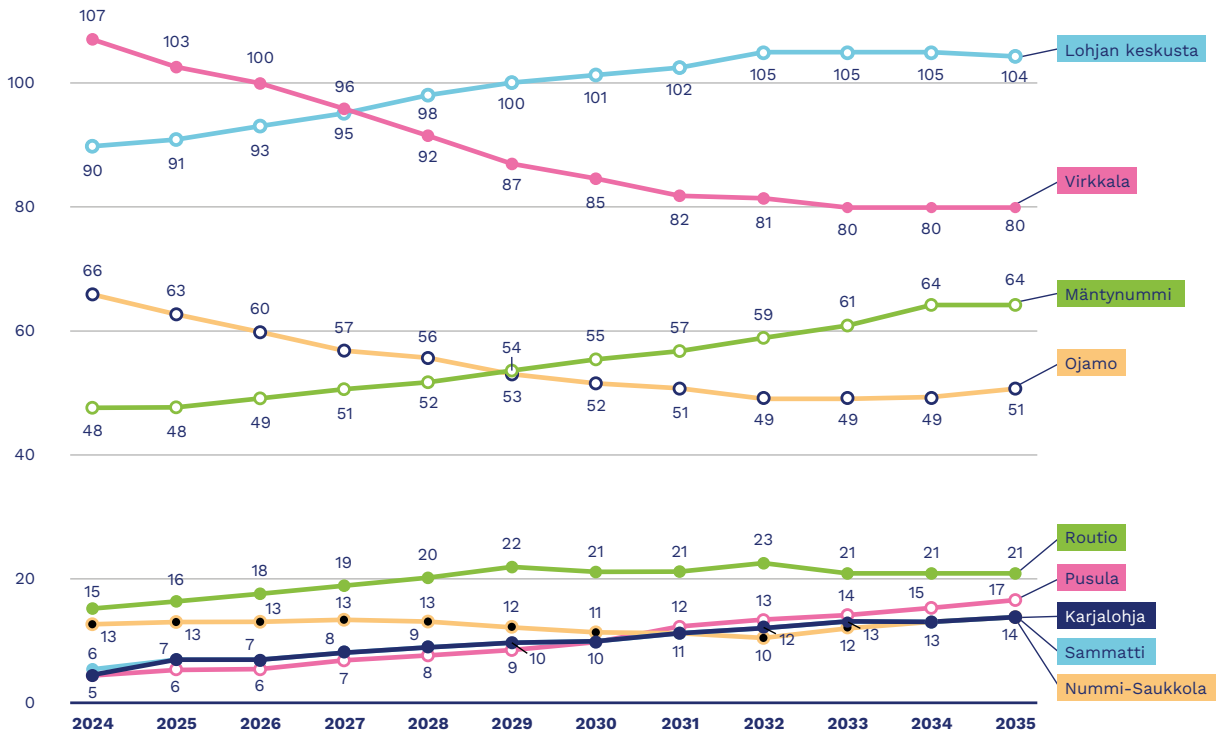
Kaavio 25. Asukkaiden kielisyys Lohjalla 2025.

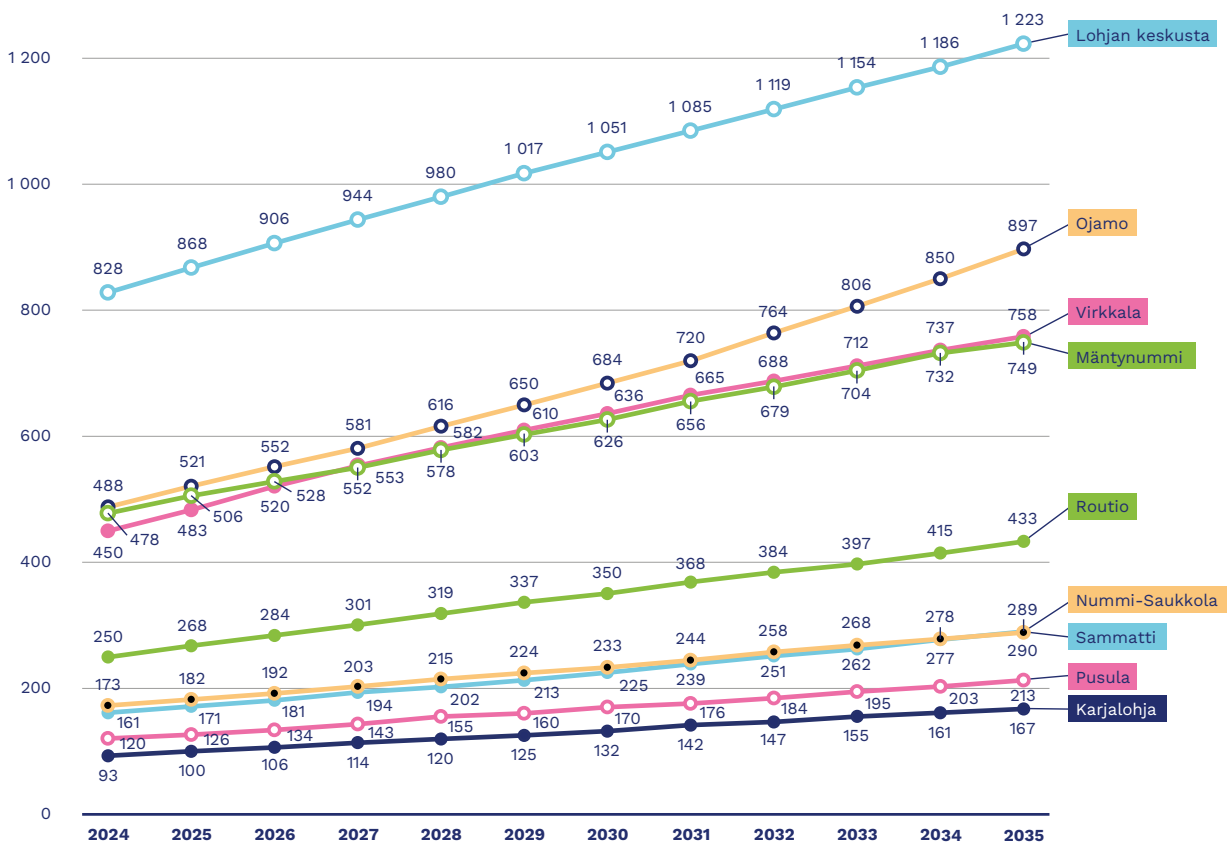
Kaavio 26. Asukkaiden kielisyys Lohjalla 2035.

Kaavio 27. Alle 19-vuotiaiden ruotsinkielisten asukkaiden määrän kehitys Lohjalla 2024–2035.

Kaavio 28. Muunkielisten asukkaiden määrän kehitys Lohjalla 2024–2035.

LOHJA

Järvikaupunki